

Lidl Suomi

Vastuullisuudesta arkipäivää

Vastuullisuusraportti 2019–2020

Raportin tiedot

Lidl Suomi Ky julkaisee vastuullisuusraportin kahden tilikauden välein. Tämä yhtiön toinen vastuullisuusraportti käsittelee tilikausia 2019 ja 2020 (1.3.2019–28.2.2021), ja se on julkaistu 3.9.2021. Lidl Suomen edellinen vastuullisuusraportti julkaistiin 1.9.2019.

Tämä raportti kuvaa Lidl Suomen toimintaa. Raportissa esitetyt tunnusluvut koskevat vain Lidl Suomen toimintaa, ellei niiden yhteydessä toisin mainita. Raportti on laadittu noudattaen Global Reporting Initiativen (GRI) laatiman kestävän kehityksen raportointiohjeiston standardeja, ja laajuudeltaan se vastaa GRI-standardien core-tasoa. Lisäksi olemme raportoineet Lidl Suomen omiin olennaisiin aiheisiin liittyviä tietoja GRI-standardien raportointi-

periaatteiden mukaisesti. GRI-sisältövertailussa luetellaan Lidl Suomen raportoimat GRI-standardien raportointisisällöt ja kerrotaan, mistä näihin liittyvät tiedot löytyvät.

Raportissa esitetyt ympäristö- ja henkilöstötiedot on varmennettu ulkopuolisen riippumattoman tahon toimesta.

Lisätietoja Lidl Suomen vastuullisuustyöstä ja vastuullisuusraportoinnista saa osoitteesta media@lidl.fi sekä Lidl Suomen verkkosivuilta osoitteesta www.lidl.fi/vastuullisuus.

Sisällysluettelo

1

Lidl Suomi ja vastuullisuus

Saavutuksiamme tilikaudella 2020	4-5
Toimitusjohtajalta	6-7
Lidl Suomen toiminta	8-9
Vastuullisuuden johtaminen	10-11
Vastuullisuusohjelma	12-15
Lidlin arvoketjumalli ja olennaisuusanalyysi	16-19

2

Luonnonvarat

Kestävästi tuotetut raaka-aineet	20-25
Eläinten hyvinvointi	26-27

3

Toimitusketju

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen	28-32
Reilu kaupankäynti	33-34
Muovia järkevästi	35-37

4

Oman toiminnan ympäristövaikutukset

Ilmasto	38-40
Energia ja rakentaminen	41-43
Kierrätys ja hävikki	44-45

6

Asiakas

Laadukkaat ja turvalliset tuotteet	56-59
Vastuullinen valikoima	60-63

5

Vastuullinen työnantajuus

Töissä Lidlissä	46-60
Lidiläisten hyvinvointi ja turvallisuus	51-53
Osaamisen kehittäminen	54-55

7

Raportointiperiaatteet

GRI-sisältöindeksi	64-66
Olennaiset aiheet ja GRI-standardit	67
Raportin varmennus	68-69

Saavutuksiamme tilikaudella 2020

Kohti 1,5 asteen tavoitetta

Olemme mukana Science Based Targets -aloitteessa osana Schwarz-ryhmää, joka liittyi aloitteeseen mukaan kesällä 2020. Lidlin uudet kansainväliset ilmastotavoitteet on laadittu SBTi-metodologian mukaisesti siten, että ne auttavat hillitsemään ilmastotilan lämpenemisen 1,5 asteeseen. Lidl pyrkii kansainvälisesti pienentämään oman toiminnan päästöjä 80 prosentilla vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuodesta 2022 lähtien kompensoimme oman toimintamme päästöt, jolloin olemme Suomen ensimmäinen hiilineutraali* kauppaketju. s. 38

Hävikin osuus ennätyspieni

Onnistuimme vähentämään ruokahävikkiä niin paljon, että hävikin osuus ruokakiloista oli vain 1,3 prosenttia. Olemme pitäneet hävikin osuuden pienenä vuodesta toiseen, mutta tilikaudella 2020 pääsimme ennätyslukemiin muun muassa hukka-alen vauhdittamana. Kaikissa myymälöissämme myydään hukka-alella edellisenä päivänä myymättä jääneitä hedelmiä, vihanneksia ja paistopisteen leipätuotteita pikkurahalla. Vuonna 2020 hukka-alella ja alennetulla hinnalla myydyn roan määrä nousi jo 5,9 miljoonaan kiloon. s. 44

Myymälöissä huolehditaan biodiversiteetistä

Avasimme syksyllä 2020 Vantaan Vapaalaan myymälän, jonka pihalla huomioidaan luonnon monimuotoisuutta eri keinoin. Pilottimyymälän hyvät kokemukset muun muassa lahoppuaidasta, hyönteishoteleista ja monimuotoisesta kasvillisuudesta otetaan nyt käyttöön jokaisen uuden myymälän pihasuunnitelmissa. Jatkossa jokaisen uuden myymälän tontilla tehdään ekologinen kartoitus, jonka perusteella myymälän pihaan suunnitellaan alueen biodiversiteettiä tukevia ratkaisuja. s. 43

Ensimmäinen Lidl-myymälä puusta

Aloimme rakentaa Riihimäelle Suomen ensimmäistä puista Lidl-myymälää. Puisessa myymälässä kaikki kantavat rakenteet ulkoseiniä, välipohjaa ja katto-rakenteita myöten on suunniteltu puurakenteisiksi. Lisäksi myymälän julkisivu tehdään leveästä puupaneelista. Kun teräs korvataan puulla, rakentamisesta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt pienentyvät lähes neljänneksellä. Riihimäen puumyymälän avajaisia on tarkoitus juhlaa loppuvuodesta 2021. s. 43

*Kompensoimme kasvihuonekaasupäästöme scopejen 1 ja 2 osalta osallistumalla Gold Standard -sertifioituihin ilmastoprojekteihin.

Vain kestävästi tuotettua puuvillaa

Haluamme, että tuotteissamme käytetty puuvilla on viljelty ekologisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla. Asetimme tavoitteeksi, että vuodesta 2023 lähtien kaikki omien tuotemerkkiemme tekstiileissä käytetty puuvilla on vastuullista alkuperää. Puuvillan ja muiden riskiraaka-aineiden hankintalinjauksilla rakennamme valikoimastamme mahdollisimman vastuullista ja teemme kestävästä valinnoista helppoja. Linjaukset kattavat aina omat tuotemerkkimme, joita on noin 75 prosenttia valikoimastamme. s. 21

Pakkaustarinoita 2021 -kilpailu

Vauhdittaaksemme muovitavoitteitamme käynnistimme keväällä Pakkaustarinoita 2021 -kilpailun yrityksille ja oppilaitoksille. Kilpailussa etsittiin oivaltavia pakkausratkaisuja, joilla voidaan vähentää ylimääräistä muovia, parantaa pakkausten kierrätettävyyttä ja luoda jotakin uutta. Asiantuntijoista koottu raati päätyi palkitsemaan lähes 80 kilpailutyön joukosta viisi työtä, joista jokainen palkittiin 10 000 eurolla ja kierrätysmuoviveistoksilla. s. 37

Palkkoihin reilu korotus

Korotimme jakelukeskusten varastotyöntekijöiden palkkoja syyskuun alusta alkaen. Korotus muodostuu TES-palkan päälle maksettavasta logistiikkalisästä ja henkilökohtaisesta suoritepalkkiosta. Logistiikkalisän suuruus määräytyy työkokemuksen ja työpaikan sijainnin perusteella. Satojen eurojen palkankorotukset koskevat noin 750 työntekijää ympäri Suomen. Myymälätyöntekijöille olemme jo pitkään maksaneet TES-palkan lisäksi Lidl-lisää, jonka suuruus on 1,5-10 prosenttia peruspalkasta. s. 48

Kierrätyksen kunkku

Myymälöissämme ja jakelukeskuksissa lajiteltiin ja kierrätettiin yli 20 erilaista jaetta, kuten muovia, pahvia, tölkejä, pulloja ja paperia. Etsimme jatkuvasti uusia tapoja saada materiaaleja kiertoon – uusina jakeina olemme alkaneet kierrättää muun muassa kukkaämpäreitä ja irtokarkkilaatikoita. Tehokkaiden kierrätystoimintojemme ansiosta kierrätämme 93 prosenttia meille saapuvista jakeista. Tavoitteemme on pitää kierrätysasteemme aina yli 90 prosentissa. s. 44

Toimitus- johtajalta

Lidl Suomi on viime 20 vuoden aikana kasvanut vakituiseksi osaksi suomalaisten arkea. Olemme kirittäneet alan kilpailua ja osaltamme huolehtineet siitä, että jokaisella on varaa laadukkaaseen ruokaan.

Tilikautemme alussa maaliskuussa 2020 heikentynyt koronatilanne sysäsi koko Suomen ja maailman uuden tilanteen eteen. Ruokakauppana tehtävämme on ollut huolehtia ruoan saatavuudesta ja asiakkaidemme sekä oman henkilöstömme terveydestä. Olen ylpeä työntekijöistämme, jotka ovat joka päivä työskennelleet uutterasti sen eteen, että myymälöissämme on turvallista asioida ja että ruokaa on aina saatavilla.

Koronatilanne osoitti jälleen meidän olevan ketterä toimija, joka pystyy reagoimaan nopeasti alati muutuviin tilanteisiin. Se osoitti myös, että epävarmassa tilanteessa hiotuista prosesseista ja toimintatavoista on iloa. Kun perustekeminen toimii, voi jopa pandemian keskellä kehittää omaa toimintaansa. Tästä hyvä esimerkki on kesällä 2020 lanseerattu

”

Tehtävämme on ollut huolehtia ruoan saatavuudesta ja asiakkaidemme sekä oman henkilöstömme terveydestä.

Lidl Plus -etuohjelmamme. Asiakkaamme ovat ottaneet Lidl Plus -sovelluksen omakseen, ja käyttäjämäärät jatkavat edelleen kasvuaan.

Etsimme jatkuvasti uusia tapoja palvella asiakkaitamme paremmin. Asiakasnäkökulma näkyy vahvasti myös vastuullisuustyössämme. Tavoitteemme on tarjota asiakkaillemme Suomen vastuullisin ostoskassi ja tehdä vastuullisista valinnoista mahdollisimman helppoja. Tämän mahdollistavat kattavat valikoimainjauksemme, joiden ansiosta hyllyilämme löytyi yli 1 300 vastuullisuusmerkittyä tuotetta tilikaudella 2020. Tuotteet myös päätyivät ostoskoriin asti, sillä jo 10,5 prosenttia liikevaihdostamme kertyi vastuullisuusmerkityistä tuotteista.

Jatkamme edelleen myös työtämme ilmaston eteen. Oman toimintamme päästöt ovat pienentyneet jo noin 65 prosenttia tilikauteen 2018 verrattuna, ja seuraavaksi ryhdymme pienentämään toimitusketjujemme epäsuoria päästöjä. Päivitettyssä vastuullisuusohjelmassamme uudeksi painopisteeksi

olemme nostaneet luonnon monimuotoisuuden arvostamisen. Otamme biodiversiteetin huomioon jokaisen uuden myymälämme tontilla, ja työskentelemme luontokadon vähentämiseksi myös toimitusketjuissamme.

Kun määritimme vastuullisuustyömme painopisteitä, kuuntelimme herkällä korvalla sidosryhmiämme. Teidän palautteenne ja ehdotuksenne ovat meille arvokkaita. Kiitos siis jokaiselle asiakkaalle, yhteistyökumppanille, järjestölle, median edustajalle ja päättäjälle, joka on kertonut meille, miten voisimme olla entistä parempia. Suurimmat kiitokset haluan osoittaa työntekijöillemme, joiden ansiosta voimme tavoitteemme saavuttaa.

Nicholas Pennanen

toimitusjohtaja
Lidl Suomi

Koronapandemian vaikutukset toimintaan

Olemme keväästä 2020 alkaen ottaneet käyttöön monia uusia toimenpiteitä, jotta voimme suojella asiakkaidemme ja työntekijöidemme turvallisuutta. Samalla olemme huolehtineet tuotteiden saatavuudesta.

Asiakkaiden ja työntekijöiden terveys on ykkösasia

- ✓ Korostamme työntekijöillemme ja asiakkaillemme hyvää käsi-, aivastus- ja yskimishygieniaa. Kaikissa myymälöissämme on tarjolla käsidesiä asiakkaiden käyttöön.
- ✓ Muistutamme työntekijöitämme ja asiakkaitamme siitä, että töihin ja kauppaan ei pidä tulla sairaana tai jos on vähänkin flunssan oireita.
- ✓ Kaikilla kassoillamme on suojapleksit, jotka suojaavat sekä työntekijöitä että asiakkaita pisaratartunnoilta.
- ✓ Muistutamme turvavälin pitämisestä lattiatarroilla, kylteillä ja julisteilla. Jonojen välttämiseksi avaamme uusia kassoja herkästi ja välttämällä niin, etteivät jonot ole vierekkäin. Pyrimme toimimaan kassalla niin, ettei ruuhkaa synny kassan kummallekaan puolelle.
- ✓ Ohjeistamme työntekijöitämme käyttämään suojakäsineitä kaikissa työtehtävissä.
- ✓ Suosittelemme kasvomaskin käyttöä kaupassa sekä asiakkaille että työntekijöille koko Suomessa.
- ✓ Teemme tiivistä yhteistyötä viranomaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Noudatamme heiltä saatuja ohjeita.

Huolehdimme tuotteiden saatavuudesta

- ✓ Toimitamme lisää tuotteita myymälöihimme viikon jokaisena päivänä. Jos yksittäinen tuote on tänään loppu, huomenna on todennäköisesti täydennystä tulossa.
- ✓ Teemme ennakoiden työtä yhdessä kotimaisten ja ulkomaisten tavarantoimittajiemme kanssa kaikkien tuotteiden saatavuuden varmistamiseksi.
- ✓ Huolehdimme yhdessä kuljetuskumppaneidemme kanssa, että tavaravirrat liikkuvat suunnitellusti myös poikkeuksellisen tilanteen aikana.
- ✓ Huolehdimme työntekijöidemme terveydestä ja turvallisuudesta, jotta he pysyvät työkykyisinä. Näin tavaravirrat pysyvät liikkeessä ja kaupoissa on poikkeuksellisesta kysynnästä huolimatta tuotteita hyllyssä ja iloista palvelua tarjolla.

Lidl Suomen toiminta

Lidl avasi ensimmäiset 10 myymäläänsä Suomessa vuonna 2002. Lähes parikymmentä vuotta myöhemmin yhtiöllä on Suomessa 193 myymälää Hangosta Sodankylään, jakelukeskukset Järvenpäässä, Janakkalassa ja Laukaassa sekä pääkonttori Espoon Niittykummussa. Lidl Suomi työllistää noin 5 500 henkilöä.

Tavoitteenamme on olla asiakkaille, työntekijöille ja yhteistyökumppaneille yllättävä ykkösvalinta. Haluamme yllättää asiakkaamme paitsi edullisilla hinnoilla myös laadulla ja iloisella palvelulla. Asiakslupauksemme on, että Lidlin ostoskorissa on Suomen paras hinta-laatusuhde. Vastuullisuus on meille osa toiminnan ja tuotteen laatua, ja haluamme, että jokaisella kuluttajalla on mahdollisuus ostaa vastuullisesti tuotettuja tuotteita.

Lidlissä arvostamme tehokkuutta. Siksi toimintamme perustuu selkeään toimintakonseptiin ja hiottuihin prosesseihin, joita kehitämme jatkuvasti. Toimintakonsepti sekä sisäänostomäärät mahdollistavat Lidlin edulliset hinnat. Sujuvat prosessit tarkoittavat meille samalla sitä, että aikaa jää kehittää myös uutta, kun

pyörää ei tarvitse keksiä joka päivä uudestaan.

Kattava vakiovalikoimamme koostuu noin 2 500 päivittäistavaratuotteesta, ja sitä täydentävät viikoittain vaihtuvat erä- ja teematuotteet sekä käyttötavarat. Elintarvikkeiden lisäksi Lidlissä myydään muun muassa kosmetiikkaa, vaatteita, kodin tekstiilejä ja elektroniikkaa.

Vastuullisuuden kannalta avainasemassa ovat omat tuotemerkkimme, joiden osuus valikoimastamme on noin 75 prosenttia. Panostamalla omien tuotemerkkimme ja niiden toimitusketjujen vastuullisuuteen, pystymme moninkertaistamaan esimerkiksi valikoimalinjaustemme vaikutukset. Valikoimassamme on runsaasti vastuullisuussertifioituja tuotteita, ja niiden myynti kattaa yli 10 prosenttia liikevaihdosta.

Valikoimastamme noin puolet on suomalaista ja puolet maailman makuja. Kotimaisuusaste on suuri esimerkiksi tuorelihassa ja maidoissa, joiden molempien kotimaisuusaste oli yli 90 prosenttia vuonna 2020. Samana vuonna kaikki myymämme tuore-

broileri ja kananmunat olivat suomalaisia.

Rakennamme hyvinvointia Suomessa investoimalla, työllistämällä, ostamalla tuotteita ja palveluita sekä maksamalla verot Suomeen. Tilikaudella 2020 tuimme kulttuuria, urheilua, koulutusta, ympäristöä ja vähävaraisia lapsiperheitä yhteensä lähes 700 000 eurolla.

Lidl Stiftung & Co. KG

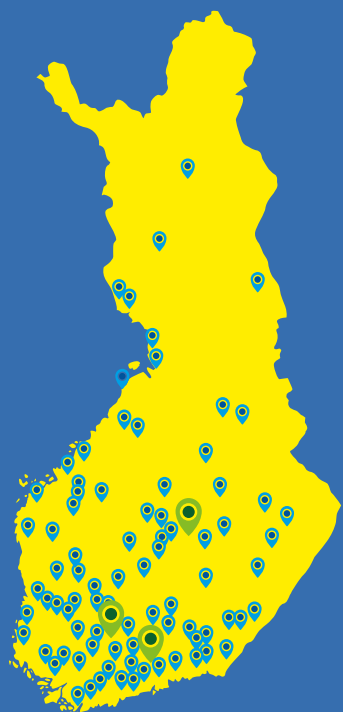
Lidl Suomi Ky kuuluu saksalaiseen Lidl Stiftung & Co. KG -yhtyrühmään, joka on puolestaan osa saksalaista Schwarz Gruppe -yhtyrühmää. Lidl toimii kansainvälisesti päivittäistavarakaupan alalla 32 maassa, ja sillä on on noin 11 550 myymälää ja yli 200 jakelukeskusta 29 maassa. Lidl työllistää kansainvälisesti yli 341 000 työntekijää.

Lidl Stiftungin pääkonttori sijaitsee Saksan Neckarsulmissa. Lidl Stiftung määrittää Lidlin operatiivisen toiminnan puitteet yhteistyössä kansainvälisten tytäryhtiöidensä kanssa. Lidl Stiftungin tehtävänä on standardisoidun prosessien konseptointi ja suunnittelu Lidl-maiden käyttöön.

Schwarz Gruppe

Schwarz Gruppe on kansainvälinen vähittäiskaupan yritys. Konsernin ydinliiketoimintoja edustavat päivittäistavarakauppakejut Lidl ja Kaufland, joiden molempien pääkonttorit sijaitsevat Neckarsulmissa. Yhtyrühmään kuuluvat lisäksi Schwarz Productions, PreZero (GreenCycle) sekä keskitettyjä palveluita tarjoavat palveluyksiköt. Schwarz Gruppe työllistää kansainvälisesti noin 500 000 ihmistä ja toimii 33 maassa, joissa sillä on yhteensä yli 12 900 myymälää ja erikoisliikettä.

Schwarz Gruppen toiminta kattaa tänä päivänä suuren osan ruoan vähittäismyyntin arvoketjusta aina tuotannosta myyntiin ja kierrätykseen. Schwarz Productions valmistaa juomia, leipomotuotteita, jäätelöitä, suklaata ja kuivattuja hedelmiä konsernin omia merkkituotteita varten. Seuraavaksi yhtiö on perustamassa omaa kahvipaahtimoa. Schwarz Gruppe on lisäksi useiden vuosien ajan panostanut kierrätettävien materiaalien keräämiseen, lajitteluun ja kierrättämiseen. Näitä toimintoja yhtyrühmässä edustaa PreZero.

Lidl Suomi lukuina (tilikausi 2020)

n. 2500

tuotetta vakiovalikoimassa, lisäksi
viikoittain vaihtuvia erätuotteita

7

uutta myymälää

218

ulkomaille
vietyä tuotetta

71

ulkomaille vieviä
tavarantoimittajia

5 487

työntekijää

15,8 milj.€

Suomeen maksettu yhteisövero

54 milj.€

investoinnit Suomessa

1784

liikevaihto milj.€

193

myymälää
Hangosta
Sodankylään

3

jakelu-
keskusta

78,7

liikevoitto milj.€

Yhteiset toimintaperiaattemme

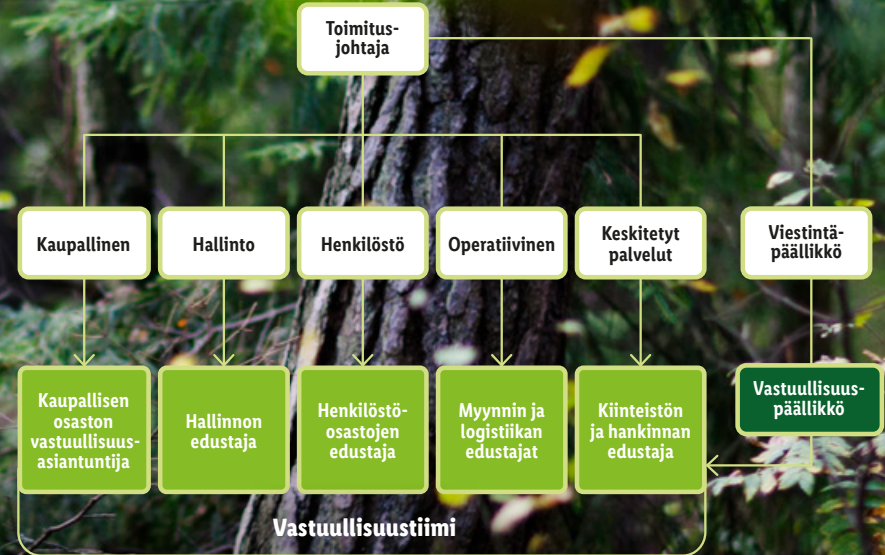
Lidlin perusarvot

**Suomen kolmanneksi suurimpana ruoka-
kauppaketjuna olemme tietoisia roolis-
tamme ja asemastamme yhteiskunnassa.
Kunnioitamme kulttuurien moninaisuutta
ja tunnustamme niiden arvot ja perinteet.
Yrityksemme perusarvot ja toimintaohjeet
ohjaavat päivittäistä työtämme.**

- ✓ Asiakastytyväisyys ohjaa aina toimintaamme.
- ✓ Paras hinta-laatusuhde määrittelee markkina-asemamme.
- ✓ Kasvamme sekä laajentamalla myymäläverkostoaamme että kehittämällä myymälätoimintojamme.
- ✓ Ketjutoimintamme on järjestelmällistä.
- ✓ Menestyksemme perustuu nopeisiin päätöksiin ja selkeisiin toimintamalleihin.
- ✓ Toimimme aina voimassaolevan lainsäädännön ja sisäisten ohjeidemme mukaisesti.
- ✓ Huomioimme kaikessa toiminnassamme taloudellisen ja sosiaalisen vastuun sekä ympäristövastuun.
- ✓ Kohtelemme jokaista työntekijäämme oikeudenmukaisesti.
- ✓ Kunnioitamme, tuemme ja kannustamme toisiamme.
- ✓ Toimimme henkilö- ja sopimussuhteissa aina luottamuksellisesti.
- ✓ Kiitos, tunnustus ja rakentava palaute kuuluvat päivittäiseen työhömmme.
- ✓ Joustava organisaatiomme koostuu vahvoista työntekijöistä ja varamiehityksemme on aina varmistettu.

Vastuullisuuden johtaminen

Lidl Suomen vastuullisuustyötä ohjaa visio, jonka mukaan vastuullisuus on arkipäivää. Haluamme, että vastuullisuus on arkea niin työntekijöille kuin asiakkaille. Työntekijöillemme tämä tarkoittaa esimerkiksi vastuullisuuden näkymistä päivittäisissä työtehtävissä, kuten hävikin torjunnassa, tehokkaassa kierrättämisessä ja ja fiksussa energiankäytössä.

Asiakkaillemme vastuullisuus näkyy ennen kaikkea valikoimamme kautta. Tavoitteemme on tarjota asiakkaillemme Suomen vastuullisin ostoskori, jonka eteen teemme töitä esimerkiksi kaikki omamerkki-tuotteemme kattavilla valikoimalinjauksilla. Kun kauppa tekee omassa hankinnassaan vastuullisia valintoja asiakkaan puolesta, kuluttajan ostoskoriin päätyy entistä useammin kestävästi tuotettuja tuotteita. Ja kun jokaisella on omassa arjessaan varaa ja mahdollisuus kuluttaa vastuullisesti, syntyy

merkittäviä vaikutuksia.

Vastuullisuustyötä koordinoi vastuullisuus-päällikkö, joka työskentelee Lidl:n viestinnän ja vastuullisuuden osastolla toimitusjohtajan alaisuudessa. Toimitusjohtaja määrittää viime kädessä suuntaviivat Lidl:n vastuullisuustyölle, sillä hän käyttää sen suhteen ylintä päätösvaltaa.

Vastuullisuus-päällikköä tukee niin kutsuttu vastuullisuustiimi. Vastuullisuustiimiin on nimetty valikoiman, ympäristö- ja energia-aiheiden, logistiikan ja kierrätyksen, operatiivisen toiminnan, henkilöstöaiheiden, työturvallisuuden ja hallinnon asiantuntijoita.

Vastuullisuus-päällikkö ja vastuullisuustiimi määrittelevät Lidl:n vastuullisuusohjelman tavoitteet ja teot.

Lidl:n johtoryhmä hyväksyy vastuullisuusohjelman ja seuraa tavoitteiden toteutumista. Johtoryhmän jäsenet myös vastaavat vastuullisuusaiheista omilla vastuualueillaan.

Riskeihin varautuminen

Lidl Suomi noudattaa kaikessa toiminnassaan varovaisuuden periaatetta ja varautuu ennalta toimintaansa liittyviin taloudellisiin ja operatiivisiin riskeihin sekä ympäristö- ja turvallisuusriskeihin. Pyrimme aktiivisesti tunnistamaan riskit ja ennaltaehkäisemään niitä. Riskejä ehkäistään muun muassa vastuullisuuslinjauksilla, jotka ohjaavat tuotteiden ostamista ja tuotekehitystä. Valitsemme valikoimaamme vain tuotteita, jotka täyttävät Lidl:n vaatimukset laadun lisäksi vastuullisuuden näkökulmasta.

Valvomme tuotteidemme laatua tarkasti. Kaikilta

Lidl:n omia merkkituotteita valmistavilta tuotantolaitoksilta vaaditaan GFSI-tuoteturvallisuuksertifikaatti (Global Food Safety Initiative). Lidl myös auditoi uudet tavarantoimittajat ennen yhteistyön aloittamista.

Ennen tuotteen myyntiintottoa tavarantoimittaja teettää kaikista omamerkkituotteista kattavan laatuanalyysin, johon sisältyy mikrobiologisen ja aistinvaraisen laaduntarkkailun lisäksi ravintoarvojen oikeellisuuden ja pakkausmerkintöjen lainmukaisuuden tarkastus. Vastaava analyysi toistetaan säännöllisesti. Lisäksi Lidl tekee tuotteille aistinvaraisia arviointeja säännöllisesti sekä testauttaa tuotteita laboratorioissa.

Compliance

Sovellettavien lakien rikkominen voi aiheuttaa

Lidl Suomen hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden aloitteet

Lidl Suomi haluaa olla aktiivisesti mukana jäsenenä useissa järjestöissä ja edunvalvonta-organisaatioissa. Lidl Suomi myös edistää tai on hyväksynyt ulkopuolisten toimijoiden suomalaisia ja kansainvälisiä aloitteita.

Lidl Suomen hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden aloitteet:

- Muovikassiosopimus
- Materiaalitehokkuussopimus
- Energiatehokkuussopimus
- Ravitsemussitoumus
- Monimuotoisuussitoumus
- Helsingin kaupungin ilmastokumppani

Lidl Suomen jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa:

- Kaupan liitto
- Päivittäistavarakauppa ry (PTY)
- FIBS
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Palvelualojen ammattiliitto PAM
- Huoltovarmuuskeskus
- RAKLI
- Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy
- Suomen Palautuspakkaus Oy

Kansainväliset järjestöt ja organisaatiot, joiden toiminnassa Lidl Suomi on mukana Lidl Stiftungin kautta:

- Supply Chain Initiative
- amfori Business Social Compliance Initiative (BSCI)
- Partner for Sustainable Textiles
- ACT – Action, Collaboration, Transformation
- Leather Working Group
- ACCORD
- German Initiative on Sustainable Cocoa
- Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO)
- Round Table on Responsible Soy (RTRS)
- Donau Soja
- World Banana Forum
- Forest Stewardship Council (FSC)
- Fruit Juice Platform
- Sustainable Agricultural Supply Chain Initiative
- (INA)
- Global G.A.P. and GlobalG.A.P. GRASP
- Alliance for Water Stewardship
- International Network Leading Executives Advance
- Diversity (LEAD)

Järjestöt, joiden jäsen Lidl Suomi on Schwarz Gruppen kautta:

- Ellen MacArthur Foundation
- UN Global Compact
- Science Based Targets initiative

taloudellisia vahinkoja ja maineen menetyksen sekä johtaa henkilökohtaisiin korvausvaatimuksiin ja rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Yhtiön ja sen työntekijöiden toimet perustuvat siksi seuraavaan periaatteeseen: ”Toimimme aina voimassaolevan lainsäädännön ja sisäisten ohjeidemme mukaisesti.”

Tämä on keskeinen yritysperiaate, joka sitoo kaikkia työntekijöitä. Käytössämme on myös Compliance Management System (CMS) -hallinnointijärjestelmä, jonka tavoitteena on lainmukaisen toiminnan varmistaminen. CMS-hallinnointijärjestelmän painopiste-alueet liittyvät muun muassa korruption ja petosten torjuntaan, kilpailuoikeuteen ja tietosuojaan. Olenainen osa on, että sovellettavien lakien ja sisäisten ohjeiden rikkomuksia pyritään välttämään ja ennaltaehkäisemään.

CMS-toimenpiteisiin kuuluvat erityisesti säännösten noudattamisen seuraaminen ja ohjeistuksista tiedottaminen (esim. ohjeistukset lahjoituksiin liittyen ja tietosuojasääntöjä koskevat määräykset), koulutusten toteuttaminen ja mahdollisten oikeudellisten loukkausten seuranta.

Yhtiön compliancesta vastaavat yksiköt arvioivat edellä kuvattujen toimien tehokkuutta. Lisäksi he tutkivat ja selvittävät kaikki sisäiset ja ulkoiset todisteet oikeuksien loukkaamisesta.

Esimerkkejä vuoropuhelusta sidosryhmiemme kanssa

Työntekijät:

- ✓ Koko henkilöstö voi tehdä avoimen aloitekanavan kautta aloitteita. Aloitekanavan kautta tulleista ideoista annetaan palkkioita.
- ✓ Teetämme vuosittain kaksi erilaista henkilöstökyselyä koko henkilöstölle, ja esihenkilöt käyvät työntekijöiden kanssa myös vuosikeskusteluja. Näistä kerättyjä tietoja esim. esihenkilötyön laadusta käytetään ohjaamaan kehitystyötä.
- ✓ Tilikaudella 2019 otimme käyttöön henkilöstön oman We are Lidl -sovelluksen, joka tarjoaa kaikille lidliläisille kanavan esittää kysymyksiä ja olla yhteydessä kollegoihin myymälöissä, jakelukeskuksissa ja pääkonttorilla.

Asiakkaat:

- ✓ Asiakkaamme voivat ottaa meihin yhteyttä ja antaa palautetta sähköpostitse, puhelimitse, verkkosivujen kautta sekä sosiaalisen median kanavissamme tai Lidl Feedback -sivustolla.
- ✓ Seuraamme asiakkaidemme näkemyksiä toiminnastamme myös kyselytutkimuksilla, kuten T-Median Luottamus ja Maine -tutkimuksella.
- ✓ Tilikaudesta 2020 lähtien asiakkaamme ovat voineet olla meihin yhteydessä myös Lidl Plus -etusovelluksen kautta. Sovelluksessa on yhteydenottolomake, jolla asiakkaat voivat lähettää meille kehitysideoita ja palautetta.

Tavarantoimittajat:

- ✓ Pidämme tavarantoimittajimme päivittäin yhteyttä. Yhteydenpito liittyy mm. päivittäiseen kaupankäynnin sujuvuuteen ja uusien tuotteiden kehittämiseen.
- ✓ Yhteistyökumppanimme voivat ilmoituskanavan kautta ilmoittaa nimettömästi liiketoimintaamme liittyvistä väärinkäytösepäilyistä.

Vastuullisuus- ohjelma

Lidl Suomen vastuullisuusohjelma on laadittu niin, että se huomioi vaikutuksemme koko arvoketjussa aina pellolta pöytään asti. Näkökulmamme vastuullisuuteen on laaja, koska oman toimintamme suorien vaikutusten lisäksi suuri osa päivittäistavara-kaupan kokonaisvaikutuksista syntyy välillisesti muualla arvoketjussa.

Lähtökohtana vastuullisuustyössämme on työskennellä ennakoivasti jo nyt niiden haasteiden eteen, jotka tulemme kohtaamaan huomenna. Pyrimme lähestymistavallamme saavuttamaan tulevaisuuden, jossa toimimme harmoniassa ympäristön kanssa ja mahdollistamme asiakkaillemme kestävien valintojen tekemisen. Valmistaudumme tulevaan jo tänään tekemällä valintoja ja toimenpiteitä, jotka tuovat hyvinvointia planeetalle ja ihmisille niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

Julkaisimme vastuullisuusohjelmamme ensimmäisen kerran keväällä 2019. Ohjelma sisältää sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, ja pisimmät tavoitteet ulottuvat vuoden 2025 loppuun. Koska haluamme

jatkuvasti kehittää vastuullisuustyötämme, päivitämme vastuullisuusohjelmaa säännöllisesti. Tilikauden 2020 lopussa päivitimme ohjelman tavoitteiden lisäksi ohjelman rakennetta. Tavoitteet ja teot on nyt jaettu vastuullisuusstrategiamme mukaisesti kuuteen eri teemaan, joiden eteen työskenteleminen tuo hyvää sekä planeetalle että ihmisille.

Kaikki ohjelman teot ja tavoitteet liittyvät toimintamme ja sidosryhmiemme kannalta merkittäviin vastuullisuusaiheisiin. Vastuullisuusohjelman päivitystä edelsi olennaisuusanalyysi, jonka pohjana on käytetty Lidlin kansainvälistä arvoketjumallia. Se kuvaa toimintamme vaikutuksia aina raaka-aineiden hankinnasta ilmastonmuutoksen torjumiseen, työntekijöiden hyvinvointiin ja asiakkaan ostoskoriin.

Arvoketjumalli sekä sen pohjalta analysoidut olennaiset aiheet esitellään seuraavilla sivuilla. Tässä raportissa käsittelemme vastuullisuustyötämme olennaisien aiheiden kannalta. Kaikki ohjelman tavoitteet esitellään sivuilla 14–15.

”

*Vastuullisuusohjelma huomioi
vaikutuksemme koko arvoketjussa
aina pellolta pöytään asti.*

Hyvä planeetalle:

Ilmaston suojelu

Pienennämme kasviuonekaasupäästöjämme edistääksemme Pariisin ilmastositoumuksen toteutumista.

Luonnon monimuotoisuus

Tuemme luonnon monimuotoisuuden suojelua ja luontopääoman kestäväää käyttöä.

Luonnonvarojen suojelu

Olemme sitoutuneet luonnonvarojen jatkuvaan suojeluun ja vastuulliseen käyttöön koko arvoketjussamme ja asettaneet tätä varten konkreettisia tavoitteita.

Hyvä ihmisille:

Reilu toiminta

Parannamme liiketoiminnassamme kohtaamiemme ihmisten olosuhteita niin töissä kuin vapaa-ajalla.

Terveysten edistäminen

Tuemme asiakkaidemme ja työntekijöidemme terveyttä, ja kehitämme valikoimaa, josta on helppo tehdä terveellisiä valintoja.

Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

Käymme meillä tärkeiden sidosryhmien kanssa jatkuvaa avointa vuoropuhelua.

Tavoitteet ja teot

Tilannesymbolien merkitys: = tavoite toteutuksessa = jatkuva tavoite = saavutettu tavoite = uusi tavoite

Ilmaston suojeleminen		Tilanne tilikaudella 2020	Status	Lisätietoja
Tavoittelemme toiminnassamme hiilineutraaliutta	Olemme oman toimintamme osalta hiilineutraali 2022 kompensoimalla loput päästömme (scopet 1 ja 2).	Oman toimintamme päästöt (scopet 1 ja 2) ovat pienentyneet noin 65 prosentilla tilikauteen 2018 verrattuna. Kompensoimme loput päästöt 2022.		s. 38–40
	Asetamme tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet (Science Based Targets)	Olemme mukana Science Based Targets -aloitteessa osana Schwarz-ryhmää, joka liittyi aloitteeseen mukaan kesällä 2020. Aloitteen mukaiset Lidlin kansainväliset ilmastotavoitteet julkaistiin syksyllä 2021.		s. 38–40
	Vähennämme kuljetustemme hiilidioksidipäästöjä ja pyrimme siihen, että 20 % kuljetuskalustosta kulkee uusiutuvalla tai muuten vähäpäästöisellä energialla vuoden 2025 loppuun mennessä	Olemme ottaneet käyttöön kolme bio- tai maakaasulla kulkevaa rekkaa. Kuljetustemme päästöt ovat pienentyneet noin 20 prosentilla tilikauteen 2018 verrattuna.		s. 39
	Säästämme energiansäästötoimenpiteillä vuosittaisesta energiankulutuksestamme 20 % vuoden 2016 kulutuksesta vuoteen 2025 mennessä	Olemme säästäneet vuosittaisesta energiankulutuksestamme noin 13 prosenttia tilikauden 2020 loppuun mennessä.		s. 41–42
	Käytämme vain uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä	Olemme käyttäneet vain uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä vuodesta 2019.		s. 41–42
	Lisäämme itsetuotettua uusiutuvaa energiaa. Vuoden 2025 loppuun mennessä 20 % kiinteistöistämme tuottaa itse uusiutuvaa energiaa.	Olemme asentaneet aurinkopaneelit 21 myymälään sekä jakelukeskuksiin Järvenpäässä ja Laukaassa.		s. 42
Luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen				
Huolehdimme luonnon monimuotoisuudesta läpi arvoketjun	Toimimme metsäkadon hillitsemiseksi	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 24
	Parannamme toimipaikkojemme ympäristöystävällisyyttä ja otamme luonnon monimuotoisuuden huomioon uusissa myymälöissä	Jokaisen uuden oman myymälän pihaan tehdään jatkossa luonnon monimuotoisuutta tukevia ratkaisuja ekologin kartoituksen mukaisesti.		s. 43
	Kehitämme luonnon monimuotoisuuden lisäosan GlobalG.A.P.-sertifiointiin	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 24
Luonnonvarojen suojeleminen				
Minimoimme jätteen tarkoituksenmukaisilla pakkauksilla ja kierrättämällä	Pyrimme aina yli 90 prosentin kierrätysasteeseen	Kierrätysasteemme tilikaudella 2020 oli 93 prosenttia.		s. 45
	Pidämme kiloista lasketun ruokahävikkimme alle 1,5 prosentissa	Hävikkiasteemme laski tilikaudella 2020 1,3 prosenttiin.		s. 44
	Vähennämme muovia omien merkkien tuotteissa ja pakkauksissa 20 prosentilla vuoden 2025 loppuun mennessä	Tavoite on toteutuksessa. Olemme esimerkiksi vaihtaneet tulppaanien kääreet paperisiin ja korvanneet ruukkurytintien muoviruukkuja paperiruukuilla.		s. 35–37
	Pyrimme kaikkien omien merkkien muovipakkausten kierrätettävyyteen vuoden 2025 loppuun mennessä	Tavoite on toteutuksessa. Mustasta muovista luovutaan vuoden 2021 loppuun mennessä Lidlin omien merkkien tuotteiden pakkauksissa..		s. 35–37
	Omien merkkien pakkauksissa ja tuotteissa käytetty puukuitu on joko kierrätettyä tai FSC-sertifioitua vuoden 2025 loppuun mennessä	Tavoite on toteutuksessa.		s. 24
	20 prosenttia omien merkkien pakkausten materiaalista on kierrätettyä tilikauden 2025 loppuun mennessä	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 35–37
Panostamme raaka-aineiden tuotannon vastuullisuuteen	Käytämme omien merkkien tuotteissa sertifioituja raaka-aineita valikoimainjauksen mukaisesti	Omien tuotemerkkien kahvit, kaakao ja teet sekä tuotteissa ja niiden valmistuksessa käytetty palmuöljy ja rehusekoja ovat sertifioituja.		s. 25
	Omien tuotemerkkien tekstiileissä käytetty puuvilla on tilikaudesta 2023 lähtien hankittu kestävästä lähteistä.	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 21
	Omien merkkien tuore- ja pakastekalat sekä kalajalosteet ovat joko sertifioituja (ASC tai MSC) tai kotimaisia tilikauden 2020 loppuun mennessä	Saavutimme tavoitteen. Jatkossa aiomme lisätä yhteistyötä kotimaisen kalan sertifiointiasteen kasvattamiseksi.		s. 25
	Luovumme mikromuovista omien merkkien kosmetiikkatuotteiden koostumuksissa tilikauden 2021 loppuun mennessä	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 23
	Kartoitamme vesiriskit toimitusketjuissamme ja laadimme vesistrategian	Julkaisimme helmikuussa 2021 vesivastuullisuuden sitoumuksemme verkkosivuiltamme.		s. 22
	Luomme kansallisen toimintasuunnitelman soijan jäljitettävyyden ja vastuullisen hankinnan takaamiseksi tilikauteen 2023 mennessä	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 24
Kasvatamme vastuullisuusmerkittyjen tuotteiden myyntiä (hyväksyttyjä vastuullisuusmerkintöjä ovat esim. Reilu kauppa, Rainforest Alliance, MSC ja FSC)		Vastuullisuusmerkittyjen tuotteiden osuus liikevaihdosta oli yli 10 prosenttia tilikaudella 2020.		s. 61

Tavoitteet ja teot

Tilannesymbolien merkitys: = tavoite toteutuksessa = jatkuva tavoite = saavutettu tavoite = uusi tavoite

Terveyden edistäminen		Tilanne tilikaudella 2020	Status	Lisätietoja
Valikoimastamme on helppo tehdä terveellisiä valintoja	Vähennämme suolan ja sokerin kokonaismäärää omien merkkien tuotteissa 20 prosentilla tilikauden 2025 loppuun mennessä	Olemme poistaneet ylimääräistä suolaa ja sokeria mm. useista valmisruoista, juomista ja jogurteista.		s. 57
	Kasvatamme kasvipohjaisten tuotteiden määrää valikoimassamme	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 60
	Varmistamme tuotteiden laadun ja tuoteturvallisuuden	Tilikaudella 2020 teimme 1 518 tuoteanalyysiä ja 30 auditointia Suomessa.		s. 58
	Lisäämme ravitsemusmerkitöjä tuotteisiin	Jo lähes 200 tuotteessa on Sydänmerkki.		s. 57
Työ Lidlissä luo hyvinvointia työhön ja vapaa-aikaan	Tuemme lidliläisten terveyttä kokonaisvaltaisesti	Sairauspoissaoloprosenttimme oli 5,9 prosenttia tilikaudella 2020. Työtapaturmataajuus laski 9,6:een.		s. 51–53
	Valmennamme kaikki esimiehemme edistämään työhyvinvointia ja työkykyä	Jokainen esihenkilö osaa toimia varhaisen tuen toimintamallimme mukaan.		s. 51–53
	Olemme hyvä työpaikka lidliläisille	Meidän Lidl -tulos oli raportointikaudella 72,90 %.		s. 47
Reilu toiminta				
Kunnioitamme ihmisoikeuksia ja noudatamme reiluja kauppatapoja	Teetämme vuosittain kolme ihmisoikeusvaikutusten arviointia raaka-aineidemme kansainvälisissä toimitusketjuissa tilikauteen 2025 asti	Aloitimme kansainvälisesti ihmisoikeusvaikutusten arvioinnit kenialaisesta teestä, eteläamerikkalaisista banaaneista ja espanjalaisista marjoista.		s. 32
	Pyrimme parantamaan työoloja riskimaissa kansainvälisillä kehitysprojekteilla	Liityimme ACT-aloitteen jäseneksi marraskuussa 2019 edistääksemme elämiseen riittäviä palkkoja tekstiiliteollisuudessa.		s. 32
	Hankimme hedelmiä ja vihanneksia vain sertifioituilta tiloilta, joilla on tilikauteen 2022 mennessä tuoteturvallisuus- ja ympäristösertifikaattien lisäksi myös sosiaalisen arvioinnin kattava lisäosa	Tavoite on toteutuksessa		s. 25
	Noudatamme reiluja kauppatapoja ja olemme luotettava yhteistyökumppani	Lähes 38 prosenttia tavarantoimittajistamme on tehnyt kanssamme yhteistyötä jo yli 10 vuotta.		s. 33
Tuemme eläinten hyvinvointia	Toimimme eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi hankintalinjaustemme kautta sekä yhteistyössä tavarantoimittajiemme kanssa	Laadimme hankintalinjauksen eläinperäisille tuotteille.		s. 26
	Tarjoamme uusia tuotteita, jotka tarjoavat asiakkaalle eläinten hyvinvointia tukevan vaihtoehdon	Ilona-tuotesarjamme laajentui Ilona-jogurtilla. Emme ole vuodesta 2016 lähtien myyneet häkkikanojen munia.		s. 27
Tuemme jokaisen lidliläisen kasvua ja kehitystä	Jokainen lidliläinen saa kattavan perehdytyksen tehtäväänsä	Jokaiselle työntekijälle laaditaan kattava perehymissuunnitelma.		s. 54
	Koulutamme uudet esihenkilöt valmentaviksi johtajiksi	Yli 87 prosenttia uusista esihenkilöistä kävi läpi koulutuksen, ja lopuille koulutus on suunniteltu.		s. 54
	Johdamme yksilöllisiä urapolkuja, jossa jokainen voi olla paras versio itsestään	Lähes joka viides työntekijämme jatkoi uraansa uudessa tehtävässä yrityksemme sisällä tilikauden aikana.		s. 54
Olemme erilaisten ja samanarvoisten ihmisten työpaikka	Pidämme huolta yhdenvertaisuudesta rekrytoinnissa, työsuhteissa ja työyhteisöissä	Olemme mukana Iisisti töihin -hankkeessa, joka pyrkii parantamaan osatyökykyisten mahdollisuuksia päästä töihin avoimille työmarkkinoille.		s. 49
	Kasvatamme naisten osuutta esihenkilötehtävissä	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 50
	Teemme monimuotoisuussuunnitelman	Uusi tavoite raportointikaudella		s. 49
Maksamme reilua palkkaa	Palkkamme ovat päivittäistavarakaupan alan kärjessä. Palkkauksemme perustuu selkeisiin palkkaportaisiin, jotka takaavat reilun palkan kaikille	Nostimme varastotyöntekijöiden palkkoja syksyllä 2020 ottamalla käyttöön logistiikkalisän ja suoritepalkkion.		s. 48
Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa				
Teemme yhteistyötä ja käymme avointa vuoropuhelua	Lisäämme yhteistyötä Suomessa ympäristöaiheiden esillä pitämiseksi, ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi	Osallistuimme kesällä 2020 Taimiteko-hankeeseen, jossa joutomaille istutetaan uusia hiilinieluja.		s. 43
	Kenkä-, tekstiili- ja käyttötavaratehtaidemme tiedot ovat julkisia	Olemme julkaisseet nyt myös käyttötavaratehtaidemme tiedot verkkosivuillamme.		s. 31

Lidlin arvoketju-malli

Lidlin kansainvälinen arvoketjumalli kuvaa sekä toimintamme suoria että epäsuoria vaikutuksia läpi arvoketjun. Malli jakaantuu neljään eri arvoketjun vaiheeseen, joiden sisällä on 11 eri vastuullisuuden osa-aluetta. Osa-alueet puolestaan sisältävät 41 potentiaalisesti olennaista vastuullisuusaihetta.

Arvoketjumallin ensimmäinen vaihe käsittää raaka-aineiden kestävä tuotannon. Toinen vaihe kattaa toimitusketjun ja kolmas oman toiminnan, kuten ympäristövaikutukset ja henkilökunnan. Neljäs vaihe käsittelee asiakkaisiin ja yhteiskuntaan liittyviä vastuullisuusaiheita.

Tässä raportissa tarkastellaan Lidlin vastuullisuustyötä samassa järjestyksessä kuin arvoketjumallissa. Aloitamme kestävästä raaka-aineiden tuotannosta sekä toimitusketjusta ja tuotteiden jalostuksesta. Seuraavaksi tarkastelemme Lidl Suomen toimintaa ja prosesseja ympäristövaikutusten ja henkilöstön hyvinvoinnin näkökulmasta. Lopuksi käsittelemme vaikutuksiamme asiakkaisiin.

”

Malli kuvaa sekä toimintamme suoria että epäsuoria vaikutuksia läpi arvoketjun.

Arvoketjun vaiheet:

1 Luonnonvarat

Ilman raaka-aineita ei ole myöskään ruoka-kauppaa. Raaka-aineiden tuotannolla on aina vaikutuksia luontoon, ekosysteemeihin ja eläinten hyvinvointiin. Lidlissä tiedostamme oman vastuumme jo aivan arvoketjun alkupäässä, minkä takia olemme yhdessä yhteistyökumppaneidemme ja tavarantoimittajiemme kanssa sitoutuneet suojelemaan luonnon monimuotoisuutta ja elinympäristöjä. Haluamme myös toimia eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

3 Oma toiminta

Voimme vaikuttaa ilmastonsuojeluun, resurssien tehokkaaseen käyttöön sekä ruokahävikin vähentämiseen omilla prosesseillamme myymälöissä ja jakelukeskuksissa. Olemme lisäksi sitoutuneet työntekijöidemme hyvinvointiin. Luomme hyvät työolosuhteet ja tuemme työssä kehittymistä sekä vapaa-ajan ja työn tasapainoa.

2 Toimitusketju

Toimitusketjumme ulottuvat viidelle mantereelle. Myymiemme tuotteiden jalostuksella, tuotannolla ja kuljetuksilla on merkittäviä vaikutuksia niin ympäristöön kuin ihmisiin. Jotta voimme auttaa parantamaan ympäristöön ja ihmisiin liittyviä toimintapoja, työskentelemme yhdessä tavarantoimittajiemme kanssa, käytämme raaka-aineita säästeliäästi ja tuomme kierrättämisen osaksi tuotantoprosessejamme. Työskentelemme myös parantaaksemme tuotantomaiden työntekijöiden työ- ja elinolosuhteita. Raportointikaudella työtä vahvistettiin muun muassa liittymällä mukaan YK:n Global Compact-sopimukseen.

4 Asiakkaat

Suurena kaupallisena toimijana meillä on mahdollisuus vaikuttaa asiakkaidemme ostosvalintoihin ja auttaa heitä tekemään vastuullisia valintoja. Haluamme tarjota asiakkaillemme terveellisiä tuotteita läpi valikoiman ja arvioimme jatkuvasti tuotteidemme vastuullisuutta.

1. Luonnonvarat

Ekosysteemien suojelu

- ▶ Luonnon monimuotoisuus
- ▶ Raaka-aineet
- ▶ Saastuminen
- ▶ Vesi

Eläinten hyvinvointi

- ♥ Eläinten hyvinvointi

2. Toimitusketju

Ympäristön suojelu toimitusketjussa

- ♥ Ilmasto
 - Kuljetukset
 - Luonnonvarojen suojelu
- ♥ Kiertotalous

Ihmisoikeudet

- Työterveys
- ▶ Korvaus työstä
- ▶ Lapsityö
- Yhdistymisvapaus
- Syrjintä
- Pakkotyö

Tavarantoimittajien ja markkinoiden kehitys

- Tavarantoimittajien arviointi
- Tavarantoimittajien koulutus
- ▶ Reilut kauppakäytännöt

3. Oma toiminta

Ympäristön suojelu omassa toiminnassa

- ♥ Ilmasto
 - Kuljetukset
- ♥ Luonnonvarojen suojelu
 - Ruokahävikki
 - Suunnittelu ja rakentaminen

Vastuullinen työnantajuus

- Korvaus työstä
- ♥ Terveys ja työturvallisuus
 - Työntekijöiden oikeudet
- ♥ Yhdenvertaisuus
 - Työn ja elämän tasapaino
- ♥ Osaamisen kehittäminen

4. Asiakas

Vastuulliset tuotteet

- ▶ Vastuulliset tuotteet
 - Paikallinen hankinta
- ▶ Laadukkaat tuotteet ja tuoteturvallisuus

Tuotteiden läpinäkyvyys

- Jäljitettävyys
- Pakkausmerkinnät
- Tuotetiedot

Sosiaalisen arvon kasvattaminen

- Compliance
- Paikallinen kehitys
- Yrityskansalaisuus
- Yhteistyö

Vastuullinen viestintä

- Sidosryhmädialogi
- Asiakasviestintä

♥ = Lidl Suomen toiminnan kannalta tärkeät aiheet

▶ = Olennaiset aiheet

Olennaisuus-analyysi

”

Kuluttajille erityisen tärkeitä aiheita olivat lapsityön ehkäisy sekä laadukkaat tuotteet ja tuoteturvallisuus.

Syksyllä 2020 selvitimme Lidl Suomelle olennaisia vastuullisuusaiheita olennaisuusanalyysin avulla. Olennaisuusanalyysi on kaksiosainen: teetimme sidosryhmäkyselyn sekä arvioimme sisäisesti oman toimintamme negatiivisia ja positiivisia vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön ja yhteiskuntaan. Olennaisuusanalyysi päivitetään vähintään kahden vuoden välein osana vastuullisuusraportointia.

Verkkokyselynä toteutettuun sidosryhmäkyselyyn vastasi kaikkiaan 523 ihmistä 27.8.–26.10.2020 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi työntekijöitä, tavarantoimittajia sekä median ja kansalaisjärjestöjen edustajia. Kuluttajille suunnatun kyselyn toteutti ulkopuolinen tutkimuslaitos. Asiakas-kyselyn ja muiden sidosryhmien kyselyjen tulokset yhdistettiin lopuksi.

Kyselyjen tarkoituksena oli selvittää, millaisia näkemyksiä ja odotuksia eri sidosryhmillä on Lidl Suomen vastuullisuustyöstä. Kyselyt pohjautuivat Lidlin arvoketjumallin 41 potentiaaliseen vastuulli-

suusaiheeseen. Vastaajat arvioivat, kuinka tärkeä kukin aihe on Lidl Suomelle. Tutkimus toteutettiin MaxDiff-analyysina.

Tulosten perusteella sidosryhmät kokevat seuraavat aiheet kaikkein tärkeimmiksi Lidlille: lapsityön ehkäiseminen, laadukkaat tuotteet ja tuoteturvallisuus sekä luonnonvarojen suojeleminen. Kuluttajat nostivat erityisen tärkeiksi aiheiksi lapsityön ehkäisyn sekä laadukkaat tuotteet ja tuoteturvallisuuden. Työntekijöille tärkeimmät aiheet olivat lapsityön ehkäisy ja luonnonvarojen suojeleminen, tavarantoimittajille reilut kauppakäytännöt ja vastuulliset tuotteet. Median edustajien tärkeimmät aiheet olivat vastuulliset tuotteet ja lapsityön ehkäisy. Myös kansalaisjärjestöt nostivat tärkeimmäksi aiheeksi vastuulliset tuotteet, toiseksi nousivat reilut kauppakäytännöt.

Sidosryhmäkyselyn lisäksi arvioimme sisäisesti, millainen vaikutus Lidl Suomella on vastuullisuusmallin 41 vastuullisuusaiheeseen. Arvioinnin tekivät vastuullisuuspäällikkö ja vastuullisuustiimi. Arvioin-

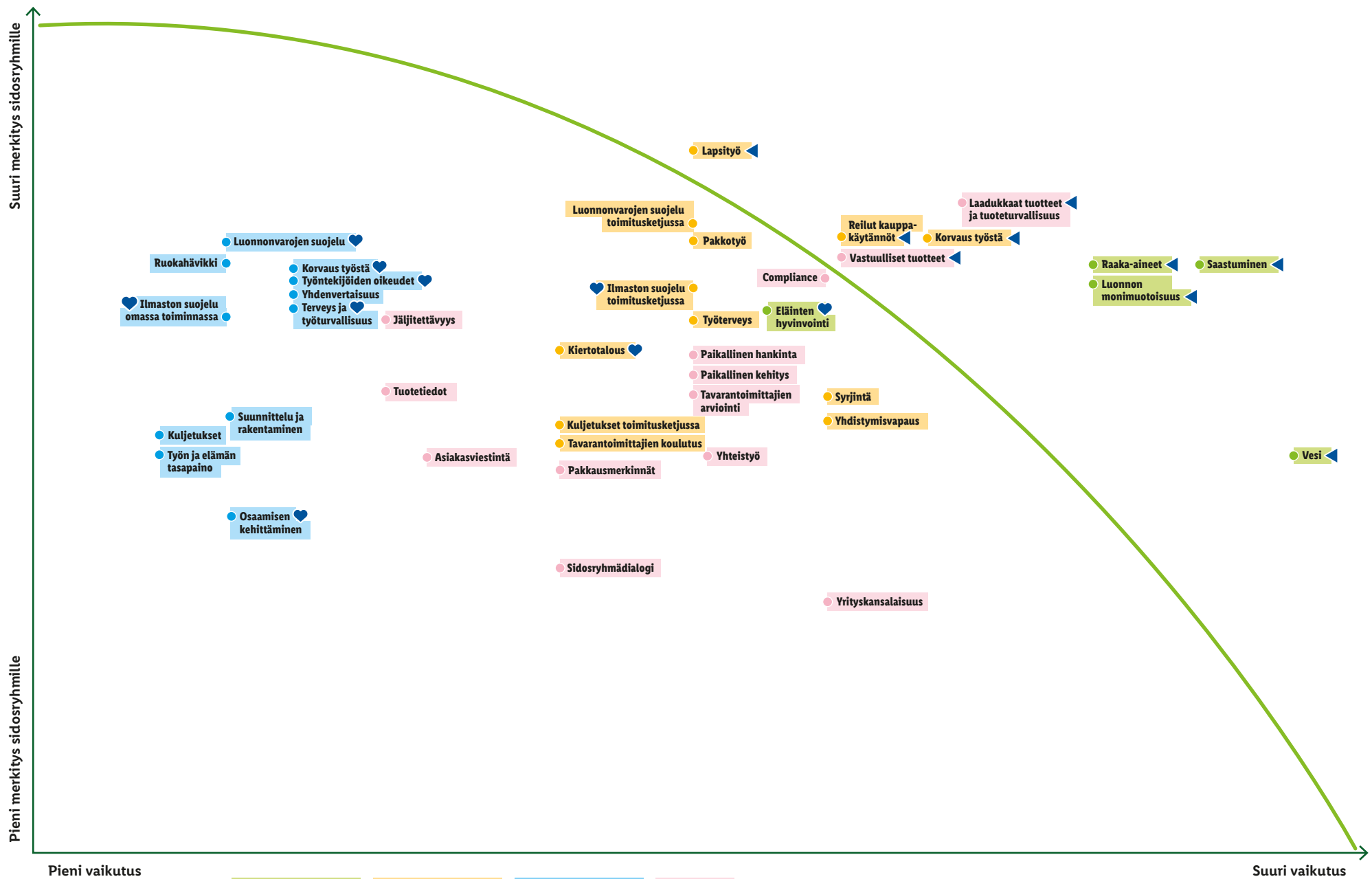
nin ja kyselyiden tulosten perusteella kaikki vastuullisuusaiheet merkittiin viereiseen vastuullisuusmatriisiin. Matriisin pystyakseli kuvaa, kuinka tärkeiksi sidosryhmät kokivat eri aiheet. Matriisin vaaka-akselilla näkyvät vaikutusanalyysissa arvioidut eri aiheiden positiiviset ja negatiiviset vaikutukset.

Matriisin olennaisuuskäyrän yläpuolella ovat olennaiset aiheemme: luonnon monimuotoisuus, raaka-aineet, vesi, saastuminen, lapsityö, korvaus työstä, reilut kauppakäytännöt, vastuulliset tuotteet sekä laadukkaat tuotteet ja tuoteturvallisuus. Aiheet ovat merkityksellisiä sidosryhmillemme ja Lidl Suomella on niihin merkittävä vaikutus. Valitsimme olennaisuuskäyrän alapuolelta lisäksi yhdeksän aihetta, jotka ovat toiminnallemme strategisesti tärkeitä ja joista haluamme raportoida avoimuuden takia. Näitä ovat ilmasto, luonnonvarojen suojeleminen, kiertotalous, eläinten hyvinvointi ja henkilöstöaiheet.

Viime raporttiin verrattuna kokonaan uusia

olennaisia aiheita ovat vastuulliset tuotteet, vesi, saastuminen ja luonnon monimuotoisuus. Lisäksi aiempi olennainen aihe ihmisoikeudet on tarkentunut lapsityöhön ja korvaukseen työstä. Vanhoista aiheista paikallinen hankinta, jäljitettävyyden, pakkausmerkinnät, paikallinen kehitys, asiakasviestintä ja edullisten tuotteiden saatavuus jäivät pois olennaisista aiheista.

Johtoryhmä analysoi ja vahvisti lopuksi sidosryhmäkyselyn tulokset sekä sisäisesti tehdyn vaikutusten arvioinnin. Olennaiset ja toimintamme kannalta tärkeät aiheet muodostavat tämän raportin ytimen. Selkeyden vuoksi kutsumme jatkossa kaikkia valittuja aiheita olennaisiksi aiheiksi.

Kestävästi tuotetut raaka-aineet

Panostamme ympäristön kannalta kestävästi tuotettuihin raaka-aineisiin laajoilla valikoimalinjauksillamme, joiden ansiosta esimerkiksi kaikki omien tuotemerkkiemme elintarvikkeissa käytetty kaakao, kahvi ja tee on sertifioitua.

Suuri osa ruokakaupan ympäristövaikutuksista syntyy alkutuotannossa eli pelloilla ja navetoissa. Ruoantuotanto muodostaa suuren osan suomalaisen kuluttajan ympäristöjalanjäljestä, ja sillä on merkittäviä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.

Lidl Suomi ei tuota itse suoraan elintarvikkeita, mutta toiminnallemme on välillisiä vaikutuksia raaka-aineiden tuotannon ympäristövaikutuksiin. Meille on tärkeää panostaa raaka-aineiden kestävään tuotantoon ja edistää kestäviä tuotantotapoja koko ruoantuotannon ketjussa. Näin voimme turvata

”

Esittelemme huolellisuusperiaatteessamme velvollisuutemme ja keinot, joilla voimme pienentää toimintamme välillisiä ympäristöriskejä.

Kuva: Martin J. Kielmann (Cotton Made in Africa)

oman toimintamme jatkuvuuden ja kehittää omalta osaltamme ruoantuotannon vastuullisuutta. Aihe on tärkeä myös sidosryhmillemme, jotka odottavat, että tuotteemme on tuotettu vastuullisesti ympäristö ja ihmiset huomioiden. Voit lukea lisää työstämme ihmisoikeuksien eteen sivulta 28 lähtien.

Oma liiketoimintamme vaikuttaa ympäristön kannalta erityisesti ilmastomuutokseen, veteen, raaka-aineisiin ja luonnon monimuotoisuuteen. Olemme tunnistaneet näihin aiheisiin liittyviä nykyisiä ja tulevia haasteita, joihin haluamme puuttua ostotoimintamme kautta. Julkaisimme keväällä 2020 päivitetyn huolellisuusperiaattemme, jossa esitämme tarkemmin velvollisuutemme ja keinot, joilla voimme pienentää toimintamme välillisiä ympäristöriskejä. Tässä vastuullisuusraportissa keskitymme esittelemään toimenpiteemme olennaisten aiheidemme kannalta. Näitä ovat raaka-aineet, vesi,

luonnon monimuotoisuus ja saastuminen. Saastumisesta puhumme erityisesti vesien saastumisen näkökulmasta.

Yksi tärkeimmistä keinoistamme edistää kestävää maataloutta ovat riskiraaka-aineita koskevat hankintalinjauksemme. Linjaukset koskevat aina omia tuotemerkkejämme, joita on noin 75 prosenttia valikoiduistamme. Panostamalla omien tuotemerkkiemme vastuullisuuteen saamme aikaan vaikuttavuutta jo osto- ja tuotemäärien volyymin kautta. Valikoimalinjaukset esitellään sivulla 25.

Valikoimalinjaus on ostokäytäntöön integroitu sitova vaatimus. Ostajamme koulutetaan järjestelmällisesti raaka-aineisiin liittyvissä tavoitteisiin, jotta he pystyvät huomioimaan ne luotettavasti ostopäätöksissään. Raaka-aineiden ja niiden tuotannon vastuullisuutta johtaa ja seuraa Lidl Suomen kaupallinen osasto.

TAVOITE

Kaikki puuvilla vastuullista alkuperää 2022

Olemme asettaneet tavoitteeksi, että kaikki omien merkkienme tekstiileissä käytetty puuvilla on vastuullista alkuperää vuoden 2022 loppuun mennessä. Hankimme puuvillatuotteemme kestävästä lähteistä, joiden standardeja ovat Cotton made in Africa (CmiA), Global Organic Textile Standard (GOTS), Organic Cotton Standard (OCS), Reilu kauppa ja BCI (Better Cotton Initiative).

Puuvillan tuotannossa käytetään paljon vettä, mikä aiheuttaa merkittäviä ympäristöriskejä. Hankkimalla puuvillaa vain kestävästä lähteistä, voimme osaltamme vaikuttaa siihen, että vettä käytetään kestävästi. Esimerkiksi luomupuuvillan kasvatuksessa vettä kuluu tavallista vähemmän ja samalla käytetään vähemmän lannoitteita kuin tavanomaisen puuvillan kasvatuksessa.

Cotton made in Africa -aloitteen puuvillaa kasvatetaan yksinomaan sadevedellä. Maailman keskiarvoon verrattuna se säästää yli 2 100 litraa vettä yhtä kiloa puuvillakuitua kohti. CmiA on kansainvälisesti tunnustettu aloite Afrikasta peräisin olevalle kestäväälle puuvillalle. Lidl on ollut aloitteen kumppani helmikuusta 2020. Aloitteen kautta puuvillan pienviljelijöille järjestetään maataloudellisia koulutuksia, joissa he oppivat kasvattamaan puuvillaa tehokkaammin ja samalla ympäristöystävällisemmin ja hoitamaan tilojaan kannattavammin.

Kestävää veden käyttöä

”

Teimme tuoteryhmien vesiriskianalyysin tunnistaksemme vesiriskit maatalouden toimitusketjuissamme.

Vaikka maapallon pinta-alasta yli kaksi kolmasosaa on veden peitossa, vain hyvin pieni osa maailman vesistä on juomakelpoista makeaa vettä. Maailman vesivarat myös jakautuvat epätasaisesti. Vedenkulutus on kasvanut voimakkaasti viime vuosikymmeninä, ja siihen on vaikuttanut erityisesti elintarvikkeiden, tekstiilien ja muiden kulutustavaroiden lisääntynyt tuotanto. Ilmastonmuutos niukentaa tulevaisuudessa entisestään veden saatavuutta ja aiheuttaa yhä enemmän tilanteita, joissa veteen liittyvät konfliktit ovat todennäköisiä.

Ruokakauppana meillä on erityinen vastuu vesiriskien, kuten veden niukkuuden ja vesien saastumisen pienentämisessä. Maailman vesivaroista noin 70 prosenttia käytetään maatalouden alkutuotannossa ja noin 20 prosenttia teollisuudessa. Veden liiallinen

kuluttaminen maataloudessa on riski, josta voi koitua muun muassa alueellista pulaa vedestä. Maataloudessa käytetään lisäksi torjunta-aineita ja lannoitteita, jotka voivat vaikuttaa vesien saastumiseen.

Koska maataloudessa kulutetaan paljon vettä, tulisi siellä myös tehdä kestävään vedenkäyttöön liittyviä ratkaisuja. Vähentämällä omaa vedenkulutustamme ja edistämällä järkevää vedenkäyttöä arvoketjuissamme pienennämme vesijalanjälkeämme. Julkaisimme tilikauden 2020 lopussa vesivastuullisuuden sitoumuksemme, jossa esittelemme toimintasuunnitelmaamme kasvavan vedenkulutuksen ja veden pilaantumisen aiheuttamien globaalien haasteiden suhteen.

Teimme vuonna 2019 tuoteryhmien vesiriskianalyysin

tunnistaaksemme vesiriskit maatalouden toimitusketjuissamme. Tarkastelimme valikoimaamme veden kulutuksen ja veden pilaantumisen näkökulmista. Analyysi osoitti, että tuoteryhmistä suurimmat vesiriskit ovat jalostamattomilla hedelmillä ja vihanneksilla sekä tietyillä jalostetuilla elintarvikkeilla. Riskejä on erityisesti maatalouden alkutuotannossa kastelun avulla viljellyillä alueilla, joilla on suuri vesipula. Riskejä aiheuttavat myös vesistöihin päätyvät lannoitteet ja torjunta-aineet.

Käytämme yksityiskohtaisempaan vesiriskien analyysiin Maailman luonnonvarasäätiön (WRI) maatalousalalle maakohtaisesti kehittämää vesistressiindeksiä. Lisäksi käytetään tuotekohtaisia vesindikaattoreita, jotka perustuvat Water Footprint Networks (WFN) -tietoihin.

Pienentääksemme veteen liittyviä riskejä toimitusketjuissamme voimme laajentaa myös vedenkäytön osalta sertifioitujen tuotteiden osuutta valikoimaissamme. Tuemme tunnustettuja merkintöjä koskevia aloitteita ja samalla varmistamme kestävien tuotantotapojen vähimmäisvaatimukset.

Olemme jäsenenä Alliance for Water Stewardship (AWS) -järjestössä, joka tavoittelee sosiaalisesti oikeudenmukaista, ekologisesti kestävästä ja taloudellisesti hyödyllistä vedenkäyttöä. AWS on ensimmäinen kansainvälinen standardi, joka ottaa vedenkäyttöä mitattaessa huomioon alueen sosiaalisen, ympäristöllisen ja taloudellisen tilan riippumattomasti ja todennettavasti.

Kestävää vedenkäyttöä edistäviä toimenpiteitä toimitusketjuissamme

Kaikki toimenpiteemme esitellään vesilinjauksessamme, joka on saatavissa osoitteessa www.lidl.fi/vastuullisuus

Hedelmät ja vihannekset

- ✓ Myymme vain GlobalG.A.P.- tai IP Kasvikset -perussertifioitujen viljelijöiden tuotteita.
- ✓ Aloitimme kesällä 2020 pilottihankkeen jossa arvioimme GlobalG.A.P. Spring -sertifikaatin ja AWS International Water Stewardship Standard -järjestelmän toimivuutta.
- ✓ Torjunta-aineiden vähentämisohjelmassamme on kehitetty lista käytöstä poistettavista torjunta-aineista tuoreiden hedelmien ja vihanneksen viljelyssä. Työskentelemme yhdessä viljelijöiden kanssa aineiden poistamiseksi käytöstä vuoden 2022 aikana.

Kukat ja kasvit

- ✓ Olemme vuoden 2020 alusta lähtien hyväksyneet vain sellaisia tuotantoyrityksiä, joiden tuotannon ohjenuorana on GlobalG.A.P.- tai IP Sigill Koriste- ja taimitarhakasvit -sertifiointi. Tämän toiminnan myötä ympäristöön pääsee vähemmän torjunta-aineita.

Tekstiilit

- ✓ Sertifioidut tuotteemme noudattavat eri sertifiointiorganisaatioiden vaatimuksia. Näitä ovat esimerkiksi Cotton Made in Africa (CMiA), Organic Content Standard, Global Organic Textile Standard (GOTS), Better Cotton Initiative ja Reilu kauppa.
- ✓ PURE-hankkeessa olemme kouluttaneet yhdessä kehitysyhteistyöjärjestö GIZ:n kanssa yli 400 tehdastyöntekijää 80 tekstiilitehtaassa kemikaalien ja jätevesien vastuullisesta käsittelystä.
- ✓ Liityimme 2014 Greenpeacen Detox-sitoumukseen. Vuoteen 2020 mennessä luovuimme Greenpeacen luokittelemista, ympäristölle haitallisista 11 kemikaaliryhmästä omien merkkien tekstiilien ja kenkien valmistuksessa. Detox-sitoumuksen mukaisesti tehtaamme jätevedet ja jätevesilietteet testataan vähintään kerran vuodessa kemikaalijäämien suhteen.

”

Greenpeacen Detox-sitoumuksessa luovuimme ympäristölle haitallisista 11 kemikaaliryhmästä omien merkkien tekstiilien ja kenkien valmistuksessa.

TAVOITE

Poistamme mikromuovit kosmetiikkatuotteiden koostumuksista

Olemme asettaneet tavoitteeksi luopua mikromuovista kosmetiikkatuotteiden koostumuksissa vuoden 2021 loppuun mennessä. Tavoite koskee omien tuotemerkkien kosmetiikka- ja ihonhoitotuotteita. Poistamme tuotteista muovipartikkelit, joilla on ihoa kuoriva vaikutus (mikromuovirakeet) ja jotka ovat alle viiden millimetrin kokoisia. Mikromuovi poistetaan, mikäli siitä luopuminen ei aiheuta huomattavia rajoitteita tuotteen suorituskykyyn ja/tai turvallisuuteen. Linjaus on kokonaisuudessaan luettavissa verkkosivuillamme.

Luonnon monimuotoisuus

”*Kaikki omien merkki-
tuotteiden toimitus-
ketjuissa käytetty
rehusoija on sertifioitua.*”

Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti tarkoittaa ekosysteemien, kasvien ja eläinlajien sekä lajien perimän monimuotoisuutta. Viime vuosikymmenien aikana luonnon monimuotoisuus on kutistunut, mikä näkyy muun muassa lajien uhanalaistumisena ja hyönteiskatona.

Jos luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen jatkuu, sillä on merkittäviä vaikutuksia ekosysteemeihin, ruoantuotantoon ja puhtaan veden saantiin. Koska maatalouskäytännöt ovat yksi merkittävä syy luonnon monimuotoisuuden köyhtymiselle, meidän ruokakauppana täytyy kantaa vastuumme biodiversiteetin suojelemiseksi. Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen on myös toimintamme jatkuvuuden

kannalta tärkeää, koska luontokadon vaikutukset uhkaavat ruoan tuotannon lisäksi sen laatua ja paikallista saatavuutta.

Voimme valikoimalinjauksillamme vaikuttaa siihen, että raaka-aineiden tuotannossa suojellaan biodiversiteettiä. Esimerkiksi kaikki omien tuotemerkkiemme elintarvikkeissa käytetty palmuöljy on RSPO-sertifioitua (Roundtable on Sustainable Palm Oil) ja palmuöljyjohdannaiset RSPO Mass Balance -sertifioituja. Soijan osalta kaikki tuotanto-
ketjuissa käytetty rehusoija on joko RTRS- (Round Table on Responsible Soy), ProTerra- tai luomusertifioitua. Työskentelemme sen eteen, että jatkossa molemmat raaka-aineet olisivat myös jäljitettäviä.

Tilikaudella 2020 aloimme lisäksi valmistella valikoimalinjausta, jonka avulla pyrimme pienentämään metsäkadon riskiä raaka-aineiden valmistuksessa. Metsien kestävä käyttö huomioidaan toiminnassamme jo puukuitulinjauksessamme. Tavoitteemme on, että vuoden 2025 loppuun mennessä kaikki omien merkkien pakkauksissa ja tuotteissa käytetty puukuitu on joko kierrätyskuitua tai FSC-sertifioitua.

Otamme luonnon monimuotoisuuden huomioon myös omassa toiminnassamme. Teetämme jokaisen uuden rakennettavan myymälän tontilla ekologisen arvioinnin, jonka perusteella valitsemme myymälän pihaan luonnon monimuotoisuutta edistäviä yksityiskohtia. Voit lukea asiasta lisää sivulta 43.

TAVOITE

Kehitämme Euroopan ensimmäisen biodiversiteettisertifioinnin hedelmien ja kasvien tuotantoon

Haluamme olla mukana kehittämässä toimintatapoja, joilla luonnon monimuotoisuus voidaan aiempaa paremmin ottaa huomioon maataloudessa. Tästä syystä olemme kansainvälisesti alkaneet kehittää uutta biodiversiteettisäätöä GLOBALG.A.P.-sertifiointiin. Lisäosa on tarkoitettu hedelmien ja vihannesten tuottajien sertifiointia varten. Vastaavaa sertifiointia ei ole tähän mennessä ollut tarjolla Euroopassa.

Projektissa määritämme yhdessä yhteistyökumppaneidemme kanssa kriteeristön luonnon monimuotoisuuden huomioimiselle maataloudessa. Työskentelemme projektissa yhdessä GLOBALG.A.P.:n ja luomumaanviljelyn tutkimuslaitoksen FIBL:n kanssa. Projektissa avustaa myös alan asiantuntijoista ja viljelijöistä koottu Advisory Board.

Tavoitteenamme on saada lisäosa valmiiksi ja käyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä. Kaikki hedelmien ja vihannesten tuottajat ovat jo nyt GLOBALG.A.P.-sertifioituja, joten uusi biodiversiteetin lisäosa istuu luontevasti osaksi nykyisiä käytäntöjämme. Lisäosan avulla ostajamme voivat jatkossa arvioida, miten hyvin eri tuotteiden viljelyssä otetaan huomioon luonnon monimuotoisuus, ja näin rakentaa valikoimastamme entistä ympäristöystävällisempää.

Linjaus		Tilanne tilikaudella 2020
 Kahvi	Kaikki omien merkkien kahvit on sertifioitu Reilun kaupan, UTZ-, Rainforest Alliance - tai luomusertifikaatilla.	100 % (2019 lähtien)
 Kaakao	Kaikissa omien merkkien tuotteissa käytetty kaakao on sertifioitu Reilun kaupan -, UTZ-, Rainforest Alliance - tai luomusertifikaatilla.	100 % (2017 lähtien)
 Tee	Kaikki omien merkkien mustat, vihreät ja rooibosteet on sertifioitu Reilun kaupan -, UTZ-, Rainforest Alliance - tai luomusertifikaatilla.	100 % (2019 lähtien)
 Palmuöljy elintarvikkeissa	Kaikki omien merkkien elintarvikkeissa käytetty palmuöljy on RSPO-sertifioitua jäljitettävää (segregoitua) ja palmuöljyjohdannaiset RSPO Mass Balance -sertifioituja.	100 % (2018 lähtien)
 Palmuöljy käyttötavaroiden valmistuksessa	Käyttötavaroiden valmistuksessa käytetty palmuöljy on vähintään RSPO Mass Balance -sertifioitua.	100 % (2018 lähtien)
 Soija	Omien tuotemerkkien liha-, lihajaloste-, kananmuna- tai maitotuotteiden tuotantoketjuissa käytetty rehusoija on vastuullisesti tuotettua, joko RTRS- (Round Table on Responsible Soy), ProTerra- tai luomusertifioitua.	100 % (2017 lähtien)
 Kala	Kaikki vakiovalikoimassa olevat omien merkkien tuorekalat, kalajalosteet ja kalapakasteet ovat joko kotimaista kalaa tai MSC- tai ASC-sertifioituja tilikauden 2020 loppuun mennessä. Tonnikalasäilykkeiden osalta vaadimme vähintään houkutinlaitteista vapaata kalastustapaa tai vapa- ja siimakalastusta sekä sen merkintää pakkaukseen. Tavoitteemme on lisätä sertifiointeja myös muissa kalasäilykkeissä.	100 %
 Puukuitu	Tilikauden 2025 loppuun mennessä kaikki omien merkkien pakkauksissa ja tuotteissa käytetty puukuitu on joko kierrätyskuitua tai FSC-sertifioitua. Tilikauden 2020 loppuun mennessä sama koskee myös käyttötavaroita.	Toteutuksessa
 Kukat ja kasvit	Kukkien ja kasvien viljelijämme ovat ympäristö- ja sosiaalishandardien sertifioimia tilikauden 2019 loppuun mennessä. Hyväksytyt sertifiointeja ovat mm. GLOBALG.A.P ja GLOBALG.A.P GRASP, Reilu kauppa ja IP Sigill Koriste- ja taimitarhakasvit + IP Työehdot.	100 % (2020 lähtien)
 Hedelmät ja vihannekset	Kaikki tuorehedelmien ja -vihannesten tuottajamme ovat tilikauden 2022 loppuun mennessä myös sosiaalisen vastuun kriteerejä seuraavan auditointijärjestelmän piirissä.	Toteutuksessa
 Kananmunat	Emme myy virikehäkkiolosuhteissa tuotettuja kananmunia tai käytä niitä omien merkkien tuotteissa.	100 % (2016 lähtien)
 Puuvilla	Kaikki omien merkkien tekstiileissä käytetty puuvilla on tilikaudesta 2023 alkaen hankittu kestävästä lähteistä, jotka noudattavat Cotton made in African, Global Organic Textile Standardin (GOTS), Organic Cotton Standardin (OCS), Reilun kaupan ja BCI:n (Better Cotton Initiative) standardeja.	Tavoite asetettu tilikaudella 2020

UTZ ja Rainforest Alliance yhdistyivät 2020. Organisaatio ja sertifiointi toimivat jatkossa Rainforest Alliancen nimellä.

Eläinten hyvinvointi

Eläinperäisten tuotteiden hankintalinjaus kokoaa Lidl Suomen vaatimukset ja suositukset tuotantoeläinten kohtelusta.

”

Kehitämme tuotantoeläinten hyvinvointia yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa.

Vaikka Suomessa lihan kokonaiskulutus on hieman laskenut, suomalainen syö silti keskimäärin vuodessa lähes 80 kiloa lihaa, kun mukaan lasketaan myös riistä ja syötävät elimet. Luonnonvarakeskuksen tilastojen (2020) mukaan erityisesti siipikarjanlihan kulutus on kasvanut viime vuosina.

Suomen kolmanneksi suurimpana ruokakauppa-ketjuna meillä on suoria ja epäsuoria vaikutuksia siihen, millaisista tuotanto-olosuhteista suomalaisten syövä liha ja muut eläinperäiset tuotteet ovat peräisin.

Olemme laatineet eläinperäisten tuotteiden hankintalinjauksen, johon olemme koonneet vaatimuksemme ja suosituksemme tuotantoeläinten kohtelusta.

Linjaus kattaa elintarvikkeiden lisäksi käyttötavarat ja tekstiilit, joissa voi olla eläinperäisiä ainesosia kuten villaa, nahkaa tai höyheniä. Pyrimme linjauksellamme vaikuttamaan myönteisesti tuotantoeläinten hyvinvointiin toimitusketjuissamme. Päivitämme linjaustamme aktiivisesti ja seuraamme sen toteutumista muun muassa tavarantoimittajille toimitettavien kyselyiden avulla.

Käymme jatkuvia keskusteluja eläinten hyvinvoinnista lihaa ja muita eläinperäisiä tuotteita meille toimittavien tavarantoimittajien kanssa. Kehitämme yhdessä tuotantoeläinten hyvinvointia, johon kuuluvat esimerkiksi eläinten ruokinta, pito-olosuhteet ja ulkoilumahdollisuudet.

Perusedellytyksemme on, että kaikki tavarantoimittajamme noudattavat vähintään voimassa olevaa kansallista eläinsuojelulainsäädäntöä. Kannustamme kuitenkin tavarantoimittajiamme ylittämään lain vaatimukset eläinten hyvinvointia parantavilla toimenpiteillä. Olemme esimerkiksi ohjeistaneet, että eläimiin kohdistuvia kipua aiheuttavia toimenpiteitä tulee välttää. Jos toimenpide on välttämätön, vetoamme tuottajiin, jotta toimenpide tapahtuisi mahdollisimman kivuttomasti. Tämä tarkoittaa toimenpiteen suorittamista mielellään anestesiassa tai vähintään puudutuksen tai kivunlievityksen alaisena. Toimenpiteissä, kuten karjuporsaiden kastraatiossa, edellytämme kivunlievityksen käyttöä.

Muita peruseriaatteitamme ovat, että emme myy uhanalaisista eläimistä jalostettuja tuotteita tai tuotteita, joissa käytettyjen eläinten hyvinvointiin ei ole kehitetty vähimmäisvaatimuksia. Emme hyväksy pakkosyöttöä tai elävien eläimien kynimistä, emmekä osta tuotteita tuotantolaitoksista, jotka näin toimivat.

Jos tietoomme tulee puutoksia tai rikkeitä, puutemme niihin välittömästi ja edellytämme tavarantoimittajaltamme selvitystä ja korjaavia toimenpiteitä. Jos nämä selvitykset ja korjaavat toimenpiteet eivät vastaa vastuullisuuslinjauksiamme, tuotteen myynti voidaan lopettaa.

Nostoja eläinperäisten tuotteiden hankintalinjauksesta

- ✓ Tuorekananmunamme ovat peräisin kanaista, joissa kanojen nokkia ei typistytä.
- ✓ Edellytämme tuorelihan kasvattajiltamme, että nupoutus eli nautavasikoiden sarventynkien poltto tapahtuu mahdollisimman kivuttomasti. Nupoutuksen pitäisi mieluiten tapahtua anestesiassa tai vähintään siten, että eläin on rauhoitettu ja puudutettu.
- ✓ Kannustamme tavarantoimittajiamme siirtymään parsinavettojen sijaan pihattoihin. Tavoitteenamme on, että tulevaisuudessa valikoimassamme ei ole lainkaan maitoa, joka on peräisin parsinavetoista.
- ✓ Edellytämme tuorelihan tuottajiltamme kivunlievityksen käyttöä karjuporsaiden kastraatioissa.
- ✓ Lidl on kansainvälisesti jäsenenä Fur Free Retailer -ohjelmassa, eikä myymissämme käyttötavaroissa käytetä turkista tai turkisomisteita eikä angoravillaa tai mohairia.
- ✓ Emme myy elävistä linnuista kynittyjä höyheniä tai untuvia sisältäviä tuotteita. Vaadimme tavarantoimittajiltamme aina Downpass-sertifikaatin, joka varmistaa, että tuotteissa käytetyt höyhenet ja untuvat on tuotettu eettisesti ja niiden toimitusketju on jäljitettävissä.
- ✓ Valikoimassamme olevat merinovillatuotteet ovat mulesing-vapaata.
- ✓ Nahkatuotteidemme nahka on tuotettu elintarviketeollisuuden sivutuotteena ja sen parkitsemispaikka on jäljitettävissä.

Eläinten hyvinvoinnista tietoa pakkaukseen

Olemme olleet alusta lähtien mukana Luonnonvarakeskuksen ja Pellervon Taloustutkimuksen hankkeessa, jonka tavoitteena on edistää ensimmäisen kansallisen, eläinten hyvinvoinnista kertovan merkinnän käyttöön-ottoa Suomessa. Merkinnän tavoitteena on edistää tuotantoeläinten hyvinvointia ja parantaa kuluttajien mahdollisuuksia valita tuotteita, joiden tuotannossa on otettu erityisellä tavalla huomioon eläinten hyvinvointi.

Osallistuimme tilikaudella 2020 tutkimushankkeen pilottiin, jossa kauppoissa myytiin Parempi eläimille -merkillä varustettuja tuotteita. Osallistuimme pilottiin kahdella jauhelihatuotteella, joita myytiin kolmessa Helsingin myymälässä.

Muun muassa tätä on Parempi eläimille -merkki:

- ✓ Kattava ennaltaehkäisevä terveydenhuolto. Eläinlääkäri tekee tilalle terveydenhuoltokäynnin vähintään kerran vuodessa.
- ✓ Vapaa liikkuminen. Eläimiä ei kytketä, vaan ne ovat tilalla pihatossa tai karsinoissa. Liikkuminen edistää jalkojen parempaa kuntoa ja eläinten välistä sosiaalisten suhteiden hoitoa.
- ✓ Kaikilla naudoilla on pehmeä makuualusta.
- ✓ Eläimillä on jatkuvasti hyvälaatuista, puhdasta vettä.
- ✓ Vasikat saavat imeä maitoa tai maitojuomaa joko tutin kautta tai emästään.
- ✓ Lehmien säännöllinen jaloittelu. Pilotti-tilan lypsylehmillä on jaloittelumahdollisuus ulkona ja ne pääsevät laiturille.

Vain vapaiden kanojen munia

Lopetimme virikehäkkiolosuhteissa tuotettujen kananmunien myynnin ja niiden käytön omien merkkien tuotteissamme jo 2016 ensimmäisenä päivittäistavara- ja eläintuotteen Suomessa. Valikoimassamme olevat tuoreet kananmunat ovat suomalaisia lattia- ja luomukanaloiden munia.

Ilona-tuoteperhe laajentui

Todennetusti hyvinvoivan lehmän maidosta valmistettu Ilona-tuoteperhe laajentui tilikaudella 2020, kun Ilona-maidon rinnalle tuli maustamaton Ilona-jogurtti. Tuotteissa käytettävä maito on lypsetty vuoden ympäri ulkoilevista, pihatossa vapaasti liikkuvista suomalaisista lehmistä. Maito tulee suomalaisilta Welfare Quality® -sertifioituilta tiloilta. Welfare Quality® -auditoinnissa mitataan eläimen senhetkistä hyvinvointia: lajille ominaista käyttäytymistä, terveyttä, ravitsemusta ja pito-olosuhteita.

Ihmis- oikeuksien kunnioit- taminen

Julkaisimme keväällä 2020 päivitetyn huolellisuusperiaattemme, jossa kerromme ihmisoikeuksiin liittyvät velvollisuutemme ja keinoimme ihmis-oikeusriskien pienentämiseen.

Vähittäiskaupan alalla toimitusketjut ovat usein pitkiä ja niihin osallistuu toimijoita ja yrityksiä eri maista. Mitä moninaisempia toimitusketjut ovat, sitä suuremmaksi kasvaa myös riski, että toimitusketjuissa piilee ihmisoikeudellisia ongelmia.

Ihmisoikeuksiin liittyvillä riskeillä on usein moninaiset taustat, ja ne vaikuttavat koko talouden alaen. Työsuojeluun, yhdistymisvapauteen, syrjimättömyyteen ja kohtuulliseen korvaukseen liittyvät sosiaaliset riskit voidaan kohdata usein vain kokonaisvaltaisilla ratkaisuilla. Sama pätee myös lapsi- ja pakkotyökieltoa koskeviin rikkomuksiin.

”

*Kunnioitamme ihmisoikeuksia
kaikessa toiminnassamme ja
edistämme niiden toteutumista.*

”

Julkaisimme huolellisuusperiaatteessamme ihmisoikeuksiin liittyvät velvollisuutemme ja keinoimme ihmisoikeusriskien pienentämiseen.

Kuva: Martin J. Kielmann (Cotton Made in Africa)

Osana vastuullista toimintaamme panostamme erityisesti olennaisuusanalyyssissä esille nousseisiin aiheisiin, joita ovat lapsityön ehkäisy ja korvaus työstä. Lapsityö on merkittävä riski esimerkiksi kaakaantuotannossa. Lisäksi edelleen kaksi kolmesta äärimmäisessä köyhyydessä elävästä ihmisestä on riippuvaisia maataloudesta saatavista tuloista. Työ kohti elämiseen riittäviä palkkoja on monin paikoin kesken.

Kunnioitamme ihmisoikeuksia kaikessa toiminnassamme ja edistämme niiden toteutumista. Jotta voimme osallistua aktiivisesti elämisen arvoisen tulevaisuuden rakentamiseen, teemme yhteistyötä hallitusten, muiden yritysten, tavarantoimittajien ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Julkaisimme keväällä 2020 päivitetyn huolellisuusperiaattemme, jossa kerromme ihmisoikeuksiin liittyvät velvollisuutemme ja keinoimme ihmisoikeusriskien pienentämiseen. Tässä raportin osiossa kerromme tarkemmin huolellisuusperiaatteen ihmisoikeuslinjauksista, ja sivuilla 20–24 kerromme huolellisuusperiaatteesta käsitellyistä ympäristö-

riskeistä. Huolellisuusperiaate on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa lidl.fi/vastuullisuus.

Arvioimme toimitusketjujen riskit

Kartoitamme jatkuvasti, mitä riskejä tuotteidemme valmistus aiheuttaa tai voisi aiheuttaa toimitusketjuissamme. Havaintojen pohjalta ryhdymme käytännön toimenpiteisiin, jotka puuttuvat liike-toimintamme negatiivisiin vaikutuksiin sekä estävät ja vähentävät niitä tehokkaasti.

Olemme tunnistanee erityisesti Afrikkaan, Etelä-Amerikkaan ja Aasian eri osiin ulottuviin toimitusketjuihin liittyvän ihmisoikeusriskijä.

Arvioimme toimitusketjuissa esiintyviä riskejä eri indeksien avulla. Ammattiyhdistysliikkeen maailmanjärjestön (ITUC) Global Rights -indeksin ja Global Slavery -indeksin lisäksi hyödynnämme myös Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) tietoja sekä Environmental Performance -indeksejä.

Pidämme lisäksi jatkuvasti yhteyttä ulkoisiin sidos-

ryhmiin ja hankimme asiantuntemusta esimerkiksi kansalaisjärjestöistä, ammattiyhdistyksistä ja muilta asiantuntijoilta.

Eettiset toimintaohjeet ja ilmoituskanavat

Vaikutamme ihmisoikeusriskeihin toimitusketjuissamme esimerkiksi valikoimalinjaustemme kautta (lue linjauksista lisää sivulta 25). Ihmisoikeusriskit otetaan huomioon myös koko Schwarz Gruppen käyttämissä eettisissä toimintaohjeissa, jotka kuuluvat yhteistyökumppaneidemme kanssa tekemiimme sopimuksiin. Toimintaohjeet pohjautuvat amfori BSCI:n periaatteisiin, Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työelämää koskeviin sopimuksiin, YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia ohjaaviin periaatteisiin ja OECD:n yrityksiä koskeviin ohjeistuksiin.

Velvoitamme yhteistyökumppaneitamme noudattamaan toimintaohjeita ja käyttäytymään niiden mukaisesti myös omia tavarantoimittajiansa kohtaan. Noudatamme nollatoleranssia tapauksissa, joissa pakko- ja lapsityöhön ei puututa. Mahdolliset rikkomukset tutkimme johdonmukaisesti huolellisuusperiaatteen mukaisesti.

Ihmisoikeuksien turvaamisessa hyödynnämme myös kansainväliseen ilmoituskanavaamme tulleita ilmoituksia sekä palautetta kansalaisjärjestöiltä, toimitusketjujen edustajilta ja muilta sidosryhmiltä. Suhtaudumme vakavasti mahdollisiin ilmoituksiin.

Olemme järjestäneet mahdollisuuden ilmoittaa ihmisoikeudellisista, sosiaalisista ja ympäristöllisistä rikkomuksista verkkopohjaisella ilmoitusjärjestelmällä. Kaikki tulevat ilmoitukset käsittelee riippumaton, valvonnasta vastaava toimihenkilö.

Olemme perustamassa erityisiä valitusmekanismeja, jotka on tarkoitettu erittäin riskialttiita toimitusketjuja varten. Olemme esimerkiksi aktiivinen jäsen Bangladesh Accord -työryhmässä, joka on omistautunut Bangladeshin tekstiilityöläisille soveltuvan valitusmekanismin kehittämiseen.

Aiomme tarjota erityisen riskialttiiden toimitusketjujen potentiaalisille uhreille helpon pääsyn läpinäkyviin valitusmekanismeihin ja korjaavia toimenpiteitä vuoden 2021 loppuun mennessä.

Riskianalyysi avaa 12 raaka-aineen maakohtaiset riskit

Teemme järjestelmällistä työtä tunnistaaksemme mahdollisia riskejä myös laajemmin toimitusketjussamme. Tätä varten teemme kattavaa, tuoterihmärajat ylittävää riskiarviointia.

Raportointikaudella Lidl teki kansainvälisesti tuoteryhmärajat ylittävän, kattavan riskianalyysin omien tuotemerkkien tuotteista. Riskianalyysissä selvitimme, mitä suoria negatiivisia vaikutuksia liiketoiminnallamme on ihmisoikeuksiin. Otimme samalla huomioon myös ympäristöriskit, kuten vesien saastumisen ja kasvihuonekaasupäästöt, jotka voivat vuorostaan vaikuttaa kielteisesti ihmisoikeuksien toteutumiseen. Tuotteiden alkuperämaiden suurimmat sosiaaliset ja ekologiset riskit

mallinnettiin kansainvälisten riski-indeksien perusteella.

Analyysi sisältää 12 raaka-aineen toimitusketjujen vaiheet aina raaka-aineiden hankinnasta tuotteen valmistukseen. Valitut 12 raaka-ainetta, kuten kaakao, kahvi ja puuvilla, ovat ostomäärän suhteen Lidlin strategisesti tärkeimmät raaka-aineet.

Jatkossa sitoudumme säännöllisten riskianalyysien toteuttamiseen toimitusketjujemme valikoimissa. Arvioimme ja julkaisemme säännöllisesti analyysien tulokset, ja keskustelemme niistä vuosittain sidosryhmiemme kanssa. Riskianalyysin tulokset julkaistiin päivitetystä huolellisuusperiaatteestamme keväällä 2020.

Kaakao

Sosiaaliset riskit

Lapsityö: Norsunluurannikko, Ghana, Nigeria
Pakkotyö: Norsunluurannikko, Ghana, Indonesia
Työntekijän oikeudet: Brasilia, Norsunluurannikko, Indonesia
Syrjintä: Norsunluurannikko, Ghana, Indonesia

Ympäristöriskit

Luonnon monimuotoisuus: Norsunluurannikko, Ghana, Indonesia
Ilmaston haavoittuvuus: Dominikaaninen tasavalta, Nigeria
Maankäyttö ja metsäkatko: Brasilia, Ecuador, Norsunluurannikko, Ghana
Vesiriskit: Brasilia, Ghana, Nigeria

Kahvi

Sosiaaliset riskit

Lapsityö: Etiopia, Kolumbia
Pakkotyö: Etiopia, Indonesia, Kolumbia
Työntekijän oikeudet: Brasilia, Guatemala, Indonesia
Syrjintä: Etiopia, Honduras, Intia

Ympäristöriskit

Luonnon monimuotoisuus: Indonesia, Honduras, Vietnam
Ilmaston haavoittuvuus: Brasilia, Intia, Vietnam
Maankäyttö ja metsäkatko: Brasilia, Indonesia, Kolumbia
Veteen liittyvät riskit: Brasilia, Indonesia, Vietnam

Puuvilla

Sosiaaliset riskit

Lapsityö: Intia, Turkmenistan, Uzbekistan
Pakkotyö: Intia, Pakistan, Uzbekistan
Työntekijän oikeudet: Intia, Pakistan, Uzbekistan
Syrjintä: Intia, Pakistan

Ympäristöriskit

Luonnon monimuotoisuus: Intia, Turkki, Yhdysvallat
Ilmaston haavoittuvuus: Intia, Pakistan, Yhdysvallat
Maankäyttö ja metsän hävittäminen: Brasilia, Kiina, Intia
Veteen liittyvät riskit: Kiina, Intia, Yhdysvallat

Olemme määrittäneet seuraavat sosiaaliset riskit olennaisiksi toimitusketjussamme:

Lapsityö: kouluikäisten lasten työntekeä terveyttä vaarantavissa työolosuhteissa

Pakkotyö: ihmiskauppa, pakottaminen, uhkaukset, palkanmaksusta pidättäytyminen, velkataakan kasaantuminen korkeiden, työn hankinnasta aiheutuvien välitysmaksujen vuoksi

Riittämättömät työntekijän oikeudet: palkka vähimmäistoimeentulorajan alapuolella, työsuojelun puutteista johtuvat terveyshaitat, yhdistymisvapauden rajoitukset, epäinhimilliset työajat sekä syrjintä, ahdistelu tai hyväksikäyttö työpaikalla

Syrjintä: kaikki esimerkiksi sukupuolen, uskonnon, ihonvärin tai syntyperän vuoksi tapahtuva jaottelu, poissulkeminen ja suosiminen, joka johtaa eri-arvoiseen kohteluun tai rajoituksiin

Julkaisimme vaatteita, kenkiä ja käyttötavaroita valmistavien tehtaiden tiedot

Kattavan perusvalikoimamme lisäksi myymme viikoittain vaihtuvia eriä vaatteita, kenkiä ja käyttötavaroita. Vuodesta 2018 lähtien olemme keränneet sisäiseen käyttöömme tiedot kaikista tekstiilien ja jalkineiden toimitusketjujen toimijoista aina nappivalmistajasta ompelupisteeseen. Kun meillä on enemmän tietoja toimitusketjusta ja sen toimijoista, voimme tunnistaa riskit paremmin ja ennaltaehkäistä negatiivisia ihmisoikeusvaikutuksia.

Säännöllisesti päivittyvä lista kaikista Lidl:n kansainvälisesti käyttämistä vaate-, tekstiili- ja käyttötavaratehtaista on verkkosivuillamme osoitteessa: www.lidl.fi/vastuullisuus.

”

Vuonna 2020 Lidlille kansainvälisesti toimittavissa tuotantolaitoksissa tehtiin 1907 amfori BSCI -auditointia.

Auditoinnit ovat tärkeä väline riskien paljastamisessa

Kaikissa Lidlille omien merkkien käyttötavaroita valmistavissa tuotantolaitoksissa tehdään riippumattomat, vuosittaiset amfori BSCI -auditoinnit. Kuluneen kymmenen vuoden aikana käyttötavaroita kansainvälisesti Lidlille valmistaviin tuotantolaitoksiin on tehty jo yli 20 000 kolmannen osapuolen amfori BSCI -auditointia. Edellytämme vähintään C-auditointitulosta tuotantolaitoksilta, jotka valmistavat käyttötavaroita omille tuotemerkeillemme.

Olemme olleet amfori BSCI:n jäsen vuodesta 2006 lähtien. Amfori BSCI on eurooppalaisten tuontikaupan yritysten yhteenliittymä, jonka tavoitteena on varmistaa, että kuluttajille tarjottavat tuotteet valmistetaan sosiaalisesti ja eettisesti hyväksyttävissä olosuhteissa.

Käyttötavaraketjujen lisäksi kiinnitämme erityishuomiota

myös muihin tunnistettuihin ihmisoikeusriskeihin sisältäviin toimitusketjuihin. Olemme asettaneet tavoitteet raaka-aineiden sertifiointille omien merkkimme tuotteissa soijalle, hedelmille, vihanneksille, pellavalle, sellulle, kukille ja kasveille. Sertifiointi takaa, että riippumaton taho valvoo raaka-aineen tuotantoa auditoinneilla.

Elintarvikkeiden toimitusketjun työolosuhteiden valvonnassa ja niiden jatkuvassa parantamisessa suoritetaan valituissa kalan ja säilyketomaattien toimitusketjuissa riskiperusteisia, sosiaalisia SEDEX-auditointeja. Auditoinneissa riippumattomat tarkastajat arvioivat paikan päällä, noudatetaanko terveydensuojelussa, lakisääteisissä työajoissa, työntekijöiden oikeuksissa ja muissa vaatimuksissa voimassa olevia määräyksiä. Kaikki Suomen ulkopuolelta hankkimamme hedelmät

ja vihannekset tulevat GlobalG.A.P. GRASP-sertifioituilta tiloilta, joita auditoidaan ympäristö- ja sosiaalisista näkökohdista.

Tiedostamme, että auditoinnit soveltuvat vain rajoitetusti työolosuhteiden parantamiseen tai rikkomusten, kuten pakkotyön kitkemiseen ja valvomiseen. Ne ovat kuitenkin tärkeä väline mahdollisten riskien paljastamisessa ja tilanteen tarkistamisessa toimitusketjussa.

Jos auditoinnin tuloksena tunnistetaan kehityskohteita, tavarantoimittajan täytyy laatia suunnitelma korjaustoimenpiteistä. Sovittujen toimenpiteiden toteutuminen varmistetaan seuranta-auditoinneilla. Mikäli tavarantomittaja ei pyynnöistä huolimatta puutu tunnistettuihin kehityskohteisiin, lopetamme yhteistyön.

Global Compact

Olemme jo pitkään sitoutuneet edistämään ihmisten ja ympäristön hyvinvointia. Sitoumuksemme syveni tilikaudella 2020, kun liityimme osana Schwarz-ryhmää YK:n Global Compact -yhteiskuntavastuualoitteeseen.

Global Compact muodostuu kymmenestä vastuullisen liiketoiminnan periaatteesta, joiden keskiössä ovat ihmis-oikeudet, työntekijät, ympäristö sekä korruption vastustaminen. Mukana olevat yritykset sitoutuvat toimimaan periaatteiden mukaan ja edistämään niitä liiketoiminnassaan. Edistymisestä raportoidaan vuosittain YK:lle.

Toimia kohti elämiseen riittäviä palkkoja

Edistääksemme elämiseen riittäviä palkkoja tekstiili-teollisuudessa liityimme kansainvälisen ACT-aloitteen jäseneksi marraskuussa 2019. ACT tähtää elämiseen riittäviin palkkoihin ja palkkasopimuksiin tekstiilien ja kenkien tuotantomaissa. Aloitteen ensimmäiset maat ovat Kambodža, Myanmar, Bangladesh ja Turkki, ja aloitteen laajentaminen muihin tuotantomaihin on suunnitelmassa.

Aloitteen jäsenenä olemme sitoutuneet pitkäjänteiseen yhteistyöhön paikallisten tavarantoimittajien kanssa, jotta estetään valmistajien siirtyminen alhaisempien palkkakustannusten maihin palkkatason noustessa.

Jotta voimme tukea elämiseen riittävän palkan toteutusta globaaleissa toimitusketjuissamme ja palkkaerojen pienentämistä, olemme aloittaneet toimenpiteet myös seuraavissa toimitusketjuissa:

- ✓ Appelsiinin toimitusketju Brasiiliassa (CSR Juice Platformin puitteissa)
- ✓ Kaakaon toimitusketju Ghanassa (Way To Go -projektin puitteissa)
- ✓ Banaanin toimitusketju Ecuadorissa (Reilu kauppa -kumppanuuden puitteissa)

Teetämme ihmisoikeusvaikutusten arviointoja

Lisätäksemme toimitusketjujemme läpi-näkyvyyttä ja tietoa ihmisoikeusvaikutuksista olemme päättäneet teettää vuosittain kolme ihmisoikeusvaikutusten arviointia kansain-välisissä ja riskialttiissa toimitusketjuissamme vuoteen 2025 asti.

Arvioinnit painottuvat ihmisoikeudellisiin riskeihin, joihin liiketoiminnallamme on vaikutusta ja jotka koskevat erityisesti naisia, pienviljelijöitä ja työläisiä. Vuonna 2020 aloitimme tutkimukset kenalaisesta teestä, eteläamerikkalaisista banaaneista ja espanja-laisista marjoista.

Teemme vaikutusarviointien yhteydessä yhteistyötä myös sidosryhmien kanssa, joihin kuuluu kansalaisjärjestöjä, työnteki-jöiden edustajia ja yhteisöjä. Julkaisemme arviointien tulokset ja kerromme jatkossa yhä enemmän ihmisoikeusvaikutuksista toimitus-ketjuissamme ja toimistamme negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi.

Way To Go -suklaa on tuplasti reilua

Toimme syksyllä 2020 myyntiin uuden Reilun kaupan Way To Go -suklaan. Suklaan kaakao tulee Ghanasta Kuapa Kokoo -pienviljelijäyhteisöltä, ja sitä viljellään Reilun kaupan periaatteiden mukaisesti.

Viljelijöille maksetaan kaakaosta takuuhintaa ja Reilun kaupan lisä. Tämän lisäksi Lidl maksaa viljelijöille koulutusbonuksen jokaisesta myytävästä suklaalevyistä. Bonusta ei makseta käteisellä, vaan sillä rahoitetaan koulutushankkeita, joilla tavoitellaan parempaa tulotasoa pitkällä aikavälillä.

Tuen avulla viljelijöitä koulutetaan kestävien viljely- ja korjuumenetelmien käyttöön. Uusilla menetelmillä saadaan suurempia satoja, mikä kasvattaa viljelijöiden tuloja. Lisäksi hankkeista hyötyy viljelmien ympäristö.

Tuella myös autetaan viljelijöitä laajentamaan toimin-taansa esimerkiksi riisin viljelyyn, hunajan tuotantoon sekä saippuan tekemiseen, mikä auttaa turvaamaan toimeentuloa vaihtuvissa markkinatilanteissa ja vähentää riippuvuutta kaakaosta. Ympäristön kannalta monimuotoisempi maatalous säästää viljelyalueiden maaperää ja lisää luonnon monimuotoisuutta.

Nollatoleranssi lapsityöhön

Monet toimitusketjumme ulottuvat maihin, joissa riski lapsityöhön on korkea. Noudattamme nollatoleranssia tapauksissa, joissa lapsityöhön ei puututa, ja tutkimme johdonmukaisesti kaikki mahdolliset rikkomukset.

Kaikkien yhteistyökumppaneidemme täytyy noudattaa eettisiä toimintaohjeitamme, joissa on linjattu lapsityöstä seuraavasti:

- ✔ Liikekumppani ei käytä lapsityötä ja noudattaa alaikäisten suojelua koskevia määräyksiä.
- ✔ Kokoaikaiseen työhön pääsemisen vähimmäisiän on oltava yli sen iän, jossa lakisääteinen oppivelvollisuus päättyy. Työntekijät eivät missään tapauksessa, oppivelvollisuuden piiriin kuuluvia lyhyitä harjoitteluita lukuun ottamatta, saa olla alle 15-vuotiaita (tai 14-vuotiaita, jos kansallinen lainsäädäntö sallii tämän ILO:n yleis-sopimuksen nro 138 mukaisesti).
- ✔ Alaikäisten suojelusta annettuja kansallisia säädöksiä sekä kansainvälisiä standardeja on noudatettava. Lisäksi nuorille ei saa määrätä yötöitä.

”

Lähes 38 prosenttia tavarantoimittajistamme on tehnyt kanssamme yhteistyötä jo yli 10 vuotta

Reilua kaupan-käyntiä

Olemme merkittävä kaupan alan toimija sekä Suomessa että kansainvälisesti. Velvollisuutemme on varmistaa, että noudatamme hyviä kauppakäytäntöjä ja kohtelemme yhteistyökumppaneitamme reilusti.

Lidl on merkittävä kaupan alan toimija sekä Suomessa että kansainvälisesti. Toimitusketjumme ulottuvat maailman ympäri, ja Suomessa teemme yhteistyötä kaikenkokoisten yritysten kanssa. Yhteistyökumppanimme koko tai sijainti ei vaikuta siihen, miten teemme kauppaa heidän kanssaan. Lähtökohtanamme on aina varmistaa, että toimintamme noudattaa lakeja ja hyviä kauppakäytäntöjä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että sovimme asioista selkeästi ja pidämme sovituista asioista myös kiinni. Haluamme olla luotettava yhteistyökumppani, minkä takia vastustamme myös korruptiota kaikessa toiminnassamme.

Arvostamme pitkäaikaisia kumppanuuksia. Tilikaudella 2020 lähes 38 prosenttia tavarantoimittajistamme on tehnyt kanssamme yhteistyötä jo yli 10 vuotta. Koska kuitenkin kokeilemme mielellämme uutta ja valikoimamme kehittyä jatkuvasti, solmimme joka tilikausi uusia yhteistyösopimuksia.

Lisäksi kilpailutamme säännöllisesti jo olemassa olevia hankkeita.

Reilut kauppakäytännöt linkittyvät lakien ja säännösten eli compliance-periaatteiden mukaan toimimiseen. Haluamme varmistua, että myös yhteistyökumppaniemme toiminta on compliancen mukaista. Edistääksemme tämän arvioimista otimme tilikaudella 2020 käyttöön liikekumppaneiden systemaattisen taustatarkastusprosessin, jossa tarkastamme yhteistyökumppaneidemme tiedot useista julkisista lähteistä.

Jotta henkilöstömme voi arvioida sekä omaa että yhteistyökumppanin toimintaa, heidän pitää tuntea compliancen perusperiaatteet. Tämän varmistamiseksi olemme tilikaudesta 2020 lähtien järjestäneet koko henkilöstölle compliance-koulutuksen joko verkko- tai lähikoulutuksena.

Tällaista on yhteistyö Lidl Suomen kanssa:

Lahjomatonta liiketoimintaa

Emme ota vastaan henkilökohtaisia lahjoja yhteistyökumppaneiltamme tai anna itse henkilökohtaisia lahjoja liikekumppaneillemme.

Luotettavuutta

Sovimme asioista selkeästi ja pidämme kiinni siitä, mitä on sovittu. Kannamme itse vastuun ostamiemme tuotteiden menekistä.

Selkeitä kriteerejä

Tavoitteemme on tavarantoimittajille asetettujen kriteerien selkeys. Vaadimme muun muassa kaikilta omien merkkimme tuotteita valmistavilta tuotantolaitoksilta ja hedelmä- ja vihannestuottajilta lainsäädännön tason vaatimukset ylittävää laatu- ja elintarviketurvallisuussertifiointia.

Kanava väärinkäytösten ilmoittamiseen

Henkilöstömme, yhteistyökumppanimme ja muut sidosryhmät voivat ilmoittaa nimettömästi liiketoimintaamme liittyvistä väärinkäytösepäilyistä ilmoituskanavamme kautta.

Sovittuja tilauksia ei peruta

Vihannekset ja hedelmät tilataan kaikkiin Lidl-myymö-
löihin keskitetysti pääkonttoriltamme Espoosta.
Yksittäiset Lidl-myymälät eivät siis tilaa kasviksia
suoraan viljelijöiltä, tukuilta tai muiltakaan toimijoilta.

Haluamme, että yhteistyö strategisten tavarantoimittajien
kanssa on pitkäjänteistä ja vuorovaikutteista. Hedelmä-
ja vihannestuottajien kanssa meillä on kirjalliset puite-
sopimukset ja myös yksittäiset tilaukset ovat kirjallisia.

Me pidämme kiinni sovituksista ja edellytämme sitä myös
kumppaneiltamme. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä,
että tilauksia ei esimerkiksi peruta kokonaan, vaikka niitä
saatetaan joutua siirtämään eri päiville. Sekä kasvien
kysyntä että tarjonta vaihtelevat päivittäin, minkä takia
päivittäiset muutokset tilaus- ja toimitusmääriin ovat
tyypillisiä molemmiin puolin. Jos näin on tarve tehdä,
sovimme kaikesta tavarantoimittajiamme kanssa hyvässä
yhteisymmärryksessä.

”

Tavoitteemme on vähentää omien tuotemerkkiemme pakkausmuovia 20 %.

Muovia järkevästi

Muovin järkevä käyttö edistää kiertotalouden edellytyksiä. Tavoitteemme on käyttää 20 prosenttia vähemmän muovia sekä tehdä omien tuotemerkkiemme pakkauksista mahdollisimman kierrätettäviä vuoteen 2025 mennessä.

Toimitusketjuissamme kiertotalous näkyy erityisesti tuotteiden pakkauksissa. Valikoimassamme on noin 2 500 tuotetta, joista moni tarvitsee tuoteturvallisuuden ja hävikintorjunnan vuoksi oman pakkauksensa. Tarkoituksenmukainen pakkaus suojaa tuotetta ja minimoi sekä hävikin että tuoteturvallisuudelle aiheutuvat riskit – mahdollisimman vähäisellä ja mahdollisimman helposti kierrätettävällä pakkausmateriaalilla.

Vaikutamme pakkausten kehittymiseen ja pakkausmateriaalien käyttöön. Suunnitteleme omien merkkien tuotteiden pakkaukset yhdessä tavarantoimittajien kanssa, ja tavarantoimittajat hankkivat pakkausmateriaaleja itse omien alihankintaketjunsensa kautta.

Yhdessä toimittajiemme kanssa tehdyillä päätöksillä on laajoja vaikutuksia kiertotalouden edistymiseen. Pyrimme pienentämään omien merkkien pakkauksen ympäristövaikutuksia pakkauksiin liittyvillä linjauksilla ja tavoitteilla. Seuraamme tavoitteiden toteutumista ja raportoimme kehityksestä vastuullisuusraporttiemme yhteydessä. Pakkausten kehityksessä vastuu on pakkausosastomme asiantuntijoilla ja tavarantoimittajien kanssa neuvottelevilla Lidl:n ostajilla niin Suomessa kuin kansainvälisesti.

Kiertotalous on olennainen osa myös omaa toimintaamme, kuten kierrättämistä ja materiaalitehokkuutta. Voit lukea asiasta lisää sivulta 44.

Lidl Suomen maahantuomat muovi- ja kartonkipakkaukset tilikausittain:

2020

55 %

**15 112
tuhatta kiloa**

45 %

**12 523
tuhatta kiloa**

2019

56 %

**14 744
tuhatta kiloa**

44 %

**11 394
tuhatta kiloa**

 Uusiutuvat pakkausmateriaalit

 Uusiutumattomat pakkausmateriaalit

Kehitämme tiedonkeruun mallia suomalaisilta tavarantoimittajilta ostettujen tuotteiden pakkauksen osalta. Pyrimme raportoimaan näiden pakkausmateriaalien määrät sekä kehityksen seuraavassa raportissamme.

REset Plastic -muovistrategian viisi toiminta-aluetta:

REduce – vähennämme:

Vähennämme muovia aina kun se on kestävästi mahdollista.

REdesign – suunnittelemme:

Kehitämme tuotteista ja pakkauksista kierrätyskelpoisia.

REcycle – kierrätämme:

Keräämme, lajittelemme ja kierrätämme muovia yhä uudelleen.

REmove – siivoamme:

Tuemme muovijätteen poistamista ympäristöstä.

REsearch – tutkimme:

Investoimme innovatiivisten ratkaisujen tutkimus- ja kehitystyöhön ja koulutamme ihmisiä kierrätysasioissa.

REset Plastic

Lidl on osa Schwarz Gruppea, joka on useiden vuosien ajan sitoutunut muovin keräämiseen, lajitteluun ja kierrättämiseen. Ruokakaupalle muovi on välttämätön materiaali niin kuljetuksissa kuin pakkausmateriaalina. Mielestämme jokaisen muovin käyttävän toimijan täytyy kantaa vastuu myös muovin jatkokäytöstä.

Schwarz Gruppe tavoittelee jatkuvasti muovin käytön vähentämistä ja suljettua kiertoa. Schwarz Gruppe haluaa olla eteenpäin katsova ja innovatiivinen

yritysryhmä, minkä takia se on sitoutunut vähentämään muovin käyttöä 20 prosenttia vuoteen 2025 mennessä sekä tekemään kaikista omien tuotemerkkien pakkauksista mahdollisimman kierrätettäviä. Schwarz Gruppe on lisäksi allekirjoittanut Ellen MacArthur -säätiön The New Plastics Economy Global commitment -sitoumuksen vuonna 2018.

Samana vuonna Schwarz Gruppe julkaisi REset Plastic -muovistrategian saavuttaakseen tavoitteensa.

Lidl Suomi on osana Schwarz Gruppea tehnyt useita muovistrategian mukaisia toimenpiteitä. Raportointikaudella saavutuksiimme ovat kuuluneet muun muassa seuraavat teot:

” Vaihdoimme tulppaanikimppujen muovikääreet paperisiin.

✓ **Ruukkuyrtit:**
Olemme korvanneet ruukkuyrttien muoviruukut maatuvilla paperiruukuilla. Kaikki myytävät ruukkuyrtit rucolaa lukuun ottamatta kasvatetaan ja myydään paperiruukussa. Muoviruukkuja säästyy muutoksen myötä vuositasolla miljoonia kappaleita.

✓ **Tulppaanit:**
Vaihdoimme yhdeksän ja 15 tulppaanin kimppujen muovikääreet paperisiin. Korvaamalla kääreet paperisilla säästyy noin neljä tonnia muovia vuodessa.

✓ **Mehupullot:**
Jotta pakkausmuovia saataisiin entistä enemmän kiertoon, lisäsime omien tuotemerkkiemme mehupulloihin pantteja. Tilikauden 2020 loppuun mennessä pantti oli lisätty jo viiteen tuotteeseen.

✓ **Crivit Ocean Bound Plastic -lenkkarit:**
Kenkien pintamateriaali on valmistettu kierrätetyistä PET-muovipulloista. Vähintään 25 prosenttia kenkien pintamateriaalin valmistukseen käytetystä muovista on kerätty Aasian rannikkoalueilta ja saarilta kerätystä muovipulloista, jotka olisivat saattaneet muutoin päätyä mereen.

✓ **Muovierimet:**
Olemme poistaneet myynnistä kertakäyttöiset muovierimet, -lasit ja -juomapillit sekä muovivartistet vanupuikot. Lopetimme näiden tuotteiden myynnin vuoden 2020 alusta. EU:n direktiivin mukainen siirtymäaika pois kertakäyttömuovista oli kesään 2021 asti.

✓ **Musta muovi:**
Kevään 2020 aikana vaihdoimme 90 tuoreliha-tuotteen mustat muovirasiat kirkkaisiin rasioihin. Rasiat vaihdettiin omien tuotemerkkiemme Grillimaisterin, Kanamestarin ja mustissa rasioissa olevien Reilu-lihojen osalta. Luovomme mustasta muovista kokonaan vuoden 2021 loppuun mennessä omien tuotemerkkiemme pakkauksissa.

Haastoimme kehittämään parempia pakkauksia

Järjestimme keväällä 2021 Pakkaustarinoita 2021 -kilpailun. Kilpailussa etsittiin oivaltavia pakkausratkaisuja, joilla voidaan vähentää ylimääräistä muovia, parantaa pakkausten kierrätettävyyttä ja luoda jotakin uutta. Kilpailu oli avoin yrityksille, korkeakouluille ja muille oppilaitoksille, ja voittajille oli tarjolla palkintorahoja 50 000 euron edestä sekä mahdollisuus nähdä oma pakkausratkaisunsa Lidlän hyllyssä.

Voittajat valitsi asiantuntijoista koottu raati yhdessä Lidlän edustajan kanssa. Asiantuntijaraadissa kilpailutöitä arvioivat Sitran, VTT:n, Muovi-teollisuuden ja Suomen pakkausyhdistyksen edustajat. Raati teki valintansa tarkastellen ehdotusten relevanssia, toteutustapaa, käyttömahdollisuuksia ja kekseliäisyyttä. Lähes 80 kilpailutyöstä raati päätyi palkitsemaan viisi työtä, joista jokainen palkittiin 10 000 eurolla ja muovipakkauksista valmistetuilla kierrätysmuoviveistoksilla. Voittajien joukkoon ylsivät muun muassa ruokapakkausten digitaalinen panttijärjestelmä, täysin kierrätettävät kalapakkaukset sekä puusta valmistettu muovipakkaus.

Tekoja ilmaston hyväksi

**Työskentelemme uusien ilmasto-
tavoitteidemme kautta sen eteen,
että ilmaston lämpeneminen saataisiin
hillittyä 1,5 asteeseen. Vuodesta 2022
lähtien olemme Suomen ensimmäinen
hiilineutraali kauppaketju.**

Ilmastonmuutoksen hidastaminen on yksi vastuullisuustyömme tärkeimmistä teemoista. Suurena yrityksenä kasvihuonekaasupäästöillämme on vaikutusta ilmaston lämpenemiseen, ja toisaalta ilmaston lämpenemisellä on vaikutuksia omaan liiketoimintaamme. Ilmaston lämpenemisen myötä esimerkiksi sateet ja kuivuus lisääntyvät, mikä vaikuttaa vääjäämättä maatalouteen ja ruoantuotantoon. Ilmastonmuutos myös köyhdyttää luonnon monimuotoisuutta, mikä entisestään heikentää ruoantuotannon mahdollisuuksia.

Jotta voimme osaltamme hidastaa ilmastonmuutosta, olemme asettaneet konkreettisia tavoitteita, joilla pyrimme pienentämään sekä suoria että epäsuoria päästöjämme. Ilmastostrategiamme tavoitteet on

”

*Oma toimintamme
on hiilineutraalia 2022.*

määritelty Science Based Target -aloitteen mukaisesti, että ne auttavat hillitsemään ilmaston lämpenemisen 1,5 asteeseen. Lidl Suomi on mukana SBTi-aloitteessa osana Schwarz-ryhmää, joka liittyi aloitteeseen mukaan kesällä 2020.

Lidl Suomi työskentelee Lidlin kansainvälisten ilmastotavoitteiden eteen. Niiden mukaan Lidl pyrkii kansainvälisesti siihen, että sen oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöt pienentyvät 80 prosentilla vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi kaikissa Lidl-maissa siirrytään käyttämään uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä 2022 mennessä. Suomessa olemme käyttäneet uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä jo vuoden 2019 alusta alkaen. Vuodesta 2022 lähtien Lidl kompensoi loput oman toiminnan päästöt Gold Standard -sertifioitujen ilmastoprojektien kautta. Näin ollen myös Lidl Suomi on oman toimintansa osalta hiilineutraali 2022 lähtien.

Koska tuotteet muodostavat selvästi suurimman osan kaikista kasvihuonekaasupäästöistämme, Lidl on asettanut tavoitteen myös näille päästöille. Niiden tavarantoimittajien, jotka aiheuttavat kansainvälisesti 75 prosenttia Lidlin scope 3 -päästöistä, tulee asettaa omat Science Based Target -tavoitteet vuoteen 2026 mennessä.

Lidl Suomi osallistuu ilmastotavoitteisiin jatkamalla hyvin alkanutta ilmastotyötä Suomessa. Ilmastotyössämme pyrimme ensin välttämään ja pienentämään päästöjämme. Kompensoimme päästöjämme vasta, kun niitä ei voi välttää tai vähentää ja jos päästöjen kompensoiminen on järkevää.

Käytämme esimerkiksi energiaa fiksusti, teemme energiaa säästäviä toimenpiteitä, tuotamme itse uusiutuvaa energiaa kiinteistöjemme käyttöön ja siirrymme käyttämään yhä enemmän vähäpäästöisiä kylmäaineita. Seuraamme oman toimintamme energiankulutusta jatkuvasti eri mittarein. Reagoimme nopeasti mahdollisiin poikkeamiin ja kehitämme toimintaamme seurantamittareista saatavan tiedon sekä kumppaniemme avulla. Energiajohtamisesta vastaa energiapäällikkö, joka raportoi kiinteistö- ja kehitysohjajalle.

Pienentääksemme epäsuoria scope 3 -päästöjämme olemme jo aiemmin asettaneet omat tavoitteet kuljetusten päästöille. Lisäksi kierrätämme tehokkaasti ja torjumme ruokahävikkiä. Kuljetusten tehokkuutta ja kilometrimääriä sekä ruokahävikkiä seurataan tarkasti eri mittarein. Kuljetusten suunnittelu ja optimointi kuuluu logistiikkaosastolle. Hävikintorjunnan kehittämisestä on puolestaan vastuussa operatiivinen osasto, mutta työhön osallistuvat myös myymälät, jakelukeskukset, kaupallinen osasto sekä viestintä- ja markkinointitiimi. Voit lukea eri keinoistamme pienentää päästöjämme seuraavilta sivuilta.

Lidl Suomen päästöjen kehitys

Laskimme tilikauden 2020 loppuun asti hiilijalanjälkemme vanhan hiilineutraaliustavoitteemme mukaisesti. Vanha tavoitteemme sisälsi vain osan scope 3 -kategorioista: käyttötavarat ja tarvikkeet, kuljetukset Suomessa sekä jakeet ja jätteet. Seurataksemme uusien ilmastotavoitteiden etenemistä raportoimme hiilijalanjälkemme jatkossa laajemmin.

Lidlin kansainväliset ilmastotavoitteet

- ✓ Oman toiminnan (scope 1 ja 2) kasvi-huonekaasupäästöjen pienentäminen 80 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 2019 tasosta.
- ✓ Siirtyminen kaikissa Lidl-maissa uusiutuvalla energialla tuotettuun sähköön 2022 mennessä. Lidl Suomi on käyttänyt uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä vuoden 2019 alusta alkaen.
- ✓ Vuodesta 2022 lähtien Lidl kompensoi loput scope 1 ja 2 päästöt Gold Standard -sertifioitujen ilmastoprojektien kautta. Lidl Suomi on oman toimintansa osalta hiilineutraali 2022 lähtien.
- ✓ Tavarantoimittajien, jotka aiheuttavat kansainvälisesti 75 prosenttia Lidlin scope 3 -päästöistä, tulee asettaa omat Science Based Target -tavoitteet vuoteen 2026 mennessä.

Vähemmän ajokilometrejä, enemmän kaasurekkoja

Kolmesta jakelukeskuksestamme lähtee päivittäin kymmeniä kuorma-autoja täynnä tuotteita kohti myymälöitämme.

Olemme asettaneet tavoitteeksi vähentää kuljetusten hiilidioksidipäästöjä sekä lisätä uusiutuvalla tai vähäpäästöisellä energialla kulkevien kuorma-autojen määrää. Pyrimme siihen, että vuoden 2025 loppuun mennessä viidennes kuljetuskalustosta kulkee uusiutuvalla tai vähäpäästöisellä polttoaineella.

Otimme ensimmäisen biokaasulla käyvän kuorma-auton käyttöön 2018. Eteläisimmän Suomen myymälöihin ajava auto käyttää polttoaineenaan biokaasua, joka on valmistettu myymälöidemme biojätteestä. Vuoden 2020 lopussa meillä on ajossa lisäksi kaksi maakaasulla kulkevaa ajoneuvoa. Kaasuajoneuvojen käyttöä

rajoittaa toistaiseksi raskaan kaluston kaasu-tankkauspaikkojen vähäinen määrä. Arvioimme kuitenkin olevamme tavoitteen suhteen aikataulussa, ja pyrimme tuplaamaan kaasuajoneuvojen määrän kuuteen tilikaudella 2021.

Kuten Järvenpään jakelukeskuksen avaaminen on osoittanut, tehokas keino pienentää kuljetusten päästöjä on vähentää ajettuja kilometrejä. Ajoreittien ja sitä kautta ajokilometrien optimointi on osa päivittäistä työtämme. Autot myös lähetetään matkaan aina täysinä ja täyttöasteen optimoinnissa otetaan huomioon tuotteiden myyntieräpakkausten koot ja muodot, mahdolliset lavakorkeudet eri automalleissa sekä paluulogistiikan hyödyntäminen. Käytämme lisäksi erikoispitkiä HCT-rekkoja, joiden kyydissä kulkee kerralla lähes 30 prosenttia suurempi lavamäärä kuin normaalilla moduuliyhdistelmällä.

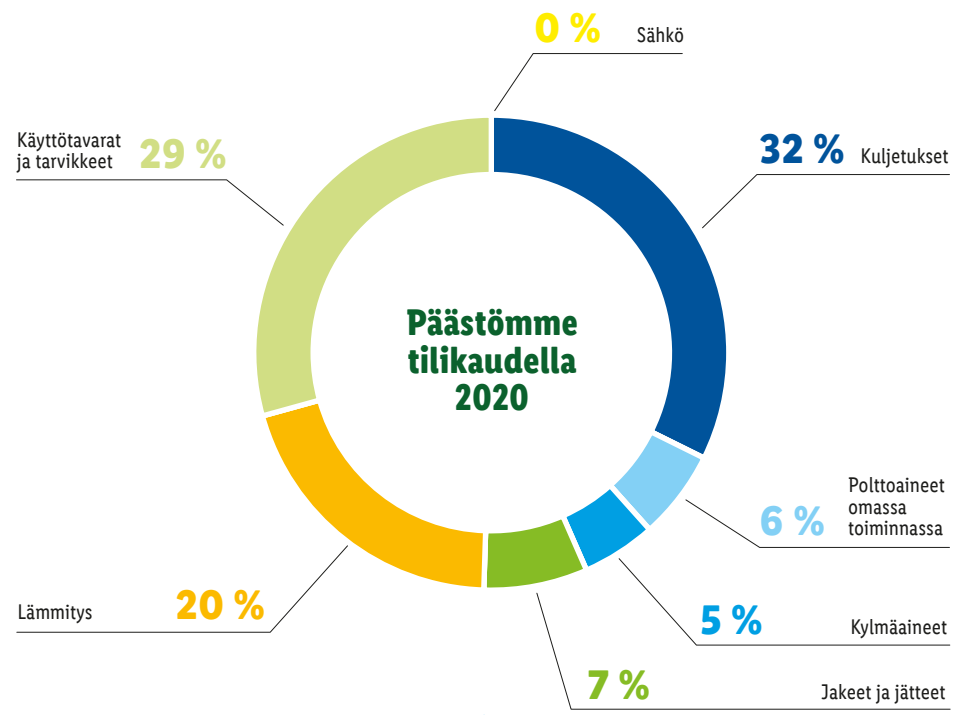
Kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1, 2 ja 3), tCO2e	2018	2019	2020
Scope 1	5 690	3 761	4 082
Kylmäaineet	3 274	1 413	1 806
Polttoaineet omassa toiminnassa	2 416	2 348	2 276
Scope 2 – markkinaperusteinen	26 796	6 468	7 313
Kaukolämpö	6 681	6 468	7 313
Sähkö	20 115	0	0
Scope 2 – sijaintiperusteinen	17 310	16 742	19 199
Kaukolämpö	6 681	6 468	7 313
Sähkö	10 629	10 274	11 886
Scope 3	28 717	25 868	24 767
Käyttötavarat ja tarvikkeet	11 284	11 893	10 543
Kuljetukset Suomessa	14 868	11 502	11 647
Jakeet ja jätteet	2 565	2 473	2 576
Yhteensä – markkinaperusteinen	61 203	36 097	36 163
Yhteensä – sijaintiperusteinen	51 717	46 371	48 049
Scope 1: Suorat kasvihuonekaasujen päästöt			
Scope 2: Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt			
Scope 3: Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt			

Hiilijalanjälkemme tilikaudella 2018 oli 61 203 tonnia. Päästöistä suurin osa syntyi sähkön, lämmön ja kylmäaineiden käytöstä, toimipaikkojemme välisestä logistiikasta, toimistotyössä ja mainosmateriaaleissa käytetystä paperista sekä toiminnassamme syntyvistä jakeista ja jätteistä.

Tilikauden 2020 loppuun mennessä olemme pienentäneet päästöjämme noin 40 prosentilla vuoden 2018 tasosta. Olennaisin päästövähennyskeino oli siirtyminen täysin uusiutuvalla energialla tuotettuun sähköön, mikä lohkaisi päästöistä noin kolmasosan. Vuoden 2019 alusta alkaen Lidl Suomen toiminnassa

on käytetty pelkästään uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä, kun 2018 sen osuus oli vajaa viidennes. Lidl:n hankkima sähkö tuotetaan tuulivoimalla.

Toinen päästöjä vähentänyt toimenpide oli Järvenpään jakelukeskuksen avaaminen vuoden 2019 alussa. Uuden jakelukeskuksen avaaminen lähemmäksi pääkaupunkiseudun myymälöitä vähensi jakeluskusten ja myymälöiden välisiä ajokilometrejä, jolloin kuljetusten päästöt pienenevät noin 20 prosenttia. Myös kylmäaineiden päästöt ovat pienentyneet merkittävästi, kun olemme siirtyneet käyttämään yhä enemmän vähäpäästöisiä kylmäaineita.

Näin hiilijalanjälki on laskettu

- ✓ Lidl Suomen kasvihuonekaasupäästöt on ilmoitettu tonneina CO₂-ekvivalenteja. Päästöt koskevat Lidl Suomen myymälöitä, jakelukeskuksia ja pääkonttoria.
- ✓ Laskelman perustana on käytetty Greenhouse Gas (GHG) -protokollan vaatimuksia.
- ✓ Keräämme itse tarvittavat kulutustiedot toimintamme päästöistä (esim. yritysautojen kuluttaman dieselöljyn määrä, kuorma-autoilla ajatut kilometrit) tai hankimme ne ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta.
- ✓ Päästökertoimet saamme ulkopuoliselta palveluntarjoajalta, joka laskee myös hiilijalanjäljen puolestamme.
- ✓ Raportoimme sekä sijaintiin perustuvan että markkinaperusteisen hiilijalanjälkemme. Markkinaperusteinen hiilijalanjälki perustuu energiaviraston laskemaan sähkön jännönsjakaumaan. Sijaintiperusteinen hiilijalanjälki on laskettu käyttämällä keskimääräisiä kasvihuonekaasupäästöjä tietyllä maantieteellisellä alueella, eli meidän tapaukssamme Suomessa.
- ✓ Päästöjen laskentatapaa sekä keräämiämme kulutustietoja on tarkennettu tilikauden 2018 jälkeen, minkä takia päästöjen määrät eroavat hieman viime vastuullisuusraporttiin verrattuna.

Energiaa säästöön yli 8 000 kotitalouden verran

Lidl Suomi on mukana energiatehokkuussopimuksessa, johon sitoutuneet tahot tavoittelevat vähintään 7,5 prosentin säästöä vuosittaisesta energiankulutuksesta vuosien 2016 ja 2025 välillä. Olemme asettaneet oman tavoitteemme tätä korkeammalle. Asetimme ensin tavoitteeksi saavuttaa yhteensä 10 prosentin säästön jo vuoden 2020 loppuun mennessä, mutta saavutimme tuon tavoitteen jo 2019.

Nyt olemme asettaneet uudeksi tavoitteeksi säästää energiankulutuksestamme 20 prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Säästetty energiamäärä vastaa yli 8 000 kolmihenkisen kerrostalossa asuvan kotitalouden vuotuista energiankulutusta. Raportointikauden loputtua olemme säästäneet noin 13 prosenttia eli saavuttaneet 64 prosenttia tavoitteesta.

Energiaa on säästetty monilla energiatehokkuustoimenpiteillä. Olemme muun muassa vaihtaneet myymälöihin energiatehokkaan led-valaistuksen ja vaihtaneet myös mainostauluihin ledejä. Olemme

asentaneet osaan myymälöistämme lisäksi lämmön talteenottojärjestelmän, joka auttaa muuntamaan kylmälaitteiden hukkalämmön energiaksi.

Energiaa säästyy myös tarkan seurantarjestelmän avulla. Seuraamme jatkuvasti kaikkien toimipaikkojemme energiankulutusta ja käytössämme on ISO 50001 -energianhallintajärjestelmä. Jokaisen kiinteistön ja sen laitteiden energiankäyttöä seurataan kymmeniä sähkön alamittareilla vartin tarkkuudella. Myymälöitämme myös ohjaa älykäs rakennusautomaatio, joka esimerkiksi sammuttaa valot myymälän sulkeuduttua ja pitää ilmanvaihtokoneen käynnissä vain tarpeen mukaan.

Myymälärakennuksille tehdään neljä kertaa vuodessa kiinteistötarkastukset, joiden yhteydessä kiinnitetään huomiota energiatehokkuuteen. Sisäinen auditointiosastomme tekee lisäksi projektiluontoisesti energiatarkastuksia myymälöissä. Lidl:n kansainvälinen osasto ja ulkopuolinen toimija auditoivat vuosittain

ISO 50001 -energianhallintajärjestelmän.

Jatkuvan seurannan ansiosta pystymme puuttamaan nopeasti poikkeamiin eikä energiaa mene inhimillisten erehdysten tai laitevikojen takia hukkaan. Havaitut poikkeamat kirjataan energianhallintajärjestelmään, ja poikkeamien korjaustoimenpiteitä seurataan. Lidl Suomen energiatimi seuraa energiankulutusta, vaihteluja sekä energiatavoitteiden saavuttamista.

Kaikki Lidl Suomen omistamat myymälät ja jakelukeskukset ovat saaneet kansainvälisen vihreän rakentamisen EDGE-sertifikaatin. Järjestelmässä tarkistetaan olemassa olevien myymälöiden energia- ja vedenkulutus sekä rakennusmateriaalien käyttö. Kaikkien toimipaikkojen sertifiointin kautta saadaan kattava kuva niiden kulutuksesta. Tavoitteemme oli sertifioida kaikki omistamamme toimipaikat vuoden 2020 aikana, mutta osa toimipaikkojen sertifiointeista viivästyi muun muassa koronatilanteen takia vuoden 2021 keväälle.

Lidl:n myymälät ja jakelukeskus muodostavat virtuaalivoimalaitoksen

Suomen sähköverkko toimii parhaiten, kun sähköä ei juuri sopivasti kysyntään nähden. Jos sähköä ei ole tarpeeksi tarjolla, joudutaan turvautumaan fossiilisella energialla tuotettuun varavoimaan. Toisinaan ongelma on päinvastainen ja verkko uhkaa ylikuormittua liiasta sähköstä.

Ongelmaan on kehitetty avuksi virtuaalivoimalaitosjärjestelmä, jonka muodostamalla yritykset ja muut toimijat voivat auttaa tasapainottamaan sähköverkkoa. Siemensen kehittämä virtuaalivoimalaitos auttaa hyödyntämään uusiutuvaa energiaa ja välttämään fossiilista varavoimaa Suomessa.

Lidl:n myymälät ja Järvenpään jakelukeskus aloittivat virtuaalivoimalaistoinnin tilikaudella 2020. Ne käyttävät vähemmän sähköä silloin, kun sähköverkossa on ruuhkaa ja enemmän sähköä, kun verkko uhkaa ylikuormittua liiasta sähköstä.

Käytännössä sähköverkon kuormitusta vältetään Järvenpään jakelukeskuksessa valttavan sähköakun ja älykkään energianohjausjärjestelmän avulla. Myymälöissä sähkönkulutukseen voidaan vaikuttaa ilmanvaihto- ja vedenjäähdytyskoneiden käyttöä säätelemällä. Tämä ei kuitenkaan häiritse olosuhteita kaupassa.

Raportointikauden lopussa virtuaalivoimalaitokseen oli kytketty Järvenpään jakelukeskuksen lisäksi 136 Lidl:n myymälää.

Myymälät palkittiin Vuoden Energianerokas -kilpailussa

Saimme marraskuussa 2020 tunnustuksen Vuoden Energianerokas -kilpailussa, jossa palkittiin vuoden vaikuttavimmat, tulokselliset ja kekseliäisimmät energiatehokkuusteot. Palkinto tuli energiaviisaista myymälöistä, joissa on tehostettu energiankäyttöä poikkeuksellisen monipuolisesti.

Osallistuimme kilpailuun Kotkan Sutelan ja Vantaan Vapaalan myymälöissä tehdyillä ratkaisulla. Kilpailun tuomaristo perusteli palkitsemista sillä, että uudenlaisten energiaratkaisujen kokeilu ja laajuudeltaan kattava virtuaalivoimala ovat osoitus yksittäisen kauppaketjun ponnokkaasta tavasta edetä kohti energiatehokkuus- ja päästötavoitteita. Lisäksi luonnon monimuotoisuutta tukevat toimet Vapaalan myymälän yhteydessä näyttävät suuntaa muille alan toimijoille.

Vuoden Energianerokas -tunnustuksen myöntävät työ- ja elinkeinoministeriö, Energiavirasto ja valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva.

Joka viides Lidl-kiinteistö tuottaa uusiutuvaa energiaa 2025

Tavoitteenamme on kehittää kaikista toimipaikoistamme ympäristöystävällisempiä. Tämä tarkoittaa muun muassa energiatehokkuuden parantamista, energiaomavaraisuutta sekä ympäristöä ja ilmastoa huomioivia rakentamisen ratkaisuja.

Tavoitteenamme oli tuplata itse tuotetun uusiutuvan energian määrä vuoden 2020 loppuun mennessä tilikauden 2018 tasosta. Pääsimme tavoitteeseen, ja nyt aiomme kasvattaa uusiutuvan energian tuotantoa entisestään.

Tavoitteenamme on, että vuonna 2025 joka viides toimipaikkamme tuottaa uusiutuvaa energiaa. Raportointikauden loppuun mennessä 14,2 prosenttia kiinteistöistämme tuottaa uusiutuvaa energiaa. Päästäksemme tavoitteeseen asennamme uusiin ja mahdollisuuksien mukaan myös vanhoihin myymälöihin aurinkopaneelit. Tilikauden 2020 loppuun mennessä 21 myymälässä sekä Järvenpään ja Laukaan jakelukeskuksissa oli aurinkopaneelit.

Nappaamme energiaa talteen myös maasta. Myymäläsämme Kotkan Sutelassa itsetuotettua maalämpöä käytetään myymälän lämmityksessä. Sutelassa pystytään myös varaamaan kesän ylijäämämlämpöä maahan ja käyttämään sitä talvella lämmityksessä. Lisäksi kolmessa muussa myymälässä on vuonna 2020 siirrytty fossiilisesta energiasta maalämpöön.

x 300

Myymälän katolle asennetaan tavallisesti 300 aurinkopaneelin voimala.

Lidl Suomen energiankulutus (MWh)

Energiamuoto	2019	2020
Sähkö	98 506	102 497
Lämmitys, kaukolämpö	26 314	29 754
Lämmitys, maakaasu	2 132	2 984
Lämmitys, öljy	487	157
Kaukokylmä	514	629
Yhteensä energiankulutus	127 953	136 021

”

Vuoden 2021 alusta lähtien jokaisen uuden myymälämme tontilla tehdään ennen rakennustöiden alkamista ekologinen kartoitus.

Turvaamme luonnon monimuotoisuutta

Jotta voimme pitää luonnon lähellä myös rakennetussa ympäristössä, olemme päättäneet ottaa luonnon monimuotoisuuden huomioimisen osaksi myymälöidemme rakentamista. Huolehdimme luonnon monimuotoisuudesta jo eri tavoin tuotteidemme toimitusketjuissa (lue lisää sivulta 24), mutta haluamme panostaa siihen myös omassa toiminnassamme. Rakennamme vuosittain useita uusia myymälöitä, joten kädenjälkemme näkyy monin paikoin luonnossa eri puolilla Suomea.

Vuoden 2021 alusta lähtien jokaisen uuden oman myymälämme tontilla tehdään ennen rakennustöiden

alkamista ekologinen kartoitus. Kartoituksen tekevä ekologi antaa meille ehdotuksia toimenpiteistä, joiden avulla myymälän tontilla voi tukea paikallista biodiversiteettiä. Kaupunki- ja taajamaluontoa voi tukea esimerkiksi kaupunkiniityillä, lahoppuaidoilla ja linnunpöntöillä. Toivomme työemme paitsi turvaavan alueiden biodiversiteettiä, myös toimivan esimerkkinä muille.

Pilotoimme luonnon monimuotoisuuden tukemista myymälärakentamisessa Vantaan Vapaalan myymälässä, joka on Lidl Suomen ensimmäinen BREEAM-sertifioitu myymälä. Syksyllä 2020 avatun myymälän

takapihalla on 75-metrinen lahoppuaita, jonka puut on kerätty talteen tontilta ennen rakentamisen alkamista. Pihalta löytyy myös pönttöjä linnuille ja lepakoille, hyönteishotelleja ja metsäniitty. Istutuksissa on puita ja marjapensaita, joista alueen hyönteiset ja eläimet saavat ravintoa ja suojaa.

Lahoppuaita ja muut piharatkaisut on valittu niin, että ne turvaavat alueen luonnon monimuotoisuutta. Projektin ensimmäinen askel oli ekologin tekemä tonttikartoitus ennen maatojen aloittamista. Kartoituksessa selvitettiin alueen luontoarvoja, minkä jälkeen ekologi teki ehdotuksen eri toimenpiteistä.

Suomen ensimmäinen puu-Lidl

Aloimme tilikaudella 2020 rakentaa Riihimäelle Suomen ensimmäistä puusta Lidl-myymälää. Myymälä on väriykseltään tavallisten Lidl-myymälöiden näköinen, mutta myymälä verhoillaan puupaneeleilla ja sen teräsrakenteet on korvattu puulla betonilattiasta ylöspäin. Kaikki kantavat rakenteet ulkoseiniä, välipohjaa ja kattorakenteita myöten on suunniteltu puurakenteisiksi.

Puumyymälän rakentaminen on meille pilotti, jonka avulla selvittämme mahdollisuutta pienentää rakentamisesta aiheutuvia päästöjä. Kun teräs korvataan puulla, rakentamisesta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt pienentyvät lähes neljänneksellä.

Istutimme Suomeen hiilinieluja

Istutimme kesäkuussa 2020 10 000 taimea Mikkeliin entiselle suoalueelle. Viiden hehtaarin kokoinen Lidl-metsä sitoo Luonnonvarakeskuksen laskelmien mukaan noin 2 300 tonnia hiilidioksidia 43 vuodessa. Tämä vastaa yhden Lidl-myymälän rakentamisesta ja käytöstä syntyviä päästöjä. Metsän istutusta varten palkattiin paikallisia nuoria. Istutus oli osa Suomen 4H-liiton Taimiteko-toimintamallia, jossa Suomeen istutetaan 10 000 hehtaaria uutta metsää vuoteen 2030 mennessä.

Kierrätyksen kunkku

Jotta voimme pienentää oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön, olemme virittäneet kierrätystoimintamme mahdollisimman tehokkaaksi. Pidämme kierrätysasteemme korkeana ja hävikkilukumme matalana.

Ruokakaupassa syntyy päivittäin erilaisia kierrätysjakeita, kuten muovia, biojätettä, pahvia ja lasia. Koska jokaiseen materiaaliin on käytetty luonnonvaroja, jokaista materiaalia täytyy myös osata arvostaa. Jotta voimme pienentää oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön ja vaikuttaa siihen, että luonnonvaroja käytetään säästeliäästi, olemme virittäneet kierrätystoimintamme mahdollisimman tehokkaaksi.

Suhtaudumme kierrätysjakeisiin arvokkaina materiaaleina, ja pyrimme aina ohjaamaan ne uusiokäyttöön. Ympäristöhyötyjen lisäksi materiaalitehokkuus on taloudellisesti kannattavaa.

Materiaalitehokkuus tarkoittaa meille kaiken hukan

minimoimista. Haluamme kierrättää mahdollisimman paljon, mutta myös huolehtia siitä, että kierrätettävien jakeiden määrä pysyy mahdollisimman pienenä.

Tehokkaassa kierrättämisessä ensimmäinen askel on helppous. Kierrättäminen on tehty myymälöissämme mahdollisimman helpoksi sekä asiakkaille että henkilökunnallemme. Lidlin myymälöissä ja jakelukeskuksissa lajiteltiin ja kierrätettiin yli 20 erilaista jakeita tilikaudella 2020. Uusina jakeina kierrätämme nykyään muun muassa kukkaämpärit ja irtokarkilaatit.

Jakeet lajitellaan ensin myymälöissä, joista ne kuljetetaan rekoilla jakelukeskuksiin. Rekat eivät kulje tyhjinä, vaan ne ovat ensin tuoneet myymälään

tuotteita ja palaavat sitten kierrätysjakeiden kanssa takaisin. Tämä kaksisuuntainen logistiikka helpottaa jakeiden kierrättämistä, kun jakeet saadaan keskiteysti isoina virtoina kolmeen jakelukeskukseemme.

Jakelukeskuksissa on kierrätystä varten isot tarkoituksenmukaiset tilat ja tehokkaat laitteet, kuten paalaimet ja puristimet. Kierrätyksen parissa työskentelee jokaisessa jakelukeskuksessamme toistakymmentä työntekijää, jotka huolehtivat kolmessa vuorossa siitä, että materiaalit kiertävät tehokkaasti ja laadukkaasti.

Kierrätysasteemme on yli 90 prosenttia

Seuraamme toimintamme onnistumista ja kehitystä jatkuvasti eri tunnuslukujen avulla. Kierrätysjakeiden

Ruokahävikkiaste laski 1,3 prosenttiin

Jokainen roskiin päätnyt leipäpala tai tomaatti on luonnonvarojen tuhlaamista. Ruoka on tarkoitettu syötäväksi, ja siksi otamme ruokahävikin torjumisen tosissamme. Tavoitteenamme on pitää kilomääräinen ruokahävikkimme alle 1,5 prosentissa elintarvikkeiden kokonaisvolyymistä. Tilikaudella 2020 hävikkiasteemme laski 1,3 prosenttiin, kun se tilikaudella 2019 oli 1,57. Onnistumiseen vaikutti erityisesti uusi hukka-alekonsepti.

Kaupassa ruokahävikin torjuminen alkaa perusteista. Mitoitamme tilaukset oikein ja huolehdimme tuotteiden nopeasta kierrosta. Toimitamme myymälöihimme uusia tuotteita päivittäin, jotta tarjolla on aina tuoretta tavaraa. Hävikin välttämässä täytyy tasapainoilla ruoan saatavuuden ja myymättä jääneiden tuotteiden määrän kanssa. Tuotteita on oltava asiakkaidemme saatavilla, mutta samalla haluamme välttää hävikkiä. Hävikin välttäminen on haastavaa, sillä tuotteiden kysyntää voi olla vaikeaa ennustaa.

Tilikausilla 2019–2020 otimme vaihteittain käyttöön uutta tilausjärjestelmää, joka hyödyntää muun muassa aiempaa myyntidataa. Järjestelmän avulla olemme saavuttaneet keskimääräisesti paremman saatavuuden myymälöissä sekä onnistuneet vähentämään hävikkiä.

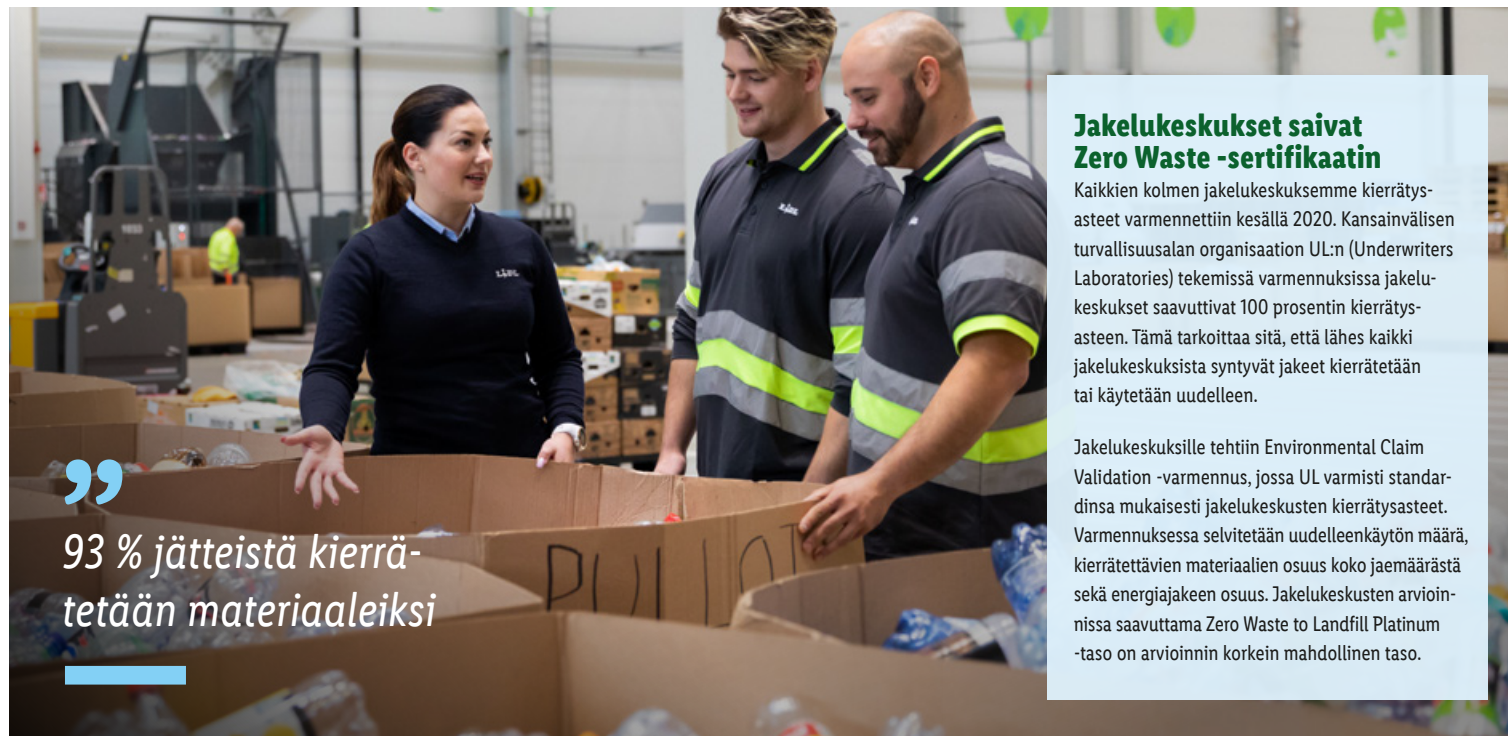
Voimme vaikuttaa hävikkiin kaupassa myös hinnanalennuksilla. Emme aikaile hinnan alentamisessa, vaan alennetuissa tuotteissa on vielä reilusti käyttöaika jäljellä. Näin hävikki ei siirry kaupasta asiakkaan kotiin. Koska ruokahävikkiä on hankala poistaa kokonaan, teemme yhteistyötä ruoka-apujärjestöjen ja muiden myymättä jääneitä tuotteita vastaanottavien tahojen kanssa, jotta saamme ruuan hyötykäyttöön.

Hävikkiruokaa myytiin lähes kuusi miljoonaa kiloa

Myimme noin 5,9 miljoonaa kiloa ruokaa hävikin torjumisen takia alennetulla hinnalla vuonna 2020. Kilomäärään on laskettu myydyt punalaputetut tuotteet sekä hukka-alella myydyt hedelmät, vihannekset ja paistopisteileivät.

Otimme hukka-alen käyttöön vuonna 2019. Hukka-ale on todettu toimivaksi keinoksi puuttua sellaisten tuotteiden hävikkiin, joiden myyntiaika on hyvin lyhyt. Hukka-alella myydään edellisenä päivänä myymättä jääneitä hedelmiä, vihanneksia ja paistopisteen leipätuotteita. Paistopisteileivät löytyvät aamupäivisin paistopisteen läheisyydestä ja hevilaatikot kassojen jälkeen, jos myytävää on jäänyt. Hukka-alen tuotteet ovat syömäkelpoisia, mutta eivät kaikilta osin läpäise tiukkoja laatuvaatimuksiamme täydellä hinnalla myytäväksi.

Jakelukeskukset saivat Zero Waste -sertifikaatin

Kaikkien kolmen jakelukeskuksemme kierrätysasteet varmennettiin kesällä 2020. Kansainvälisen turvallisuusalan organisaation UL:n (Underwriters Laboratories) tekemissä varmennuksissa jakelukeskukset saavuttivat 100 prosentin kierrätysasteen. Tämä tarkoittaa sitä, että lähes kaikki jakelukeskuksista syntyvät jakeet kierrätetään tai käytetään uudelleen.

Jakelukeskuksille tehtiin Environmental Claim Validation -varmennus, jossa UL varmisti standardinsa mukaisesti jakelukeskusten kierrätysasteet. Varmennuksessa selvitetään uudelleenkäytön määrä, kierrätettävien materiaalien osuus koko jaemäärästä sekä energiajakeen osuus. Jakelukeskusten arvioinnissa saavuttama Zero Waste to Landfill Platinum -taso on arvioinnin korkein mahdollinen taso.

määriä, kierrätyksen tehokkuutta sekä lajittelun laatua seurataan tarkasti kuukausitasolla, jotta pystymme kehittämään kierrätystoimintojamme.

Apuna käytetään erilaisia analyysejä ja tunnuslukuja, kuten kierrätysastetta, eri keräysvälineiden täyttöasteita, tyhjennysfrekvenssejä sekä kuormapainoja, joita optimoimalla myös kierrätysjakeiden kuljetuksissa vältetään turhia kilometrejä ja päästöjä.

Yksi tärkeimmistä mittareistamme on kierrätysasteemme, joka tilikaudella 2020 oli 93 prosenttia. Tavoitteenamme on pitää kierrätysaste yli 90 prosentissa, ja olemme onnistuneet tavoitteessa erinomaisesti. Kierrätysaste on pysynyt noin 93 prosentissa myös tilikausilla 2018 ja 2019.

Onnistumisen taustalla on jatkuvan seurannan lisäksi kierrätysohjeistuksen kehittäminen ja muu tekemämme kehitystyö. Etsimme aktiivisesti uusia kierrätysmahdollisuuksia ja keinoja vähentää energia- ja sekajätteen määrää.

Kierrätystoimintojen kehittämisessä meitä tukee myös Schwarz-ryhmään kuuluva kierrätysorganisaatio PreZero, jonka kautta saamme tietoa uusista toimintatavoista, hyvistä kierrätyslaitteista ja -tekniikoista sekä kierrätyskumppaneista.

Jätteiden kokonaismäärä jätelajeittain (tonnia)

	2019	2020
Kierrätettävät	36 082	41 899
Kompostoitavat	8 118	7 159
Uudelleenkäyttöön päätyvät	33	72
Energiahyötykäyttö	3 520	3 406
Loppusijoitettavat	29	3,5
Jätteet yhteensä	47 782	52 540

Vastuullinen työnantajuus

Lidl Suomi on noin 5 500 ihmisen työpaikka. Keskitymme huolehtimaan työntekijöidemme hyvinvoinnista, turvallisuudesta ja osaamisen kehittämisestä, jotta voimme olla heidän ykkösvalintansa nyt ja tulevaisuudessa.

Olemme antaneet nykyisille ja tuleville työntekijöillemme työnantajalupauksen, jonka mukaan meille tärkeimpiä ovat ihmiset, rohkeus ja vastuu. Se tarkoittaa, että huolehdimme niin toisistamme kuin maailmasta ja toimimme rohkeasti ja vastuullisesti. Työnantajalupaus ohjaa henkilöstöjohtamistamme, joka perustuu myös perusarvoihimme ja yhteisiin toimintaperiaatteisiimme. Toimintaperiaatteitamme ovat avoin kommunikaatio, esimerkiksi johtaminen, yhdessä kehittyminen, vahvuus ja dynaamisuus sekä tasapuolisuus ja luottamus.

Henkilöstö on lisäksi keskeinen osa koko Lidl Suomen strategiaa. Strateginen tavoitteemme on olla henkilöstön ykkösvalinta. Tavoitteemme on, että lidliläiset haluavat valita meidät joka päivä työpäikäkseen. Haluamme olla myös tulevien lidliläisten ykkösvalinta ja löytää parhaat osaajat taloomme.

”

*Meille tärkeimpiä
ovat ihmiset,
rohkeus ja vastuu.*

Henkilöstöjohtamisen keskeisimmät teemat ovat henkilöstön hyvinvoinnin ja työkyvyn johtaminen, valmentava esihenkilötyö, osaamisen johtaminen, työnantajakuva ja rekrytointi, reilut työsuhteet ja turvallisen työympäristön varmistaminen. Nämä teemat ovat esillä myös Lidlin omassa Hyvinvointisi tukena -toimintamallissa, Lidlin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa, turvallisuuskoulutuksissa ja vuosikeskusteluissa.

Meille on tärkeää panostaa työntekijöidemme hyvinvointiin sekä osaamiseen ja sen kehittämiseen. Koska johtamisella on suuri merkitys yksilön hyvinvoinnille ja yrityksen menestykselle, panostamme valmentavaan johtamiseen. Valmentava esihenkilö tuntee itsensä johtajana ja tukee työntekijänsä kasvua osaajana. Hän luo suuntaa yhteiselle tekemiselle ja auttaa löytämään työstä merkityksen.

Kehitämme johtamistamme systemaattisesti. Johtoryhmämme, pääkonttorimme esihenkilöt, aluejohtajamme sekä kentän myynti- ja aluepäälliköt ovat osallistuneet raportointikaudella koulutusohjelmiin, joissa he ovat saaneet kehittyä valmentavina johtajina. Olemme myös jatkaneet myymäläpäälliköiden, apulaismyymäläpäälliköiden ja jakelukeskustemme ryhmäpäälliköiden kehittämistä. Panostamme myös kaikkien uusien esihenkilöiden kouluttamiseen laajalla uusien esihenkilöiden valmennusohjelmalla.

Varmistamme henkilöstöjohtamisen toimintaperiaatteiden toteutumisen pitämällä koulutukset, palkkaus- ja työsuhtekäytännöt, työterveysyhteistyön ja muut sisäiset käytännöt ajan tasalla. Kehitystoimenpide-

suunnitelma laaditaan työsuojelun kanssa yhteistyössä, ja siihen tehdään tarpeellisia päivityksiä 1–2 vuoden välein. Lisäksi Lidlissä käydään säännöllistä ja aktiivista keskustelua henkilöstön edustajien kanssa.

Seuraamme toimintaperiaatteiden toteutumista muun muassa sisäisen raportoinnin ja säännöllisten henkilöstökyselyiden avulla. Kysely tehdään noin puolentoista vuoden välein. Olemme saaneet tunnistusta henkilöstöjohtamisestamme myös ulkoisissa arvioinneissa. Tammikuussa 2021 saimme kolmatta kertaa peräkkäin Top Employer Suomi -sertifikaatin. Lisäksi Olympiakomitea on myöntänyt Lidlille aktiivisen työpaikan sertifikaatin panostuksestamme henkilöstön liikkumiseen ja aktiivisuuteen.

Töissä Lidlissä

Lidlissä tarvitaan monipuolisesti niin osa-aikaisten kuin koko-aikaisten työntekijöiden työpanosta. Kaupan alalla osa-aikaisten työntekijöiden osuus on tyypillisesti korkea. Monet hakeutuvat alalle sellaisessa elämäntilanteessa, johon osa-aikainen vuorotyö sopii parhaiten, esimerkiksi opiskelujen ohessa.

Jokaisella myymälä- tai varastotyöntekijällä on sopimuksessaan vähintään viisi viikkotuntia. Emme solmi nollatuntisopimuksia, ellei työntekijä sellaista poikkeustapauksena erikseen itse pyydä. Osa-aikaisista sopimuksista

”

Haluamme olla työntekijöidemme ykkösvalinta.

yli 34 prosenttia on vähintään 30 viikkotyötunnin sopimuksia.

Raportointikaudella myymälöissämme ei ole käytetty ulkopuolista työvoimaa. Pyrimme aina tarjoamaan mahdolliset lisätyöt ensisijaisesti omille työntekijöillemme. Sopimusten säännöllinen tarkistus toteutuneiden työtuntien mukaan sekä avoin keskustelu tuntien määrästä on tärkeää. Tilikaudella 2020 ulkoista työvoimaa käytettiin apuna pääasiassa Järvenpään jakelukeskuksessa muutaman viikon ajan.

Meidän Lidl -henkilöstökysely

Seuraamme työntekijöidemme hyvinvointia ja työtyytyväisyyttä laajalla Meidän Lidl -henkilöstökyselyllä. Kyselyn tulos kuvaa lidliläisten kokemusta toimintaperiaatteidemme toteutumisesta. Kartoitamme kyselyssä myös näkemyksiä esihenkilötyöstä sekä Lidlistä työnantajana.

Talven 2020 henkilöstökyselyn tulosten mukaan vahvuuksiamme ovat työn ja vapaa-ajan tasapaino, töissä viihtyminen sekä esihenkilötyö. Työntekijät kokivat myös, että he voivat olla töissä oma itsensä. Kehityskohteiksi nostettiin tiedonkulku sekä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon. Työntekijät toivoivat myös henkilöstöetujen ja palkkauksen kehittämistä. Vastausten keskiarvosta muodostuva henkilöstötyytyväisyyden kokonaisarvosana oli 72,9 prosenttia. Saavutimme aiemman tavoitteemme nostaa tulos vuoden 2020 aikana tasolle 72.

72,9 %

Lidliläisten vastausten keskiarvo henkilöstökyselyssä vuonna 2020

Huipputyönantaja kolmatta kertaa peräkkäin

Saimme tammikuussa 2021 kolmatta kertaa peräkkäin Top Employer Suomi -sertifikaatin. Se tarkoittaa sitä, että henkilöstöjohtamistemme erilaiset käytänteet ja prosessit ovat erinomaisella tasolla. Sertifikaatin myöntää hollantilainen, riippumaton Top Employers -instituutti. Instituutti kartoitti esimerkiksi, miten rekrytoimme ja perehdytämme uusia työntekijöitä, miten pidämme huolta työntekijöidemme kehitymisestä ja hyvinvoinnista sekä millaista on johtamisemme ja millaisia henkilöstöetuja tarjoamme.

Lidlin henkilöstö sopimustyypeittäin

Työsuhteiden rakenne, %-osuus koko henkilöstöstä	2019	2020
Vakituisia	97,7	97,2
Määräaikaaisia	2,3	2,8
Kokoaikaaisia	36	34,0
Osa-aikaaisia	64	66,0
30 h tai suuremman viikkotuntimäärän sopimusten osuus osa-aikaisista	37,0	34,4

30 vuotta
Lidlin henkilöstön keski-ikä (tilikausi 2020)

94 %

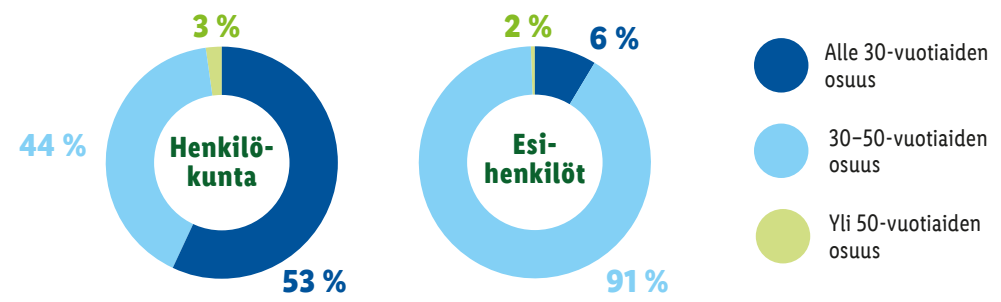
henkilöstöstä kuuluu työehtosopimusten piiriin (tilikausi 2020)

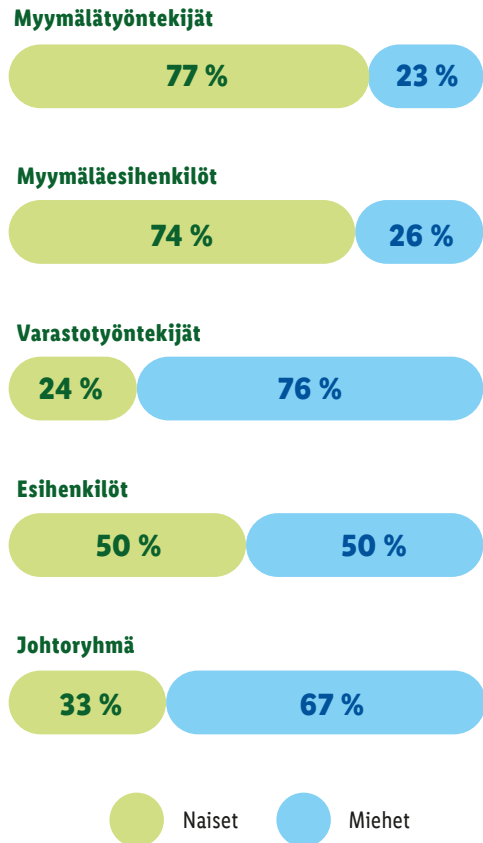
Miehiä **32 %**

Naisia **68 %**

Ikärakenne

Sukupuolijakauma työntekijäryhmittäin tilikaudella 2020

TAVOITE

Palkkamme ovat pt-alan kärjessä

Reilu palkka tarkoittaa meille kunnollista korvausta tehdystä työstä. Maksamme myymälöissä ja jakelukeskuksissa kaupan alan työehtosopimusta parempaa palkkaa. Tavoitteemme on pitää myös jatkossa palkkamme päivittäistavara-alan kärjessä.

Palkat määräytyvät työehtosopimuksien mukaan, mutta sen lisäksi maksamme myyjillemme Lidl-lisää eli 1,5–10 % korkeamman palkan kuin työehtosopimus (TES) määrittää. Varastotyöntekijät saavat TESiä 11–18 % korkeampaa palkkaa. Lidl-lisä nousee työvuosien ja työpaikan sijainnin mukaan. Myyjien Lidl-lisä nousee kolmeen prosenttiin kahden palvelusvuoden jälkeen. Pääkaupunkiseudun myymälätyöntekijöillä Lidl-lisä nousee viiteen prosenttiin kahden palvelusvuoden jälkeen ja 10 prosenttiin viiden palvelusvuoden jälkeen.

Syksyllä 2020 aloimme maksaa jakelukeskusten varastotyöntekijöille logistiikkalisää ja suoritepalkkioita. Lisään vaikuttavat työkokemus, työpaikan sijainti ja alueelliset erot elinkustannuksissa. Myymälätalousten keräilijät voivat ansaita lisäksi suoritepalkkion. Palkkio on sitä suurempi, mitä nopeammin myymälätalouksia kerää. Suoritepalkkiota voi tienata tuntipalkan päälle 0,50–2 euroa. Tilikaudella 2020 suurimmat maksetut suoritepalkkiot ovat asettuneet yli 250 euroon kuussa bruttona. Keskimäärin suoritepalkkiota maksetaan noin 60 euroa kuussa.

Maksamme reilua palkkaa

Palkkauksemme perustuu selkeisiin palkka-portaisiin jotka takaavat reilun palkan kaikille. Pyrimme näin varmistamaan tasa-arvoisen ja kannustavan palkitsemisen kaikille lidliläisille selkeästi määritellyillä tehtävänkuvilla ja palkan perusteilla.

Esimerkiksi sukupuoli ei ole palkkaukseen vaikuttava tekijä, vaan lähtöpalkat ja palkkojen kehitys määräytyvät aina tasapuolisesti osaamiseen ja kokemukseen perustuvien palkka- taulukoiden kautta. Koska palkkoihin vaikuttavat työntekijän osaaminen, kokemus ja palvelusvuodet, palkat saattavat vaihdella vertailuryhmien sisällä niin naisten kuin miesten osalta.

Haluamme kannustaa naisia hakeutumaan entistä enemmän erilaisiin johtotehtäviin, ja olemme asettaneet tavoitteeksi kasvattaa naisten osuutta esihenkilötehtävissä. Edistämme työn ja perhe-elämän tasapainottamista ja teemme aktiivisesti töitä sen eteen, että kaikki työntekijät ovat tietoisia raskautta sekä perhevapaita koskevista käytänteistä. Tarjoamme kaikille työntekijöillemme myös tasapuoliset koulutus- ja kehittymismahdollisuudet.

Naisten euro eri työntekijäryhmissä Lidlillä

Naisten keskipalkka suhteessa miesten keskipalkkaan (%)

	2019	2020
Myymälytyöntekijät	100	99,6
Myymäläesihenkilöt	97,7	97,8
Varastotyöntekijät	99,1	99,1
Logistiikan esihenkilöt	100	100
Toimihenkilöt	95,2	97,5
Ylemmät toimihenkilöt	89,6	91,7

”
Lähtöpalkat ja palkkojen kehitys määräytyvät osaamiseen ja kokemukseen perustuvien palkka- taulukoiden kautta.

Olemme erilaisten ja samanarvoisten ihmisten työpaikka

Kansainvälisenä yrityksenä arvostamme monimuotoisuutta ja osallisuutta. Tavoitteenamme on olla erilaisten ja samanarvoisten ihmisten työpaikka, minkä takia edistämme yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta eri tavoin:

- ✓ Allekirjoitimme keväällä 2020 YK:n tasa-arvo-järjestö UN Womenin sekä YK:n Global Compactin laatimat naisten vaikutusmahdollisuuksia koskevat periaatteet (Women's Empowerment Principles). Aloitteella pyritään vahvistamaan ja edistämään naisten roolia yrityksissä.
- ✓ Aloimme tilikaudella 2020 valmistella monimuotoisuussuunnitelmaa, jotta voimme varmistaa monimuotoisuuden ja osallisuuden toteutumisen parhaalla mahdollisella tavalla myös jatkossa.
- ✓ Tavoitteenamme on pitää huolta yhdenvertaisuuden toteutumisesta rekrytoinnissa, työsuhteissa ja työyhteisöissä. Noudatamme toiminnassamme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, jonka päivitimme viimeksi syksyllä 2020.
- ✓ Olemme mukana THL:n ja Kuntoutussäätiön Iisisti töihin -työllistämishankkeessa. Hankkeessa pyritään parantamaan osatyökykyisten ja vammaisten mahdollisuuksia päästä töihin avoimille työmarkkinoille.

Lidliläiset edustavat Suomessa
45
eri kansallisuutta.

Olemme mukana edistämässä naisten vaikutusmahdollisuuksia

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on syvällä yrityskulttuurissamme. Haluamme edistää tasa-arvoa niin omassa toiminnassamme kuin toimitusketjuissamme, ja tätä vahvistaaksemme allekirjoitimme tilikaudella 2020 YK:n naisten vaikutusmahdollisuuksia koskevat periaatteet (Women's Empowerment Principles, WEP).

WEP on ensimmäinen maailmanlaajuinen aloite, joka keskittyy naisten roolin vahvistamiseen ja edistämiseen. Periaatteet tarjoavat yrityksille ohjeita naisten voimaannuttamiseksi työpaikalla ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen toimitusketjuissa.

Edistämme sukupuolten välisen tasa-arvon sekä yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteita toimitusketjuissamme. Edellytämme, että myös kumppaneidemme toiminta tukee WEP:n periaatteita, ja tarjoamme heille tietoa huolellisuusperiaatteessamme.

Tasa-arvon edistämiseksi tekemiämme toimia:

- ✓ **Naisten osuuden lisääminen esihenkilötehtävissä:** Tavoitteemme on kasvattaa naisten osuutta keski johdon ja ylimmän johdon tehtävissä. Edistämme lisäksi työn ja perhe-elämän tasapainottamista ja teemme aktiivisesti töitä sen eteen, että kaikki työntekijät ovat tietoisia raskautta sekä perhevapaita koskevista käytänteistä.
- ✓ **Tasapuoliset uramahdollisuudet kaikille työntekijöille:** Käytämme palkkausjärjestelmää, joka pohjautuu puolueettomiin kriteereihin kuten ammatilliseen kokemukseen, pätevyyteen sekä taitoihin. Lisäksi tarjoamme kaikille työntekijöillemme tasapuoliset koulutus- ja kehittymismahdollisuudet.
- ✓ **Henkilöstöedustajat:** Työntekijöiden turvana on itsenäiset ja puolueettomat luottamusmiehet. Työntekijät voivat lähestyä heitä niin yleisissä henkilöstöasioissa kuin monimuotoisuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa koskevissa huolissa.
- ✓ **Tasa-arvoiset mahdollisuudet toimitusketjussamme:** Edistämme sukupuolten välisen tasa-arvon sekä yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteita myös toimitusketjuissamme. Edellytämme, että myös kumppaneidemme toiminta tukee näitä periaatteita ja tarjoamme heille tietoa huolellisuusperiaatteessamme.

Lidliläisten hyvinvointi ja turvallisuus

Tavoitteenamme on, että työ Lidlissä luo hyvinvointia sekä työhön että vapaa-aikaan. Tämä tarkoittaa meille työntekijöiden hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta huolehtimista. Kun töissä on hyvä olla, se vaikuttaa myönteisesti myös työn ulkopuolella. Pidämme työntekijöidemme hyvinvoinnista huolta ennakoidvasti. Raportointikaudella panostimme erityisesti varhaisen tuen ja kevennetyn työn toimintamalleihin, jakelukeskusten työergonomian kehittämiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen.

Koko henkilöstömme kuuluu Hyvinvointisi tukena -toimintamallin piiriin. Malli muodostuu kolmesta osa-alueesta, joita ovat terveyden edistäminen, työkyvyn tukeminen ja turvalliset työolosuhteet. Osa-alueita edistetään vakituisilla toimintamalleilla ja tarpeen mukaan erilaisten projektien kautta. Toimintamallien vaikuttavuutta arvioidaan palautteiden ja tunnuslukujen avulla. Seurattavia tunnuslukuja ovat muun muassa sairauspoissaolot, vaihtuvuus,

osallistumisaktiivisuus liikunta- ja hyvinvointitapahtumissa sekä henkilöstökyselyjen ja mahdollisten muiden hyvinvointikartoitusten tulokset.

Tavoitteenamme on tukea lidliläisten terveyttä kokonaisvaltaisesti. Kaikki työntekijät kuuluvat laajennetun työterveyshuollon piiriin, joka kattaa lainmukaisten palvelujen lisäksi sairaanhoidon sekä tarvittaessa työterveyspsykologin, sosiaalialan asiantuntijan ja työfysioterapeutin palvelut. Olemme tunnistaneet mielenterveyden ongelmat erityiseksi yhteiskunnalliseksi haasteeksi, joka näkyy myös omassa toiminnassamme ja johon meidän on syytä tarttua. Tarjoamme työntekijöillemme muun muassa mahdollisuuden päästä lyhytpsykoterapiaan sekä digitaaliset Mielen chat- ja Mielen sparri-palvelut, joiden kautta työntekijät voivat sopia etätapaamisen psykologin tai psykoterapeutin kanssa.

”

Panostimme varhaisen tuen ja kevennetyn työn toimintamalleihin, jakelukeskusten työergonomian kehittämiseen ja mielen hyvinvoinnin tukemiseen.

Myymälätyöntekijöiden ja jatkossa myös varasto-työntekijöiden työkykyä tuemme kevennetyn työn toimintamallilla. Se mahdollistaa työnteon myös silloin, kun työntekijä ei terveydentilansa takia pysty tekemään kaikkia työhön kuuluvia tehtäviä. Kevennetyssä työssä työtehtävät katsotaan työkyvyn mukaan, mikä tukee tervehtymistä ja työuran jatkoa.

Esihenkilöillä on tärkeä rooli työkyvyn edistämisessä sekä työkykyhaasteiden tunnistamisessa yhdessä työntekijöiden kanssa. Esihenkilöt saavat koulutusta sekä tukea tehtävään työterveystiimiltä ja henkilöstö-asiantuntijoilta. Tärkeä työkalu työkyvyn tukemisessa on varhaisen tuen toimintamallimme.

Mallin tavoitteena on, että työolosuhteita tai työtapoja muuttamalla työntekijän työkyky säilyy ja hän voi jatkaa työtehtävässään. Toimintamalli on tärkeä osa Lidl:n työkykyjohtamista ja sitä seurataan

järjestelmällisesti.

Olemme toteuttaneet Feel the Beat -hyvinvointi- valmennuksia, joissa saadaan tietoa ja valmennusta omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen ja palautumiseen. Alkuvuonna 2019 toteutettuun valmennukseen osallistui noin sata lidliläistä. Tilikaudella 2020 järjestimme vastaavan valmennuksen jakelukeskusten työntekijöille. Palautumisen merkityksestä puhumme myös työkyvyn johtamisen esihenkilövalmennuksissa ja esihenkilöt huolehtivat myös taukojen pitämisestä työaikaleimuksia huomioimalla.

Haluamme tukea työntekijöiden hyvinvointia myös vapaa-ajalla. Tarjoamme lidliläisille työsuhteetuna ePassin, jolle ladatun arvon voi käyttää liikuntaan, hyvinvointiin, kulttuuriin tai työmatkoihin. Tarjoamme myös toimipaikasta riippuen mahdollis-

uuksia liikkua työpäivän aikana. Toimihenkilötehtävissä voidaan lisäksi hyödyntää liukuvaa työaikaa ja etätöytä arjen sovittamiseen.

Työturvallisuus on kaikkien vastuulla

Myymälä- ja varastotyöhön liittyy monenlaisia työturvallisuusriskejä, jotka voivat aiheuttaa tapaturmia ja vammoja. Tavoitteenamme on pitää erilaiset tapaturmat minimissä, minkä takia teemme jatkuvaa riskien arviointia ja toimimme niiden vähentämiseksi. Tunnistettuja riskejä, kuten sähkövaaroja, huonoa ergonomiaa ja psyykkisiä vaaratekijöitä, hallitaan STOP-periaatteen mukaisesti: pyrimme ensisijaisesti korvaamaan riskin aiheuttavan työtehtävän ja vasta viimeisenä keinona puuttumaan siihen esimerkiksi suojarusteilla.

Riskinhallintakeinojen vaikuttavuutta seurataan

sähköisessä riskinhallintajärjestelmässä, jossa määritellään suoritettavat toimenpiteet, toimenpiteestä vastuussa oleva taho ja määräajat. Jatkuvan kehittämisen periaatetta toteutetaan linkittämällä turvahavaintoprosessi ja tapaturmien tutkintaprosessi riskinarviointiprosessiin. Näin varmistetaan, että korjaavat toimenpiteet huomioidaan osana riskinarviointia ja tunnistetut vaarat saadaan hallittua.

Työturvallisuusasiat kuuluvat jokaisen lidliläisen työsuhteen perehdytykseen, ja työntekijöiden osamista päivitetään vuosittaisissa kertauskoulutuksissa. Koulutusta tarjotaan myös turvatuokiomallin avulla kaikissa myymälöissä ja jakelukeskuksissa. Aiheeseen valmennetut vastuuesihenkilöt käsittelevät säännöllisesti turvatuokioissa erilaisia tilanteita, joissa työtapaturmia voi tapahtua, ja miten tapaturmia voidaan estää. Ulkoisille työntekijöille, kuten esimerkiksi

Tapaturmien määrä Lidlissä

	2019	2020
Tapaturmataajuus LTA4*	17,0	9,6
Vakavien tapaturmien osuus**	2,8	1,2

* Tapaturmataajuus on laskettu neljän päivän poissaoloon johtaneista tapaturmista suhteessa miljoonaan työtuntiin.

** Yli 30 päivän poissaoloon johtaneet tapaturmat. Osuus kaikista tapaturmista.

Sairauspoissaolot Lidlissä*

Sairauspoissaolopäivät per työntekijä

13,5
tilikausi 2019

13,4
tilikausi 2020

Sairauspoissaoloprosentti

5,8
tilikausi 2019

5,9
tilikausi 2020

* Tilikaudella 2020 sairauspoissaoloihin on laskettu mukaan myös karanteenista johtuneet poissaolot.

kylmälaitteiden huoltajille, on oma turvallisuusohje, jonka heidän pitää merkitä suoritetuksi ennen työn aloittamista toimipisteessämme.

Koulutusten toteutusastetta ja turvatuokioiden vaikuttavuutta seurataan sisäisen raportoinnin yhteydessä. Ohjeistusten noudattaminen varmistetaan vuosittain toimipaikoissa tehtävien työsuojelukatselmuksien yhteydessä. Kehitystoimenpiteet määritellään yhdessä toimipaikan vastuuesihenkilön kanssa, ja ne kirjataan sähköiseen riskienhallintajärjestelmään.

Kannustamme työntekijöitämme tekemään turvahavaintoja, joita jokainen voi kirjata Lidl:n sähköiseen riskienhallintajärjestelmään. Toimipaikkojen vastuuesihenkilöiden tehtävänä on käsitellä havainnot ja antaa havainnon tekijälle vastaus ilmoitukseen

mahdollisimman nopeasti. Poissaoloon johtaneet työtapaturmat tutkii tilikaudesta 2021 lähtien pääkonttorin työsuojeluosasto yhdessä asianosaisten kanssa.

Lidl:n työsuojeluasioita käsitellään säännöllisesti kahden työsuojelutoimikunnan kokouksissa. Pääkonttorin työsuojelutoimikunnan lisäksi on operatiivinen työsuojelutoimikunta, joka kattaa jakelukeskukset ja myymälät. Työsuojelutoimikunnissa on työnantajan ja työntekijöiden edustajia, ja niiden toimintaan osallistuvat myös työterveyspalveluntarjoaja ja varatyösuojeluvaltuutetut. Toimikunnat kokoontuvat viisi kertaa vuodessa.

Lidiläiset huolehtivat ruoan saatavuudesta keskellä pandemiaa

Kun koronapandemia saavutti Suomen, lidiläiset pitivät huolta siitä, että suomalaiset saavat ruokaa ja tarvikkeita koteihinsa. Yrityksenä halusimme puolestamme kantaa vastuuta työntekijöidemme ja asiakkaidemme hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Otimme nopeasti käyttöön myymälöissä käsidesit, suojamaskit, turvavälit

ja kassojen suojapleksit. Varmistimme myös, että työntekijät pääsevät joustavasti koronatesteihin ja saavat apua myös mielen hyvinvointiin. Kiitokseksi korona-ajan työpanostuksesta lähetimme työntekijöillemme Lidl:n lahjakortteja, joita jokainen sai yli sadan euron edestä vuonna 2020.

Tuemme jokaisen lidliläisen kasvua ja kehitystä

Työntekijät ovat tärkeintä, mitä meillä on, ja haluamme panostaa heidän osaamisensa kehittämiseen. Osaamisen kehittäminen alkaa heti, kun uusi työntekijä aloittaa työt Lidlissä. Kaikille uusille työntekijöille ja tehtävää vaihtaville laaditaan kattava perehdytys-suunnitelma, joka räätälöidään tehtäväkohtaisesti.

Pidämme huolta esihenkilöidemme kehittämisestä erityisesti heille suunnatuilla säännöllisillä koulutuksilla. Johtamisvalmennukset tukevat tehtävässä onnistumista, ja henkilöstöosaston vastuulla on tarjota lisätukea sekä kehittää johtamiskäytäntöjä entisestään.

Raportointikaudella aloitimme uuden esihenkilöiden Lidlship-valmennuksen, jonka punaisena lankana kulkee valmentava johtaminen. Kattava ohjelma antaa eväitä ja työkaluja niin itsensä johtamiseen, toimeenpanokykyyn ja tilannejohtamiseen kuin työkyvyn johtamiseen, työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin. Raportointikauden loppuun

mennessä 87 prosenttia esihenkilöstämme kävi läpi Lidlship-koulutuksen, ja lopuille koulutus on suunniteltu.

Koulutusten toteutumista seurataan aktiivisesti sekä jakelukeskuksissa että pääkonttorilla. Työntekijöidemme keskimääräinen koulutusmäärä oli 25,5 tuntia työntekijää kohden tilikaudella 2020. Luvussa on huomioitu myös uusien myymälä- ja varasto-työntekijöiden sekä esihenkilöiden koulutusjaksot ja lakisäätiset koulutukset. Koronatilanteen takia koulutuksia järjestettiin hieman aiempaa vähemmän.

Erittäin suosittuja ovat olleet erilaiset oppisopimustoteutukset, joita Lidlissä on voinut suorittaa vuodesta 2006 lähtien. Vuoden 2006 ja 2020 välisenä aikana oppisopimustutkinnon on suorittanut Lidlissä 614 henkilöä, joista 72 prosenttia on yhä Lidlin palveluksessa.

Eri koulutusten lisäksi käytössämme on systemaattinen

80 %

lidliläisistä kävi vuosikeskustelun esihenkilönsä kanssa tilikauden 2020 aikana

Keskimääräinen koulutusmäärä (tunti) per työntekijä

29,1
tilikausi 2019

25,3
tilikausi 2020

henkilöstön kehittämisen Talent Management -prosessi pääkonttorin ja jakelukeskuksien toimihenkilöille sekä esihenkilöille ja myymäläesihenkilöille. Prosessiin kuuluu arvioinnin, vuosikeskustelun ja henkilökohtaisen kehityssuunnitelman lisäksi vuosittain käytävät Talent Review -urakehityskokoukset. Kokouksessa esihenkilöt tarkastelevat tiimiläistensä suoritusta ja kehittymistä yhdessä. Näin varmistetaan tasa-arvoinen ja objektiivinen suoritussarvio kaikille. Talent Review -prosessin piiriin kuului 39,3 prosenttia henkilöstöstä tilikaudella 2020.

Talent Review -prosessin avulla tunnistamme osaajiemme potentiaalin: he pääsevät tekemään osaamistaan vastaavaa työtä ja myös kehittymään työssään ammatillisesti ja henkilökohtaisesti. Samalla löydämme oikeat ihmiset oikeisiin tehtäviin talon sisäältä. Lidlissä sisäisiä tehtävävaihtoja ja rekrytointeja tehdään paljon. Tilikaudella 2020 lähes joka viides työntekijämme jatkoi uraansa uudessa tehtävässä yrityksemme sisällä.

”

Oppisopimustutkinnon on suorittanut Lidlissä 614 henkilöä, joista 72 % on yhä Lidlin palveluksessa.

Lidl Way of Workfulness

Vuonna 2020 aloitimme pääkonttorin asiantuntija- ja assistenttitason tehtävissä työskenteleville suunnatun Lidl WoW -koulutusohjelman. Ohjelman tavoitteena oli vahvistaa työelämä-taitoja, lisätä itseohjautuvuutta ja poistaa osastojen välisiä siloja. Ohjelmassa opittiin coaching-taitoja, annettiin ja saatiin 270-asteen palautetta sekä kehitettiin keinoja ja malleja sisäisen viestinnän parantamiseksi.

Osaamisen kehittämistä eri poluilla Lidlissä

Kasva myymäläesimieheksi -koulutusohjelma

Rekrytoimme uusia vuoropäälliköitä ohjelmaan, jossa osallistujat saavat vakituisen työsopimuksen Lidliin sekä kattavan 1,5 vuotta kestävä palkallisen valmennuskokonaisuuden. Koulutuksen perehtymisvaiheessa työskennellään myyjänä ja opiskellaan yleisiä kaupan alan opintoja. Tämän jälkeen osallistujat siirtyvät vuoropäällikön tehtäviin ja suorittavat Lähiesiämiestyön ammattitutkinnon.

Koulutus myyjille

Myyjien perehdytyskoulutuksissa käydään läpi myymälän päivittäisten tehtävien, kuten asiakaspalvelun, kassatyöskentelyn, hyllytyksen ja tuoreuden varmistamisen lisäksi esimerkiksi työergonomiaa, energiatehokkuuden huomioimista omassa toiminnassa, hävikintorjuntaa sekä kierrätystä. Myyjän tehtäväkenttää voi laajentaa paistopisteen tai tuoreusvuorolaisen tehtäviin erillisillä koulutuksilla. Kouluttajana toimii perehdyttämiseen koulutettu myyjä, eli palvelukouluttaja.

Koulutus logistiikan työntekijöille

Koulutuksen pääpaino koostuu tulevasta työtehtävästä riippuen keräilyalueiden perusteista, määrän ja laadun tarkastuksesta tai trukkityöstä. Koulutuksessa keskitytään myös erityisesti työergonomiaan sekä koneiden ja laitteiden turvallisuuteen käyttöopastusten yhteydessä. Kouluttajana toimii perehdyttämiseen koulutettu vertaistyöntekijä.

Oppisopimustutkinnon suorittaminen työn ohessa

Tarjoamme työntekijöille mahdollisuuden osallistua oppisopimustutkintoihin. Lähipäivät ovat työntekijöille palkallisia. Tutkintoja tarjotaan jokaiselle työntekijä-tasolle myyjästä ja varastotyöntekijästä päällikötason tehtäviin.

International Trainee -ohjelma

Ohjelmaan valitut traineet tutustuvat eri tehtäviin Lidlillä Suomessa ja Saksassa. Ohjelma kestää yhteensä 18 kuukautta, joista kuusi vietetään ulkomailla.

Job Rotation -ohjelma

Ylemmille toimihenkilöille suunnatussa ohjelmassa työskennellään toisessa Lidl-maassa vuodesta kahteen vuotta.

Tervetuloa Lidliin

Työsuhte alkaa Tervetuloa Lidliin -tilaisuudella, jossa uusi työntekijä saa kattavasti taustatietoa Lidlistä yrityksenä ja työnantajana. Toimihenkilöillä on perehdytyksen aikana mahdollisuus tutustua myymälän sekä jakelukeskusten ja pääkonttorin eri osastojen toimintaan. Tarvittaessa, tehtävästä riippuen, järjestetään myös ulkomaanjakso.

Muita kansainvälisiä mahdollisuuksia

Asiantuntijat ja ylemmät toimihenkilöt voivat hakeutua asiantuntijakomennukselle, mikä tarkoittaa osaamisen jakamista kollegoille toisessa Lidl-maassa. Esihenkilöille on tarjolla kehitysohjelmaa (3–24 kk), joissa kehitetään valmiuksia työskennellä johtavissa tehtävissä muissakin Lidl-maissa. Kolmas vaihtoehto ovat kansainväliset siirrot, joissa työntekijällä on mahdollisuus siirtyä töihin toiseen Lidl-maahan sisäisten siirtojen ja hakujen kautta.

Laadukkaat ja turvalliset tuotteet

Maku, ravitsemus ja turvallisuus ovat kaikki tuotteen laatutekijöitä. Laadukas tuote tekee hyvää myös terveydelle.

Haluamme tarjota asiakkaillemme ostoskorin, jonka hinta-laatusuhde on huippuluokkaa. Laadukas tuote on maukas, ravitseva, turvallinen ja terveellinen. Tuotteen laatuun vaikuttavat myös sen alkuperä ja tuotantotavat.

Kehitämme omien merkkimme tuotteita jatkuvasti trendien, tutkimustulosten ja teknologisten innovaatioiden mukaisesti. Yksi tärkeä tuotekehityksen näkökulma on tuotteiden terveellisyys. Suomalaiset kuluttavat muun muassa suolaa ja sokeria yli ravitsemussuosituksen raja-arvojen.

Suomen kolmanneksi suurimpana ruokakauppaketjuna meillä on merkittävä rooli suomalaisten ravitsemuksessa. Tarjoamalla terveellisiä vaihtoehtoja ja kehittämällä tuotteiden ravitsemussisältöä makua heikentämättä voimme auttaa asiakkaitamme syömään terveellisemmin. Olemme useiden muiden suomalaisten yritysten tavoin

Laadunvalvonnan arvioimat tuotteet ja suositukset

Tuotteet, joiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten parantaminen on arvioitu Lidl Suomen toimesta

40 kpl
tilikausi 2019

67 kpl
tilikausi 2020

Tuotteet, joista on annettu arvioinnin pohjalta suosituksia laadun parantamiseksi

39 kpl
tilikausi 2019

60 kpl
tilikausi 2020

Vähemmän suolaa ja sokeria

Olemme sitoutuneet vähentämään omien merk-
kien valikoimassamme myyntimäärillä painotettua
suolan ja sokerin kokonaismäärää viidenneksellä
vuosien 2015–2025 aikana.

Tavoitteisiin pääsemme muokkaamalla reseptiikkaa
ja tarjoamalla entistä terveellisempiä pakkaus-
kokoja ja tuotevaihtoehtoja. Tavoitteenamme on
poistaa resepteistä säilyvyyden tai maun kannalta
ylimääräinen suola ja sokeri.

Jokaisen tuotteen ravitsemussisällön muuttaminen
on oma tuotekehitysprojektinsa, koska samat
keinot eivät välttämättä toimi kaikkien tuotteiden
kohdalla. Suolan ja sokerin vähentämisen lisäksi
on aina huomioitava tuotteen maku, turvallisuus
ja kokonaisravitus.

Reseptejä kehitetään sekä Suomessa että kansain-
välisesti. Koko Lidl Suomen valikoiman osalta
ei ole vielä saatavilla dataa siitä, kuinka paljon
suolan ja sokerin määrää tuotteissa on vähentynyt.
Pyrimme raportoimaan tiedon seuraavassa
vastuullisuusraportissamme.

Muun muassa näistä tuotteista olemme raportointikaudella vähentäneet sokeria...

- ✓ Södergården mustikkakeitto
- ✓ Solevita päärynäjuoma, seka-
juoma ja multivitamiinijuoma
- ✓ Milbona mansikkajogurtti (1 kg)
- ✓ Milbona hedelmäraikka

...ja näistä suolaa

- ✓ Koskikylän maksalaatikko
- ✓ Koskikylän annosateria
hunajabroileri ja riisi
- ✓ Paistopisteen ciabatta
- ✓ Trattoria Alfredo
kiviunipizza special
- ✓ Snack Day Tortilla Wraps

ilmoittautuneet mukaan ravitsemustalkoihin. Olemme
asettaneet muun muassa tavoitteet vähentää suolan ja
sokerin määrää omien merkkimme tuotteissa vuoden
2025 loppuun mennessä.

Tavoite on kirjattu vuonna 2017 julkaistun ravitsemus-
linjauksemme, jossa kuvaamme, miten panostamme
ravitsemukselliseen laatuun omien merkkimme tuot-
teissa. Linjauksessa kerrotaan yksityiskohtaisesti muun
muassa raaka-aineiden valinnasta, kovien rasvojen
määrän vähentämisestä sekä lisäaineiden käytöstä.
Linjausta päivitetään tarvittaessa, ja se on kokonaisuu-
dessaan luettavissa verkkosivuillamme osoitteessa
lidl.fi/vastuullisuus.

Tuotteidemme ravitsemuksellista laatua seuraa laadun-
valvontaosasto, joka antaa ostajillemme suosituksia
laadun parantamiseksi. Tuotekehityksestä vastaa kau-
pallinen osasto yhdessä tavarantoimittajien kanssa.

Laadunvalvontaosasto käy vuosittain läpi kymmeniä
tuotteita ja antaa tarvittaessa ravitsemuslinjauksemme
mukaisia suosituksia ravintoarvojen ja valittujen
raaka-aineiden laadun parantamiseksi.

Suosistusten perusteella selvitetään, onko tuotteen
resepti mahdollista muuttaa suositusten mukaiseksi
ilman, että tuoteturvallisuus vaarantuu tai tuotteen
aistinvarainen laatu heikkenee. Jos reseptin muutta-
minen on mahdollista, viedään uusi laatu tuotantoon.

Sydänmerkki helpottaa terveellisten valintojen tekemistä

Pakkauksessa oleva Sydänmerkki kertoo
asiakkaalle, että elintarvikkeen rasva on hyvä-
laatuista ja suolan määrää on vähennetty.

Otimme Sydänmerkin käyttöön omien
merkkimme tuotteissa toukokuussa 2019.
Raportointikauden loppuun mennessä Sydän-
merkki on jo noin 200 tuotteessa. Sydänmerkin
ovat saaneet useat maito- ja lihatuotteet, leivät,
vilja- ja lihavalmistet sekä rasvat ja valmisruoat.

Suomessa tehdyt auditoinnit ja analyysit

	2019	2020
Tavarantoimittajien auditoinnit	45	30
Omien merkkien elintarvikkeille teetetyt tuoteanalyysit	1 350	1 518
Omien merkkien tuotteille tehty julkiset takaisinvedot	7	8
Hedelmien ja vihannesten tuoteanalyysit	1 727	1 849

Tuotteiden turvallisuus

Huolehdimme tuotteiden turvallisuudesta toimitusketjun jokaisessa vaiheessa. Tuoteturvallisuusvaatimuksemme koskevat kaikkia tuotteita tuotanto- ja alkuperämaasta riippumatta.

Omia merkkituotteitamme valmistavilta tuotantolaitoksilta vaaditaan elintarviketurvallisuussertifikaatti (IFS, BRC, FSSC 22000), joka ohjaa laitoksen toimintaa laaja-alaisesti siten, että tuotteet valmistetaan turvallisesti. Sertifikaatin myöntämiseen tarvittavan auditoinnin suorittaa riippumaton kolmas taho.

Vaadimme tavarantoimittajia teettämään kaikista oman merkin tuotteistamme kattavan myyntikelpoisuustutkimuksen ennen tuotteen myyntiinottoa. Tutkimuksia toteutetaan säännöllisesti myös tuotteen valikoimassa olon aikana. Myyntikelpoisuustutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta tuotteen aistinvaraisesta, mikrobiologisesta ja kemiallisesta laadusta sekä pakkausmerkintöjen lainmukaisuudesta. Tutkimuksella varmistetaan myös, että tuotteen ravintoarvot vastaavat pakkaukseen merkittyjä ravintoarvoja.

Tavarantoimittajan suorittamien tutkimusten lisäksi teetämme tuotteille vastaavan myyntikelpoisuustutkimuksen akkreditoidussa laboratoriossa säännöllisesti ja riskiperusteisesti. Tuoteturvallisuuden näkökulmasta korkeariskisempiä tuotteita tutkitaan useammin kuin vähäriskisiä tuotteita.

Jos tutkimustuloksissa havaitaan jotain poikkeavaa, Lidl selvittää yhdessä tavarantoimittajan kanssa, mistä poikkeava tulos johtuu. Mahdolliset myyntikelvottomiksi todetut erät vedetään pois markkinoilta. Huolehdimme, että kuluttajat saavat tiedon asiasta sekä korvauksen ostoksestaan. Tilikaudella 2020 Lidl teki kahdeksan julkista takaisinvetoa elintarvikkeista.

Jokaisen oman merkin tuotteen aistinvarainen laatu tarkastetaan, kun tuote tulee uutena valikoimaan tai kun erätuote on menossa myyntiin. Lidlin asiantuntijaryhmien omassa kokeittiossa tekemien aistinvaraisten arviointien lisäksi teetämme tärkeimmistä tuotteista säännöllisesti testejä myös kuluttajapaneeleissa.

Käyttötavaroiden turvallisuusvaatimukset

Käyttötavaramme tutkitaan ennen myyntiinottoa luotettavissa saksalaisissa testauslaitoksissa. Tutkimuksissa varmistetaan tuotteiden turvallisuus ja myyntikelpoisuus sekä tarkastetaan haitta-aineiden raja-arvot. Testauslaitosten tutkimusten lisäksi käyttötavarat tarkistetaan Lidlin kansainvälisessä laadunvalvonnassa, jossa tuotteita tarkastellaan asiakasnäkökulmasta.

Laadunvalvonnassa tarkastetaan muun muassa tuotteen toiminnallisuus ja ergonomia sekä käyttö- ja hoito-ohjeet. Tuotteen matka testistä toiseen päättyy vastaanottotarkastukseen jakelukeskuksessamme.

Kaikkien tuotteidemme on täytettävä kaikki lain edellyttämät turvallisuusvaatimukset. Suomessa käyttötavaroita testaavat ja niiden turvallisuutta ja laatua valvovat muun muassa Tulli ja Tukes.

Raportointikaudella käyttötavaroistamme ei tehty yhtään julkista takaisinvetoa.

Tekstiilit

Valitsemme tekstiileihin iholle ystävälliset materiaalit, jotka testaamme mahdollisten haitta-aineiden varalta.

Käytämme Turvallinen tekstiili -merkintää Öko-Tex Standard 100. Riippumattomien tutkimuslaitosten myöntämä sertifikaatti kertoo, että tuotteessa ei ole haitallisia torjunta-aine-, raskasmetalli- tai formaldehydijäämiä.

Huonekalut ja kodintarvikkeet

Materiaalit, turvallisuus ja toiminnallisuus testataan akkreditoituissa tutkimuslaitoksissa laboratorio- ja käyttötestein.

Lelujen turvallisuus ja kestävyys testataan tarkoin akkreditoitujen tutkimuslaitosten riippumattomissa laututesteissä. Asiantuntijat tarkistavat, ettei tuotteista irtoa haitta-aineita tai pieniä osia ja että ne kestävät kovempaakin käsittelyä.

Sähkölaitteet testataan huolellisesti ennen myyntiinottoa tutkimuslaitoksen toimesta. Kattavissa tutkimuksissa pienkodinkoneille ja työkaluille tehdään mm. turvallisuustestejä ja kestokokeita.

Vaatteen kokolappuun voi luottaa

Lidl on työskennellyt jo yli 10 vuoden ajan saksalaisen arvostetun Hohenstein-instituutin kanssa. Hohenstein testaa eri tavoin tuotteidemme laatua, ja testit läpäisseet tuotteet saavat Hohensteinin laatusertifikaatin.

Yksi sertifikaateista kertoo asiakkaillemme, että vaateen istuvuus ja käyttömukavuus on varmistettu Hohensteinin testeissä. Testeissä vaateen mitat varmistetaan, jotta ne vastaavat toisiaan eri tuotteissa. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi kaikki sertifikaatin saaneet 38-kokoiset paidat ovat keskenään vastaavan kokoisia.

”

Lisääme kasvipohjaisten tuotteiden tarjontaa.

Vastuullinen valikoima

Rakennamme valikoiman vastuullisuutta panostamalla sertifioituihin tuotteisiin ja raaka-aineisiin sekä runsaaseen kasvipohjaisten tuotteiden valikoimaan.

Panostamme valikoimakehityksessä laadukkaisiin ja kestävästi tuotettuihin raaka-aineisiin. Vastuullisuustyössämme suosimme luotettavia, kolmannen osapuolen valvomia vastuullisuussertifikaatteja. Vastuullisuussertifiointit ovat toistaiseksi paras keino varmistua siitä, että tuotteiden toimitusketjuissa huomioidaan ympäristövaikutukset ja huolehditaan ihmisoikeuksien toteutumisesta.

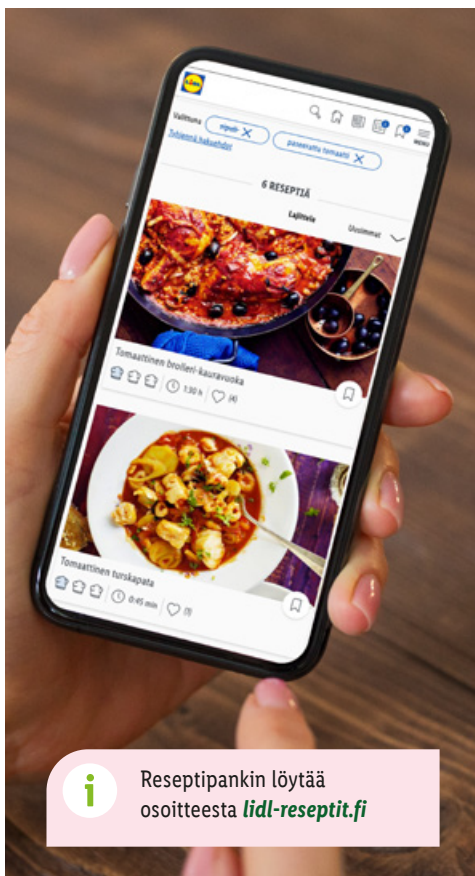
Vastuullisesta tuotevalikoimasta asiakkaan on helppo tehdä hyviä valintoja. Lidlissä on kattava valikoima vastuullisuusmerkittyjä tuotteita, koska hankintalinjauksemme koskevat aina omia merkkituotteitamme ja omat merkit kattavat noin 75 prosenttia koko valikoimasta. Voit lukea hankintalinjauksistamme lisää sivulta 25.

Voimme valikoimapäätöksillämme auttaa asiakkaitamme tekemään myös ilmastoa ja terveyttä edistäviä

valintoja. Panostamme runsaaseen ja sesonginmukaiseen hedelmä- ja vihannesvalikoimaan ja tarjoamme erilaisia kasvipohjaisia tuotteita, jotka sopivat niin vegaanille kuin sekasyöjälle.

Olemme kasvattaneet kasviproteiinien ja kasvipohjaisten tuotteiden määrää tasaisesti vuosi vuodelta. Tavoitteenamme on tulevaisuudessa lisätä kasvipohjaisten tuotteiden määrää entisestään valikoimassamme.

Jatkossa kasvatamme erityisesti oman kasvipohjaisen ja hiilineutraalin Vemondo-tuoteperheemme tarjontaa. Huhtikuusta 2021 lähtien olemme hyvyttäneet Vemondo-tuotteiden tuotannosta syntyvät päästöt osallistumalla Gold Standard -sertifioituihin ilmastonsuojeluprojekteihin: uusiutuvan energian projektiin Intiassa, puhtaan juomaveden projektiin Eritreassa ja puuttomien alueiden uudelleenmetsitysprojektiin Ugandassa.

Reseptipankista ideoita kasvisruokiin

Kasvikset on helppo nostaa sivuroolista aterian pääosaan kokeilemalla uusia reseptejä. Helpottaaksemme uusien lempireseptien löytämistä olemme koonneet yli tuhat erilaista reseptiä verkkosivuillemme. Reseptipankista voi hakea valmistusohjeita raaka-aineiden mukaan. Jos jääkaapista löytyy esimerkiksi tomaatteja mutta et pidä sipulista, voit hakea näihin kriteereihin sopivia ruokia.

Vastuullisuusmerkittyjen omien tuotemerkkien tuotemääriä vakiovalikoimassa ja erätuotteissa tilikaudella 2020 (kpl), esimerkiksi:

	Tilikausi 2020
  Reilu kauppa ja Reilun kaupan kaakao-ohjelma	267
 Luomu	223
 FSC	44
 Rainforest Alliance	30
 UTZ	509
 MSC	80
 ASC	62
 GOTS	86

10,5 %

Vastuullisuusmerkittyjen tuotteiden myynnin osuus Lidl Suomen liikevaihdosta tilikaudella 2020

Valikoimastamme löytyi

yli 1300

vastuullisuusmerkittyä tuotetta tilikaudella 2020.

TAVOITE

Tavoitteena yhä suurempi kysyntä vastuullisuusmerkityille tuotteille

Jatkuva tavoitteemme on kasvattaa vastuullisuusmerkittyjen tuotteiden osuutta myynnistä. Tilikaudella 2020 osuus oli 10,5 prosenttia, kun se vielä tilikaudella 2018 oli 9,39 prosenttia. Asetimme edellisessä vastuullisuusraportissamme tavoitteeksemme nostaa osuuden 12 prosenttiin kahden vuoden aikana, joten emme aivan saavuttaneet tavoitettamme.

Jatkamme tuon 12 prosentin rajapyykin tavoittelemista ja laajennamme jatkuvasti vastuullisuussertifioitujen tuotteiden osuutta valikoimassamme. Jo nyt olemme sertifioineet kokonaisia tuoteryhmiä omien tuotemerkkijemme osalta. Kaikilla omien merkkijemme kaakaota sisältävillä tuotteilla, kuten suklailla, kekseillä ja vanukkailla, on vastuullisuussertifikaatti. Sama pätee kahveihin, mustaan, vihreään ja rooibosteehen sekä pakastekaloihin. Lisäksi omien merkkijemme tuorekalat ovat joko kotimaisia tai sertifioituja. Jatkossa edistämme kotimaisen kalan sertifiointiasteen kasvattamista.

Myös luomutuotteiden valikoima on kasvanut viime vuosina kovaa vauhtia, ja tarjoamme jatkossakin kattavan valikoiman luomutuotteita niitä hakeville kuluttajille.

Valikoimassa olevia kasvi-pohjaisia tuotteita:

- ✓ **Vegaaniset Next Level -tuotteet** valmistetaan herkkusienestä ja herne-, soija- ja vehnäproteiinista. Tuotteiden ulkonäkö ja rakenne muistuttavat lihaa.

- ✓ **Oattis-tuoteperheeseen** kuuluvat kaurajuoma, ruokakerman tavoin käytettävä kauraruoka ja kahvikerman korvaajaksi soveltuva täyteläisempi kaurajuoma.

- ✓ **My Best Veggie** -luomutofu ja -falafelit

- ✓ **Chef Select -hummus**

- ✓ **Gelatellin** vegaaniset jäätelöt

- ✓ **Freshona- ja Golden Sun** -palkokasvit

”
Yli puolet myymistämme
valikoimatuotteista on
ostettu ympäri vuoden
suomalaisilta tavarantoimittajilta.

Yli puolet kotimaista

Yli puolet myymistämme valikoimatuotteista on ostettu ympäri vuoden suomalaisilta tavarantoimittajilta. **Kotimaisuus on asiakkaillemme tärkeää erityisesti tuoretuotteissa, kuten liha- ja maitotuotteissa sekä kasviksissa.** Tuorelihan ja maitojen kotimaisuusaste oli yli 90 prosenttia vuonna 2020. Samana vuonna kaikki myymämme tuorebroileri ja kananmunat olivat suomalaisia.

Merkitsemme kotimaisuutta omien tuotemerkkiemme pakkauksiin kahdella eri tavalla:

1

Valmistettu Suomessa -merkki kertoo kotimaista valmistuksesta.

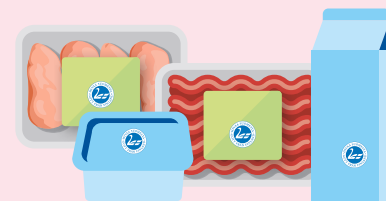
2

100 % kotimaista -merkki kertoo, että tuotteen pääraaka-aine on Suomesta.

Hyvää Suomesta -merkkiä käytämme omien kotimaisuusmerkintöjemme rinnalla.

Hyvää Suomesta -alkuperä-merkki on painettu jo

yli 200

Lidlin omamerkki-tuotteeseen tilikaudella 2020.

✓ **Kanamestari-tuotteet** on valmistettu Suomessa suomalaisesta lihasta.

✓ **Reilu-tuorelihat** ovat aina kotimaista raaka-ainetta ja valmistettu Suomessa.

✓ **Pohjolan Meijeri -maitotuotteet** on valmistettu kotimaisesta maidosta.

✓ **Pohjolan Juustola -juustot** on valmistettu kotimaisesta maidosta.

✓ **Leipäaitta-tuotteet** on valmistettu Suomessa, ja kaikki tuoteperheen tuotteet valmistetaan mahdollisuuksien mukaan kotimaisesta viljasta.

Tilikaudella 2020 valikoimassamme oli 14 tilamerkittyä tuorebroilerituotetta, joiden pakkauksessa kerrotaan tila, jolla eläin on kasvatettu. Tilamerkin voi löytää esimerkiksi Kanamestari-, Grillimaisteri-, Reilu-, Deluxe- ja Italiamo-tuotteista.

Raportointiperiaatteet

GRI-sisältöindeksi

GRI-standardi	Raportointisisältö	Sijainti	Lisätiedot
Raportointiperiaatteet			
GRI 101: Foundation 2016			
Yleinen perussisältö			
GRI 102: Yleinen perussisältö 2016	Organisaation taustakuvaus		
	102-1	Organisaation nimi	s. 2
	102-2	Tärkeimmät toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	s. 8
	102-3	Yhtiön pääkonttorin sijainti	s. 8
	102-4	Toimintojen sijainti	s. 8–9
	102-5	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Lidl Suomi kommandiittiyhtiö on Suomessa toimiva Lidlin tytär-ryhtiö. Lidl Suomi Ky kuuluu saksalaiseen Lidl Stiftung & Co. KG -konserniin, joka on puolestaan osa saksalaista Schwarz Gruppe -yhtymää.
	102-6	Markkina-alueet	Lidl Suomi toimii Suomessa. Lisätietoja markkina-alueesta sivuilta 8-9.
	102-7	Organisaation koko	s. 8–9
	102-8	Tiedot henkilöstöstä ja työntekijöistä	s. 8–9, 48
	102-9	Toimitusketju	s. 16–17
	102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Lidl Suomi Ky:n organisaatiossa tai toimitusketjussa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia raportointikaudella.
	102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	s. 10–11
	102-12	Ulkopuoliset aloitteet	s. 11
	102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	s. 11
	Strategia		
	102-14	Toimitusjohtajan katsaus	s. 6
	Liiketoiminnan eettisyys		
	102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	s. 9
	Hallinnointi		
	102-18	Kuvaus hallintorakenteesta sekä yritysvastuun johtamisesta	s. 10
	102-19	Vastuunjako	s.10

GRI-sisältöindeksi				
GRI-standardi	Raportointisisältö		Sijainti	Lisätiedot
Yleinen perussisältö				
GRI 102: Yleinen perussisältö 2016	Sidosryhmävuorovaikutus			
	102-40	Luettelo sidosryhmistä	s. 18	
	102-41	Työehtosopimukset	s. 48	
	102-42	Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	s. 18	
	102-43	Sidosryhmätoiminta	s. 11	
	102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	s. 18	
	Raportointiperiaatteet			
	102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	s. 2	
	102-46	Raportin sisällön ja aiheiden laskentarajojen määrittely	s. 18	
	102-47	Luettelo olennaisista aiheista	s. 17–18	
	102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa		Laskentamalliin tai tiedonkeruuseen liittyvät muutokset raportoitu aihekohtaisten tietojen yhteydessä.
	102-49	Muutokset raportoinnissa		Uudet olennaiset aiheet raportoitu olennaisuusanalyysin yhteydessä.
	102-50	Raportointikausi	s. 2	
	102-51	Edellisen raportin päiväys	s. 2	
	102-52	Raportointijakso	s. 2	
	102-53	Yhteystiedot lisätiedoille	s. 2	
	102-54	GRI-standardien mukaisuus	s. 2	
102-55	GRI-sisältövertailu	GRI-sisältöindeksi		
102-56	Ulkoinen varmennus	s. 68	Raportissa esitetyt ympäristö- ja henkilöstötiedot on varmennettu ulkopuolisen riippumattoman tahon toimesta.	
Olennaiset aiheet				
GRI 103: Johtamiskäytäntö 2016	103-1	Olennaiset aiheet ja niiden laskentarajat	s. 18–19	Laskentaraja on Lidl Suomi Ky, ellei toisin mainita. Johtamistavan kuvaus kattaa kaikki olennaiset aiheet.
	103-2	Johtamistavan ja sen osa-alueiden kuvaus	s. 10, 21, 29, 35, 39, 47, 57	Johtamistavan kuvaus kattaa kaikki olennaiset aiheet. Lisätietoa olennaisista aiheista löytyy sisältökappaleista.
	103-3	Johtamistavan tehokkuuden arviointi	s. 10, 21, 29, 35, 39, 47, 57	Johtamistavan kuvaus kattaa kaikki olennaiset aiheet. Lisätietoa olennaisista aiheista löytyy sisältökappaleista.
Ympäristövastuun standardit				
GRI 301: Materiaalit 2016	301-1	Materiaalien käyttö painon tai määrän mukaan	s. 35	Pakkausmateriaalit raportoitu.
GRI 302: Energia 2016	302-1	Organisaation oma energiankulutus	s. 42	
	302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	s. 41	
GRI 304: Luonnon monimuotoisuus 2016	304-2	Organisaation toiminnan, tuotteiden ja palvelujen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen luonnonsuojelualueilla tai luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkailla alueilla	s. 24-25, 43	

GRI-sisältöindeksi

GRI-standardi	Raportointisisältö		Sijainti	Lisätiedot
Ympäristövastuun standardit				
GRI 305: Päästöt 2016	305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	s. 40	Scope 2 -päästöt on raportoitu sekä markkinaperusteisella että sijaintiperusteisella laskentatavalla. Scope 1 - ja scope 2 -päästöt on raportoitu vain markkinaperusteisesti.
	305-2	Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	s. 40	
	305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	s. 40	
GRI 306: Jätteet 2020	306-1	Syntyvät jätteet ja jätteisiin liittyvät merkittävät vaikutukset	s. 44–45	
	306-2	Jätteisiin liittyvien vaikutusten hallinta	s. 44–45	
	306-3	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	s. 45	
GRI 308: Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit 2016	308-2	Negatiiviset ympäristövaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut korjaavat toimenpiteet	s. 20–25	Raportoitu osittain, raportoitu laadullisia tietoja.
Sosiaalisen vastuun standardit				
GRI 403: Työterveys ja -turvallisuus 2018	403-1	Työterveyden ja -turvallisuuden johtamisjärjestelmät	s. 51–53	
	403-2	Vaarojen tunnistaminen, riskien arviointi ja tapausten tutkinta	s. 51–53	
	403-3	Työterveyspalvelut	s. 51–52	
	403-4	Työntekijöiden osallistuminen, konsultointi ja viestintä työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvissä asioissa	s. 51–53	
	403-5	Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvä koulutus työntekijöille	s. 51–53	
	403-6	Työntekijöiden terveyden edistäminen	s. 51–53	
	403-7	Liiketoimintaan suoraan liittyvien työterveys- ja -turvallisuushaittojen ehkäisy	s. 51–53	
	403-9	Työtapaturmat	s. 53	Raportoitu työtapaturmataajuus sekä vakavien työtapaturmien osuus. Ei raportoitu vuokratyöntekijöiden tai urakoitsijoiden osalta, tiedot eivät ole saatavilla.
GRI 404: Koulutus 2016	404-1	Koulutustuntien vuotuinen keskimäärä per työntekijä	s. 54	
	404-3	Suorituksen arviointi- ja kehityskeskusteluprosessien kattavuus	s. 54	
GRI 405: Monimuotoisuus ja tasa-arvo 2016	405-1	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien monimuotoisuus	s. 48–49	
	405-2	Naisten ja miesten tasa-arvoinen palkitseminen	s. 49	
GRI 414: Toimittajien sosiaalisen vastuun arviointi 2016	414-2	Toimitusketjun nykyiset ja potentiaaliset haitalliset sosiaaliset vaikutukset ja toimenpiteet niiden torjumiseksi	s. 28–33	Raportoitu osittain, raportoitu laadullisia tietoja.
GRI 416: Asiakkaiden terveys ja turvallisuus 2016	416-1	Prosenttiosuus merkittävistä tuotteista ja palveluista, joiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten parantaminen on arvioitu	s. 56	
	416-2	Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	s. 58–59	
Elintarvikealan toimialakohtaiset aiheet (Food Processing Sector Disclosures)				
	FP2	Kansainvälisesti tunnustettujen vastuullisuusstandardien mukaisesti tehdyt hankinnat, prosenttiosuus hankintavolyymista	s. 25, 61	Raportoitu osittain, raportoitu laadullisia tietoja.
	FP10	Politiikat ja toimintatavat liittyen eläimille tehtäviin toimenpiteisiin ja kivunlievityksen käyttöön eläinlajeittain ja roduittain	s. 26–27	
	FP12	Politiikat ja toimintatavat liittyen eläinten lääkitsemiskäytäntöihin ja kasvunestäjäien käyttöön eläinlajeittain ja roduittain	s. 26–27	

Olellaiset aiheet ja GRI-standardit

Lidl Suomen kannalta olennainen aihe	GRI standardi
Luonnonvarat	
Luonnon monimuotoisuus	Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit (308), Luonnon monimuotoisuus (304)
Saastuminen	Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit (308)
Raaka-aineet	Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit (308)
Vesi	Tavarantoimittajien ympäristöarvioinnit (308)
Eläinten hyvinvointi	Elintarvikealan toimialakohtaiset aiheet
Toimitusketju	
Kiertotalous	Materiaalit (301)
Ilmasto	Päästöt (305)
Lapsityö	Toimittajien sosiaalisen vastuun arviointi (414)
Korvaus työstä	Toimittajien sosiaalisen vastuun arviointi (414)
Reilut kauppakäytännöt	Reilujen liiketoimintakäytäntöjen varmistaminen (Lidl Suomi Ky:n oma aihe)
Oma toiminta	
Ilmasto	Päästöt (305), Energia (302)
Luonnonvarojen suojelu	Jätteet (306)
Terveys ja työturvallisuus	Työterveys ja -turvallisuus (403)
Yhdenvertaisuus	Monimuotoisuus ja tasa-arvo (405)
Osaamisen kehittäminen	Koulutus (404)
Asiakas	
Vastuulliset tuotteet	Elintarvikealan toimialakohtaiset aiheet
Laadukkaat tuotteet ja tuoteturvallisuus	Asiakkaiden terveys ja turvallisuus (416)

Riippumaton varmennusraportti

Laajuus ja tavoitteet

Olemme Lidl Suomi Ky:n ("Lidl Suomi") johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan riippumattoman varmennustoimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet Lidl Suomen vastuullisuusraportissa ("Raportti") sivuilla 38-55 esitetyt oman toiminnan ympäristövaikutuksia ja henkilöstön hyvinvointia koskevat tiedot ("Vastuullisuustiedot") tilikausilta 2019 ja 2020 (1.3.2019-28.2.2021). Varmennus toteutettiin kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin (ISAE) 3000 (uudistettu) "Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä kausia koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus" mukaisesti.

Johdon vastuu ja varmentajan velvollisuudet

Lidl Suomi vastaa Vastuullisuustietojen tietojen keräämisestä, käsittelystä ja esittämisestä raportointikriteeristön mukaisesti. Yhtiön johto on hyväksynyt Lidl Suomen vastuullisuusraportissa esitetyt Vastuullisuustiedot. Varmentajana meidän velvollisuutemme on esittää riippumaton johtopäätös varmuuden kohteena olevista Vastuullisuustiedoista.

Olemme arvioineet Vastuullisuustietoja ja niihin sisältyvää olennaisen virheen riskiä Global Reporting Initiative'n GRI-standardien ja Lidl Suomen sisäisten raportointiohjeiden perusteella ("Raportointikriteeristö", ks. sivut 2 ja 64-67).

Varmentajan riippumattomuus ja pätevyys

Olemme toteuttaneet varmennuksen riippumattomina raportoivasta organisaatiosta. Emme ole osallistuneet Raportin laadintaan, eikä meillä ole Lidl Suomen kanssa muita toimeksiantoja, jotka vaikuttaisivat riippumattomuuteemme. Varmennukseen osallistuneet asiantuntijat ovat kokeneita yritysvastuuporitoiminnan ja varmentamisen ammattilaisia, joilla on vaadittava osaaminen toimeksiannon suorittamiseen.

Lausunnon perusteet

Varmennusprosessi tulee suunnitella ja suorittaa siten, että varmentaja kerää riittävästi todisteita johtopäätöstä varten. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioon riskeistä, että raportissa esitetyt tiedot eivät kaikilta olennaisilta osiltaan olisi laadittu raportointikriteeristön mukaisesti.

Tämän lausunnon antamiseksi olemme:

- ✓ Haastatelleet Lidl Suomen vastuuhenkilöitä, joiden tehtävänä on kerätä ja raportoida Vastuullisuustiedot.
- ✓ Käyneet läpi järjestelmät ja menettelytavat, joilla Vastuullisuustiedot tuotetaan, kerätään ja raportoidaan.
- ✓ Arvioineet Vastuullisuustietoja varten tehtyjä laskelmia ja tietojen yhdistelyä sekä tietojen oikeellisuuden varmistamiseen liittyviä sisäisiä menettelytapoja.
- ✓ Testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.

Luontaiset rajoitteet

Varmennuksemme perustuu oletukseen, että Lidl Suomen meille varmennusta varten toimittamat tiedot on annettu vilpittömässä mielessä. Vastuullisuustietojen luonteesta sekä menettelytapojen ja sisäisten kontrollien luontaisista rajoitteista johtuen on olemassa riski sille, että kaikkia virheitä

tai epäsäännöllisyyksiä ei ole havaittu. Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa käytettyihin lähtötietoihin liittyy luontaisia rajoitteita, huomioiden tietojen luonne ja tietojen määrittämisessä käytetyt menettelytavat. Siksi, erilaisten, mutta silti hyväksytyjen laskentamenetelmien käyttäminen voi johtaa olennaisesti erilaisiin tuloksiin.

Johtopäätöksemme

Tekemämme varmennustyön perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että Lidl Suomen vastuullisuusraportissa esitetyt varmennuksen kohteena olleet Vastuullisuustiedot eivät olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu edellä esitetyn raportointikriteeristön mukaisesti.

Helsingissä 31. elokuuta 2021

Mitopro Oy

Mikael Niskala
Riippumaton yritys-
vastuun asiantuntija

Tomi Pajunen
Riippumaton yritys-
vastuun asiantuntija

Lidl Suomi

lidl.fi/vastuullisuus | media@lidl.fi | (09) 2345 6400

